Ketabton.com

زو د حل لارې

ويې ټولنې سره خوندي دي

وال
لام «ضعيف»

۱۳۹۰ لمريز
ونكى

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم : د بنسټيزو ستونزو د حل لارې
ليکوال : ملا عبدالسلام « ضعيف »
کمپوز او ډيزاين : ليکوال
خپرندوی : مستقبل خپرندويه ټولنه
د چاپ کال : د ۱۳۹۰ل.کال پسرلی
د چاپ ځای : لاهور
د چاپ شمېر : زر ټوکه

د((کمزوري))زوروري

د ګران افغانستان سياسي برخليک له دې تېرو څه کم دريو لسيزو راهيسې دومره تت را روان دی، چې تر دې شېبې دافغان ملت سترګو نه پخپلو سترګيو (عينکو) ولوستای شو او نه دنورو په ککوين، ان دهغو مدعيانو په هغو هم، چې ويل يې له فضا نه دځمکې هر څيز ديو څپک واټن هومره وينو. افغانان خواران هم اريان دريان لاس تر زنې ناست دي او نړيوال ((خواخوږي)) او ((نړيواله ټولنه)) هم ورته څوک دخير پر غوندۍ ناست، ننداره کوي او څوک ترې خوندونه اخلي او هغه دخوشال ښکه خبره:

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

نوره واړه پښتونخوا په ځای مېشته ده
دا يو زه دی زمانې پکې منصور کړم

موږ نه دچا پر سوکالۍ رخه کوو، نه د چا ازادۍ ته په اوبو کې خولې کيږو اونه مو دچا پر سياسي بريد سترګې ښخې وي او نه پر جغرافيايې هغه دولسونو له علمي او اقتصادي پرمختک سره دسيالۍ رڼا خو مو په وچولي کې دپيدا ايښت او افغانښت له ورځې نه ده ځلېدلې؛ نو څه به د چا سوکالۍ ته پخسيږو؟

هن: دا يوه خبره ده، چې دځان، ټولنې او خپل برخليک په باب اندېښنه او سوچ، مو وګړنی او سړنی (انساني) حق دی.

حق مو دی چې دخپل برخليک په اړه او تړاو هر لاسوهاندی وکړو او پرې وتوکو او داستاد الفت خبره:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور ته سپين نه شم ويلی سپين ته تور زه

دا اميد دی څوک له ما نه هيڅ نه کاندی

حق مو دی، چې دچا راته پر زړه چړې ګرځي، هغو ته مو پر زړه وينې پرتې وي.

حق مو دی:

چې زما دبڼ اغزي ته کاڼه ګوري

ويم چې اور شوی دهغو په ګلستان

دهمدغو حقونو يو خاوند هم، افغان مسلمان او مجاهد پښتون ددی شننيز (تحليلي) اثر ليکوال ـ چې پخپله له انکسار پرته ځان ليکوال نه؛ بلکې دقلم د ډګر يو خړپو څن بولي ـ ښاغلی عبدالسلام ضعيف دی، عبدالسلام ضعيف چې له ځايه ديني طالب علم دی، تر هغه مهاله په اسلام اباد کې دافغانستان د اسلامي امارت سفير و چې امريکايي ځواکونو دنيويارک د سوداګريزې منځۍ دنسکورېدو دکسات په پلمه د ۱۳۸۰ دتلې په نيمايې کې پر افغانستان پوځي يرغل وکړ، که څه هم ښاغلی ضعيف له ديپلوماتيکو حقونو او په پاکستان کې دلس مياشتنۍ قانوني مېشتېدنې دويزې خاوند و؛ خو پاکستانيو چارواکيو د ټولو سفارتي ادابو او ارونو په ړنګولو امريکايي ځواکونو ته په لاس ورکړ، چې دباګرام، کندهار او بيا ګوانتانامو دتورو تمبو شاته يې څه کم څلور کاله ښکېل کړ، ښاغلي ضعيف د ګوانتاناموپه جهنمي زندان کې دځان په څېر له سوونو بېګناه بنديانو سره دبشرپالو امريکايانو انساني چلن دسر په سترګو وليد، تر خلاصون وروسته يې دګوانتانامو له بنديانو سره دچلن يوه بوږنوړي او زړه ويلوونکی انځور وايست، په پښتو ژبه کښلي ((دګوانتانامو انځور)) دومره کتونکي، لوستونکي او هر کليوال پيدا کړل، چې په لومړي ځل يې دپښتو کتاب دچاپ شمېر

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دوه دېرش زره ټوکو ته ورساوه او يواځې په پښتو نه، په پارسي، اردو، عربې، انګليسي او فرانسوي ژبو يې هم دژباړې او خپراوي تکل وشو.

((دګوانتانامو په انځور)) پسې دښاغلي عبدالسلام ضعيف دا په لاس کې تحليلي اثر هم دهېواد او نړۍ سياسي اکر (وضعې) ته پام دافغانستان دروانې غميزې دپای په هيله ديو لړ نغوتو (مشورو) او وړانديزونو ټولګه ده، چې که يې له منځپانګې نه ګټنه وشي، زما باور دی، چې زموږ دملي او سياسي ربړې دجندرې (کولپ) په پرانستو کې به مرستندوی جوت شي.

زه په داسې حال کې چې نه يواځې له هېواد، ټولنې او اولس سره د ښاغلي ضعيف تړاو کمزوری نه بولم، بلکې دده په شننو کې ځينې زوروري خبرې او دخپلې رنځورې ټولنې د درملنې لپاره اغېزمنې نسخې هم وينم، خدای دی وکا، چې دښاغلي ضعيف د ((حی علی الفلاح)) دا بلنه د ((خوار ملا اذان)) نشي او زموږ دروان ناورين عاملين پرې پر خپلو کړو دبيا کتنې (کلمه) ووايي.

دښاغلي ضعيف دزړه او قلم دزور دلازياتېدو په هيله.

محمد اصف صميم

۱۳۸۵-۱۱-۳

جلالکوټ

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د ټولو کائناتو پیدا کوونکي، پالونکي او روزونکي ته ثنا، د هغه د ګران محبوب، رښتوني استازي او د هغه ټولو رښتونو استازو او د هغو د ټولو کورنیو وګړو او پیروانو روحونو ته درودونه او سلامونه، هغه ذات چې موږ ته یې د حق او باطل لاره په خپل لوی فضل سره ښودلې ده، هغه ذات چې موږ ته یې د ښه او بد په منځ کې د عقل په ذریعه د توپیر ځواک را بخښلی دی، هغه ذات چې د انسانانو

د هدایت او د خپل منځي ستونزو د حل لپاره یې د انصاف او عدل لوی کتاب د قانون په توګه د خپل رښتیني استازي په ذریعه را استولی دی، په دې کې شک نشته چې نفاق لوی خدایﷻ ته ډیرناخوښه عمل دی او هغه ټول بندګان له دې ناوړه کار څخه منع کوي هغه په خپل سپیڅلي کتاب کې خپلو بندګانو ته داسې هدایت ورکوي چې:

﴿وَٱعۡتَصِمُواْ بِحَبۡلِ ٱللَّهِ جَمِيعٗا وَلَا تَفَرَّقُواْۚ﴾ [آل عمران:۱۰۳]

ژباړه: تاسو ټوله د لوی خدای (ﷻ) په کلکه رسۍ باندې چې قرآن کریم دی منګولې ټینګې کړئ، او په خپلو منځونو کې بې اتفاقي او بېلتون مه کوی .

دلته الله ﷻ دواړې صیغې که داعتصام (منګولو لګولو) ده که د افتراق (بېلتون) ده د امر او نهي په توګه یادې کړې دي الله ﷻ دوه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

نقیض شیان په یوه آیت کې د یوه او بل په عکس کې ذکر کړې دي د سپیڅلي قرآن دغه مبارک آیت زه دې ته اړ کړی یم چې د افغانستان په لوی کور کې د اختلاف او بېلتون لاملونه وڅېړم او په دې سره پوه سم چې دا لاملونه څه شي دي چې زموږ د تاریخي ټولنې د بربادی سبب ګرځیدلي یا ګرځي او ولې زموږ ورونه، رهبران، قوماندانان، پوهان، روښن فکران او عام مسلمانان ددې ناورین د پای ته رسیدلو په هکله پاته راغلي او تر اوسه پورې د دې مغلقي معضلي لپاره

د حل اصلي لاري ته مراجعه نه ده شوي، زما سره له ډیره وخته راهیسې دا فکر وو چې د اختلاف، بې باورۍ او فاصلې لاملونه وموموم او وریاندې پوه شم، له ډیرو پوهانو، عالمانو، مشرانو څخه مې پوښتنې کړې، مختلف نظرونه مې اوریدلي او موندلي دي چې ډیر به یې زما

د فکر سره برابر او ډیر به یې ناموافق راتلل، خو بیا د ډیرو مصروفیتونو او یا د تجربې د کموالي له کبله ورته په نهایې ډول ځیر شوی نه وم، کله چې په ۲۰۰۲ م. کال د امریکایې سرو یرغلګرو د ظلم په تورو او کرغیړنو پنجرو کې ولویدم، هلته مې خپل ځان یواځې له فکرونو سره وموند. ددې فرصت راته پیدا شو چې پردې ستونزو باندې د خپل مغز د توانایي او استعداد آس وځغلوم، هغو مغلقواوپیچلو غوټوته ورشم چې زموږ برخلیک پکښې پیچل شوي اوبیاټینک تړل شویدی.

یو بل دلیل داوو چې ما وپتېیله چې بهرني دښمنان زموږ په منځ کې د بېلتون زړې څومره ډېر ښندی. امریکایې شریرو او نفاق خوښوونکیو محققینو ته به ما ډیر ژور او عمیق فکرکاوه چې دوی له موږ نه څه غوښتل او په موږ کې یې څه غوښتل، زموږ په منځ کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې د نفاق تخم په څه تدبیر سره خپراوه. د مثال په توګه پښتون ته به یې په تحقیق کې ویل: چې تاسو خو د هیواد اکثریت تشکیلوئ، خو اقلیتونو ستاسو پر میراث قبضه کړې تاسو باید کوښښ وکړئ چې خپل میراث لاس ته راوړئ. خپل میراث په خپله و ساتئ، ازبک ته به یې ویل: چې تاسي خو اقلیت یاست پښتانه غواړي تاسي له حق څخه بې برخي کړي. تاسي باید کوښښ وکړئ چې خپل حق وګټئ. موږ ستاسي سره یو ، څو تاسي له خپو حقوقوڅخه برخمن کړو، تاجک ته به یې بل څه ویل. سلفي، صوفي، مذهبې، مکتبې او طالب ته به په نورو شکلونو ږغېدل له هر یوه سره به یې ځان په غم شریک باله، په همدغو موضوعاتوکې دوی ترموږ ښه علم او پاخه معلومات درلودل د دوی هڅو او کړنو ماته ښه الهام راکاوه چې هغو نیمګرتیاووته چې موږ یې د ټولني پر ځای ځانځاني غوښتنوته ټیل وهلي یو، زموږ دښمنانو ته طلایې چانس ورکړي چې له هغه څخه بده استفاده وکړي، زموږ د همدغه بېلتون د ټکو څخه چې کله قومي جنبه، کله ژبني بڼه، کله مذهبې بڼه، کله د مینځ لارو او سخت دریځو عناوین ورکول کیږي او د هغو بې مغزو او پوچ مغزو افغانانو په ملاتړ په عملي توګه لیدل کیږي. دا ستونزه به ترڅو وي، حل به یې کله پیدا کیږي، کله به زموږ غریب ملت او مظلوم هیوادوال د ښېغمي استوګني او امنیت ساه اخلي والله اعلم.

د کتاب ټول حقوق له خپرندوی سره خوندي دي

ما خپل لنډ فکر هغو ستونزو ته متوجه کړ، چې زما په نظر زموږ د ټولنې د پراګندګي عوامل پکښې لیدل شوي او یا د ډیر وخت په تېرېدو یا د سستۍ او بې پروایۍ له کبله د بدمرغیو سبب ګرځیدلي، ما هغه علتونه چې ستونزي تري جوړي شوي د څیړني په شکل سپړلي، په تفصیلي شکل مي پکښې تحقیق کړي، څو جوته کړم چې دا ستونزې څنګه د بدمرغۍ لامل شوې،د ستونزي بنیادي

علت او دلیل مې په ساده ډول واضح او ښکاره شي، که څه هم زما څیړنه به له علمي څیړنو سره توپیر ولري، زما فکر، اند او اد راک به له نورو روڼ اندو علماوو او علمي شخصیتونو له افکارو سره توپیر ولري، کیدلای شي دا توپیر په ځینو مواردو کې علمي توپیر وي یا د تجربې توپیر، په هر صورت زه هغه څه تاسو محترمو لوستونکو ته وړاندی کوم چې زما قاصرذهن درک کړي دي، زه یې تجربه لرم، زه د هغو په عواقبو پوهیږم، ټولو هیوادوالو ته په ځانګړې توګه راتلونکي نسل ته ددغه پیغام رسیدل خپل دیني او ملي رسالت او مسؤولیت بولم الله ﷻ دې وکړي چې د هغو مسلمانانو ورونو لپاره د ګټې لامل وګرځي چې د ګران هیواد د ستونزو د حل په لاره کې چوپړ د ځان فریضه بولي او د ګرانو هیوادوالو په غمونو سره ځوریږي آمین.

ستاسو د دعاوو هیله من
ورور
ملا عبدالسلام « ضعیف »

د کتاب ټول حقوق له خپرندوی سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان بنسټیزې ستونزې

د نړۍ هیڅ دولت او ملت له ستونزو خلاص نه دی. په هرهیوادکې له ستونزو سره مبارزه او د حل لپاره اساسي لاره پیدا کول د هر ملت دنده ده چې هم هغه ملت یې تر نورو ملتونو ښه درکولای او عملي کولای شي. په ټوله نړۍ کې دا یو عام رنځ دی چې د نړۍ په هرهیواد کې ساري او جوتې جرړې لري، خو د دې جرړو څېړنه د دغه رنځ د عاموالي په څیر عامه نه ده. بلکې هره څېړنه د سیمې په توپیر خپلې ځانګړتیا وې لري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

څو لسیزې پر موږ تېرې سوې، څومره قرباني ورکول کیږي، څومره خلک ژوند له لاسه ورکوي، څومرې اقتصادي پلانونه شاته پاته کیږي، څومره سیاسي چانسونه له لاسه ورکول کیږي، خو د موفقیت لپاره بیا هم مثبت ګام نه ښکاره شوی او نه اخیستل شوی دی. که اخستل شوی هم وي هغه حرکت دهیواد په ضرر تمام شوي دی او بالاخره د ساري ناروغۍ په څیر نړۍ په برخلیک کې راسره شریکه شوه.

د ډیرو ژمنو، ډیرو همکاریو، ډیرو هلو ځلو سره سره ددغه رنځ پوره تشخیص نه دی شوی او یاورته درمل پر وخت نه دي ورکول شوي د دې څه علت دی، موږ څه ته ضرورت لرو، خلک څنګه ډاکټر

غواړي، مرض څه شي دی، علاج یې څه دی؟؟؟ دا یوه پېچلې او سخته ناروغي ده چې ښه تشخیص او ښه درملو ته اړتیا لري.

د امریکایانو سره چې زه څه کم څلورکاله یرغمل وم ما د خپل توقیف په موده کې پر دې سختو ستونزو باندې د خپلې ذهني قوې او استعداد له مخې تحقیق کړی او همېشه به مې پر دې فکر کاوه چې دا ستونزې څنګه پیدا کیږي، څنګه خپریږي او بیا څنګه په ناسور باندې بدلیږي او بالاخره د هغه لپاره علاج او درمل څه دی؟ مادلته څو علتونو ته په ځیر سره خپل ذهن متوجه کړی چې زما په نظر اساسي علتونه دي او هغو ته مې د علاج او نجات لاره سنجولې ده الله تعالی دي وکړي چې زموږ دهیواد ځوریدلي او شریف وګړي تري استفاده وکړي او زموږ غریب هیواد ته څه ګټه ځني ورسیږي، زما دغه تحقیق پر اووه علتونو باندې ذهن ځغلولی دي چې په لاندي توګه یې ستاسو ګرانو لوستونکو په وړاندې ږدم :

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

لومړی : مدرسه او ښوونځی

دویم : قومي جوړښت

دریم: کلتوري ارزښت

څلورم : جغرافیایې اندېښنې

پنځم: کورني او بهرني سیاستونه او پالیسۍ

شپږم: لوېدیزه دموکراسي

اوم: نشیي توکي

دا اووه هغه اساسي بنیادونه دي چې هر بنیادیې ځانته جلا باب او هر باب یې د جزئیاتو په تناسب مختلف فصلونه لري.

دا یوه علمي، نظری څېړنه نه ده چې زه یې تاسو ته د یوه پروفیسور په توګه تقدیموم، بلکې عملي او تجربوي څېړني ته ورته یوه نژدې څېړنه ده، چې د افغانستان دیوه وګړي په توګه د ډیرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناخوالو د قرباني شويو وګړيو انځوروړاندې کوې، مګر د تجربو د پړاوونو سره سره يوه علمې چاپېرېال ته هم سرورننباسي. زه هيله لرم چې زما دغه وړه ډالۍ به زموږ ځوريدلو او کړيدلو وګړو ته ديوه ښه فکر په وړاندې عملی پلان ته لږ لاره ورلنډه کړی او د نورو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

مدرسه او ښوونځی

مدرسه او ښوونځی دواړه د ټولنې د وګړيو د فکري او علمي ودي د لوړتيا لپاره هغه مراجع دي چې د ملت ټول وګړي بې له کوم توپيره دواړو ته اړتيا لري. همدغه علمي ارګانونه دي چې موږ د دنيا او آخرت د نېکمرغۍ لوري ته سوقوي. هروګړی ديوه کامل انسان په توګه علمی نړۍ ته ورپيژني او هر څه چې زموږ له ژوند سره تړاو لري له همدې ورونو څخه لاره ورته پيدا کيږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دا يقيني خبره ده چې ټولنه له ښوونې اوروزنې پرته يوه نيمګړې ټولنه بلل کيږي. هر وګړی چې له دغه نعمت څخه برخمن نه شي د خپل دنيايې او اخروي مسؤوليت ادااينه نشي کولای او نه هم خپل خيراو شر پيژندلای شي، زما څېړنه د مدرسي او ښوونځي په هکله د يوي ستونزي د علت په توګه نه، بلکي دهغه تفريط او افراط په هکله ده چې زموږ ګران هيواد يې له ډيره وخته راپه دې خوا په کړاو او کړکيچ کې اچولی دی. دغه مهمه ستونزه هيڅکله په بشپړه توګه حل شوې نه ده او نه ورته د وخت د واکمنو لخوا پوره پاملرنه شوي ده، له بده مرغه هر وخت دغه ستونزه په هيوادکې بابيزه ګڼل شوی او اهميت يې کم ښودل شوی دی.

مدرسه او مسجد يواځي ددينې او مذهبي زده کړو مراکز نه بلل کيږي، بلکي په سياسي او ټولنيزو مفکورو هغه سمبال مراکز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ددغه هیواد بچیان پکښې حقیقي روزنه اوزدکړه ترلاسه کوي، د الله په وړاندې د ښه مسؤولیت او د ټولنې او ژوند په وړاندې د انساني مسؤولیت اوکرامت لپاره په عملي توګه ځان جوړونه ده، داسې زده کړه هیڅ ستونزه نه ده او نه دغه روحاني مراکز کومه ستونزه راولاړوي. بالعکس په ټولو روزنیزو اړتیاوړ برخو کې انسان ته روزنه ورکوي چې اخلاقاً د ټولنې خدمت ګار اوسي، په ټولنه کې خلکو ته ضرر ونه رسوي، د اړتیا په وخت کې د خلکو سره مرسته وکړي

د خدای له بندګانو سره احسان او لوربینه خپل یو دائمي عادت وګرځوي. د خدای اللهاو خلکو په وړاندی خپل مسؤولیت سرته ورسوي، د رسالت پیغام د امانت په توګه خلکو ته ورسوي، صورت او سیرت د خدای او د هغه د رسول پر طریقه برابر کړي؛ خلکو ته د معاملاتو د حلال، حرام، مشبهاتو، مباح او مکروه توپیرونه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

وښیي، په اسلام کي ټولنیز او اجتماعي عدالت هره ټولنه یوه سوکاله او سوله ییز چاپیریال ته سیخوي انسان ته ددنیا او آخرت نیکمرغي او بریالیتوب ورپه برخه کوی، معروف او منکر سره بېلوي.

ښوونځی هم د ټولنې او انساني روزني لپاره مدرسي ته ورته اهداف لري، د هیواد د ځوانانو او ټولو وکړو ښې روزنې ته پاملرنه کوي یو داسې هدف ته لاره هواره وي چې د ټولنې یو سالم، ګټور او با استعداده وګړی د خپل هیواد د چوپړ لپاره رشتونی خدمت ګار اوسي، د ټولنې له کلتوري او عنعنوي ارزښتونو خبراوسي او د ټولنې د وکړیو د عصري اړتیا وو په پوره کولو کې د هغو لاربښوونه او مرسته وکړي. د نړۍ د سیالۍ په ډګر کې د یوه ښه سیال نقش پر ځای کړي. د نړۍ له نویو پرمختګونو څخه هیواد برخمن کړي، د ساینس او نوي ټکنالوژۍ په لویو نعمتونو سره د هیواد ټول وګړي

برخمن کړي ترڅو اقتصادي پرمختګ د هیوادوالو په ټولنیز ژوند کې ښه والی راولي، د خلکو د سوکالۍ لامل وګرځي. ددفاع او امنیت په لاره کې د خپلو خلکولاس نیوی او مرسته وکړي.

د هېواد هر وګړی په دې ښه پوهیږي چې په هره ټولنه کي ښوونکي، عالم، قاضي، حقوقپوه، انجنیر، اقتصادپوه، ساینسپوه، سیاستپوه، پیلوټ، ډاکټر او د بل هر هنر څښتن ته اړتیا سته، له هنر څخه زموږ هدف علم او پوهه ده، نه د هغه هنرخاوندچې په بله ژبه ډم ورته وایي. موږ وینوچې زموږ ټولنه تراوسه په سید جمال الدین (افغاني)، احمد شاه (ابدالي) خوشحال خان،میرویس خان، محمود (غزنوی) او نورو علمي او تاریخي شخصیتونو په علم او پوهه ویاړي. خو له بده مرغه ددغي اړتیاد پیژندلو سره سره له ډیره وخته

د ښوونځي او مدرسي تر منځ یو ډول توپیر لیدل کیږي، د دغو دواړو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

مراکزو په منځ کي رقابت تر سترګو کیږي. همدغه رقابت د وخت په تېرېدو سره د یو ډول فاصلې او په بل عبارت د یو ډول نفرت لامل ګرځي چې ټول هېواد دیوي لویې بدمرغۍ کندي ته ورغورځوي. ځکه چې زموږ د هیواد ټول وګړي د متعلمینو او مقلدینو حیثیت لري او مقلد په هر وخت کې د یوه رهنما په لاربښوونه پسې روان وي، همدا دوه مراکز مدرسه او ښوونځی دي چې د هیواد لاربښود او خلکو ته لاربښونه کوی، که خدای مه کړه د مشرتابه د مراجعو تر منځ د تضاد او رقابت نخښې پیدا کیږي، نو په اوتوماتیک ډول ټول هیواد

د مخکښانو پر پله پرغبرګ مشرتابه وېشل کیږي او دا بېلتون د وخت په تیریدلو سره د انفجار پولې ته رسیږي. دا چې دا انفجار به په خپله کیږي یابه د دویم ګړي لاس په لمسون سره کیږي دا بیا بیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

علتونه لري چې په هغو کې لوی علت د نظرونو بیلوالی دی. دویم د دغوارګانونو د اهمیت نه پیژندل دی. له بده مرغه د ښوونځی ښوونکي ته دا مفکوره ورکول شوې یا هغه همداسې مفکوره پیدا کړې چې د مدرسې یا مسجد ښوونکي د زاړه کلتور یا عنعناتو پالونکي دي. په نظر کې افراطي او ساده ژوند کوونکي دي، له عصري تمدنه ناخبره دي او یا پام نه ورته کوي، په فقیرانه ژوند کې عزت لټوي، د سیاسي او اقتصادي رقابتونو مخالف دي او یایې په اهمیت نه پوهیږي. نو له همدې کبله باید ده ته په خواره سترګه وکتل شي. په ټولنه کې باید ظاهري عزت ونه لري او د منصب اومقام څخه بیل وساتل شي، یوازې د مړي د غسل، تکفین او تدفین، د ماشوم په غوږ کې د اذان، د اسقاط او خیرات، په مسجد کې د ماشومانو د لومړنیو زده کړو او د خلکو د امامت لپاره د زکات او ورځني ټوک په عوض مصروف وساتل شي او بس، بالعکس د مسجد او مدرسې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د ښوونکي په فکر کې د ښوونځیو ښوونکي او زده کونکي د یو بدعتي، فاسق، فاجر نااهل، ددین او مذهب پریښوونکي، د اسلامي او کلتوري دودونو پایمالوونکي د لوېدیزو او غیر اسلامي هیوادونو د کلتورونو پلویان او د پردیو کلتور ته وده ورکونکي ګڼل کیږي چې د دغو دواړو سیالیو لپاره په پوره دلائلو په هرډول حالاتو کې بیلابیل تبلیغات شوي چې د هغو پوره بیلګې هر وخت لیدل شوي دي. موږ وینو چې دوخت په تیریدو او د مختلفو انقلابونو په راوستلو سره ښه روښانه شوي دي، دلته عمده او بنیادې انفصالونه راغلي هغوی په شربلوسره ښه وده کړې ده. هر غلیم په خپل وخت کې تري ښه ګټه اخستې ده. په همدغو نظرونو باندې دهیواد هرڅه ته زیانونه رسیدلي دي، د وخت حکومتونو تردې مهاله د دغو دوو تربیتي مرکزونو توازن نه دی ساتلی، یاهغو ورته پاملرنه نه ده کړې یاله دغه

حقیقت څخه دهغو سترګې پټې شوې دي. د وخت واکمنانو ښونځیو ته زیاته دولتي بودجه وقف کړې، هغو ته یې عصري تجهیزات او نور لوازم پر خپل وخت برابر کړي، د ښوونکو لپاره یې عزت، کور، موټر او تنخوا، تخصیص کړي، ددغه ارګان دودې لپاره یې د تبلیغاتو له هري وسیلي څخه ښه کار اخستی دی. خو له بده مرغه ددیني او مذهبي زده کړو لپاره یې یوازې فقر کافي بللي د ی، سره له دې چې دواړه زده کوونکي د ملت بچیان دي او ددغه ملت په حقوقو کې بې له کوم توپیره مساوي حق لري. یو د هیواد په ګډه بودجه هډوکي کلکه وي، خپله اوکورنۍ د اسراف سره سره په دغه بودجه باندې ساتي. مګر بل وګړی باید فقروکړي او د هیوادوالو په سړه اووچه ډوډۍ په نیم نس ژوندوکړی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د دغو دوو سکتورونو په مینځ کې نه انډول یاد یوه سکتور له پامه غورځول د یو ډول بېلتون لامل ګرځي. چې په تدریجي توګه د دې بېلتون او انفصال او د دغو سکتورونو په اهمیت نه پوهېدل نورهم په دغه بېلتون کې زیات والی راولي، د مثال په توګه: ملا د انجینر په اهمیت نه پوهیږي، او انجینر د ملا په ارزښت نه پوهیږي، یا یوڅه پوهیږي، یا پوهیږي خو د بېلتون په ډېروالی سره د تعصب غوټه پیداسوې ده. همدغه تعصب ددغه حقیقت د اهمیت په باب د هغو پر سترګو پرده غوړولې وي، دا هغه ستر علت دی چې دوخت په تیریدو سره یې د خلکو کړاوونه زیات کړي دي، د دې لپاره چې د خلکو لپاره ښه روښانه شي د مثال په توګه څو بیلګې د لوستونکو په وړاندې ږدم.

کله چې امان الله خان په ۱۹۱۹ میلادي کال د فبروري پر ۲۳ مه په لغمان کې د ناڅرګندوکسانو لخوا د خپل پلار تروژني وروسته قدرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ورسید او له انګرېزانو څخه یې د هیواد خپلواکي بېرته واخیستله.او د ده په وختو کې په هیواد کې عصري ښوونځي را ووتل له همدغه وخته

د ښوونځي او مدرسي تر منځ درز نورهم مخ په ډېریدو سو، د ښوونځي او مدرسي زده کوونکي د مقابلې په بهیر کې د عقدي حد ته ورسیدل، دا مقابله د محمدظاهرشاه او محمد داود خان په وخت کې نوره هم ګرمه شوه، د حکومتي چارواکو توجه یوازي ښوونځیو ته ځانګړې وه، مسجدونه او مدرسي چې د مذهب او اسلام ښه زده کړه پکښې کیدل اوکیږي یوازي د فقر په کچکول پوري وتړل شول، همدا لوی علت وو چې د افغانستان طالبان یاددیني پوهي زدکونکي د زدکړې لپاره له افغانستانه بهر وتل. د هیوادنه د باندي به یې دیني زدکړه کول، هغوی په بشپړه توګه له مکتب څخه بیل او لیري روزل کیدل

دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دویم مثال د ثور په اوومه دکمونستي رژیم کودتایاخونړی انقلاب دی. د افغانستان د هلاکت دغه تخم د ظاهرشاه او داودخان د واکمنیو په وختونو کې پیدا شو، وکرل شو او وده یې وکړه، ددغو ګوندونو یا عقیدو خلک د ښوونځیو او پوهنتونو له غیږو راوټوکیدل، په ټولنه کې دغه مکروب په ډېره بېړه دهېواد تر هره ګوټه ورسیدی

د هیواد د شاهي نظام د کورنۍ په غیږ کې یې نفوذ و کړ د هغو ملاتړ یې خپل کړ، هغو به په ډاګه او بربنډ ډول سره د مسلمانانو او اسلام پر مقدسو هدفونو ګوزارونه کول. دغو عناصرو په هیواد کې په مختلفو نومونو تبارز وکړ، کله چې هغو د خپل زاړه ملګري داود خان پر سر ماله تیره کړه ، نو یې د هغو په عقیده بریالی انقلاب وکړ،

دغو کمونستانو سمدلاسه په هیوادکې د علماء کرامو او دهغو د پلویانو په نیولو پیل وکړ. محبسونه یې ځني ډک کړل آن تردې چې په ژوندونې یې پرهغو هدیري جوړي کړي. دغه وخت وو چې ښوونځي د اسلام پر ضد د مبارزې ستر مرکزونه وګرځیدل، د اسلام او مسلمانانو پر ضد به پکښي پلانونه جوړیدل د کمونیستي ایډیالوژۍ کفري شعارونه به د ښوونځي د ښوونکي یازدکونکي لخوا خلکو ته رسیدل، د علماء کرامو، مسجدونو، مدرسو او اسلامي مقدساتو پر ضد تبلیغاتو د لومړي ځل لپاره په دغه هیوادکې عادي بڼه غوره کړه. دکمونستانوداسي ناوړوکړونو په هیواد کې د ټولو مسلمانانو د صبر کاسه وچړپول. مسلمانان له خپل خواږه هیواده هجرت ته اړ ایستل سول، په هیوادکې عامو مسلمانانو ته هم دا احساس پیدا شو چې د د غو کرغېړنو څیرو په وړاندي د ملي قیام هڅه وکړي او د اسلام د دفاع په لار کې د خپلو زړونو نفرت دکمونستي پرمختګ په وړاندي ښکاره کړي.

دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دلته بیا هم مدرسه او ښوونځی په یوه مخامخ ټکر کې سره ښکیل شول. بیا هم ملا ساده وګڼل شو. د دیني زده کړو د ښوونکي حیثیت کم وپیژندل شو، د هغوی د نابودی یاورکاوي هڅي وشوي، که څه هم په پوهنتونونو کې دشرعیاتو پوهنځي شته او محصلین د فراغت سند تر لاسه کوي ، خو د دیني زده کړو لپاره کافي نه دی ګڼل شوي. او یا دا چي د نورو عصري مضامینو لټان چي په شرعیاتو او دین بېخي خبر نه وي په اوتوماتیک ډول د شرعیاتو پوهنځي ته کامیابیږي. بیا دا خلک اثره قاضیان او څارنوالان جوړیږي چي د لېوانو دي هم پلاور باندي وګرځي.

که څه هم د کمونستي رژیم بیخ او بنیاد د خلکو په نظر له منځه ولاړی مګر بدبختانه د کمونستي نظام تر نسکوریدلو وروسته بیا هم هغه کمونستی ډلي د ژبې یا سیمې له مخې د مجاهدینو په ځینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهادي ډلوکې تنظيم شولي. هغو په ډېرمهارت سره د خپلو ناوړو او نا اسلامي کړنو، د اسلام او وطن سره د خيانت جبران د مجاهدينو په بدنامولو کې ولټاوه، هغو خپله مجاهيدينو ته د ځينو مجاهدينو په پلوي ياد مجاهدينو په نوم اولباس کې يوځل بيا ملت ته ګوزار ورکړ، زموږ د هيوادوالو د وينو تويولو ته يې ادامه ورکړه، په هيواد کي يي دبې اتفاقۍ او بې اعتمادۍ فضاء نوره هم په ټينګه سره خپره   کړه،
د تعصب او نفرت زړي يې په ټولنه کې وشېندل، همداراز د طالبانو په نظام کې هم ځيني ناپيژندل شوي کسان ننوتلي وه. هغو به بې ځايه

د خلکو ځورونه کوله، د طالب په نامه به يې طالبان بدنامول، که څه هم طالبانو په پوره غور سره کوشش کاوه چې کمونستي څېري بربنډې کړي او له خپلو ليکو بې ليري کړي. خوطبعي خبره ده چې سل په سله کې دا مخلوط کړل شوی تخم نه سوای بدليدلای، لاتراوسه دالړۍ روانه ده. دا چې ترڅوبه وي خدای تعالی ښه پوهيږي.

خبره د مدرسي او ښوونځي وه، د طالبانو اسلامي نظام بياتر ډېره مدرسو اومسجدونو ته پاملرنه وکړله. د ښوونځيو سره يې دومره ليوالتيانه ښودله څومره چې مناسب وه ياخلکو له هغوڅخه غوښتنه درلوده. له بده مرغه اوسني نظام بيا په پيل کي مدرسو ته په يواړخيزه توګه شاوګرځوله مګر ښوونځيو ته يې نسبتاَ ډيره پاملرنه وکړه دا   افراط او تفريط دواړه د پيدا شوي واټن سره ښه مرسته کوي، د ښيلتون ډيروالی راولي او نورو بدبختيو ته لاره هواروي.

موږ وينو چې دا اوس هم دمدرسو او ښوونځيو ترمنځ ښکاره مقابله روانه ده، د ښوونځيو قوت د مدارسو کدرونه بيواکه او بې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

صلاحيته کول غواړي، لوړې زده کړې چې د هيواد د اوسنۍ اداري اساسي قانون د ځينو مقاماتو لپاره مناسب ګڼي د مولوی فضل الهادی (شينواري) غونډې شيخ الحديث له مخې ليري کوي که څه هم هغه د خپل مسؤوليت په دوره کې د شريعت ټول حدود د اوسني نظام
د رضامندۍ او خوشحالولو لپاره ناعملي پريښودل. په دغه هيوادکي د شريعت د يوه حد اقامه هم عملي نه کړای سوه،دلته ښه معلوميږي چې پټ رقابت وجود لري. د هيواد په هرګوټ کي د مدرسي طالب او استاذ د کفارو د سازشونو له امله په مختلفو نومونو وژل کيږي، توهينيږي، بندی کيږي او..... ترڅو په دغه نوم سره ټوله اسلامپالي ښه وټکول شي، آن په غربې مطبوعاتو کې خو لاخبره تر رسول اکرم صلی الله عليه وسلم پوري ورسيده، د رسول اکرم په نوم کاريکاتورونه خپاره کړل سوه او د پاپ په لمسونکو خبرو يې د اسلام توهين ته لمن ووهله، نور نو زموږ لپاره اصلي عامل ته لاره پيدا کول او پيژندل او د حل لاري لټول پکار دي. موږ بايد يوازې د خلکو له احساساتو، صداقت، فقر او مجبوريت څخه استفاده ونکړو که چيري په ريښتوني ډول هڅه او کوشش وشي چې په ښوونه اوروزنه کې بنيادي او بنسټيز مشکلات حل کړای شي نو څو ټکي بايد په نظر کې ونيول شي.

۱- په ښوونيز نصاب کې بايد له لومړي څخه تر دوولسم ټولګي پوري نغښتي تعليمات په اوډلي ډول ځای کړل شي.

۲ - اسلامي ښووني د هر ټولګي د زده کونکي د ازمويني او بري مهمه برخه وګرځول شي.

۳ - اسلامي ښوونه د هېواد د ښوونيز نصاب داسي مهم رکن وبلل شي چې د ښوونو او لوړو زده کړو د ملا د تيرحيثيت ولری.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- ښوونکي باید په دیني او عصري تعلیماتو باندې ښه سمبال کړاي شي.

۵ - د زده کوونکو یونیفورم د نظام په شکل خاص خو ملي شکل ولري داسې نه چې د پتلون او نکټايې پر دی کلتور په زور تحمیل کړای شي.

۶- په ښوونځیو، لیسو او پوهنتونونو کې پر اسلامي صورت او سیرت ټینګار وشي.

۷- د اسلامي تعلیماتو سند او بریلیک د نورو تعلیماتو د سند سره معادل وپیژندل شي، څو د هیواد ټول وګړي له یوه منظم اسلامي نصاب سره لیوالتیا پیدا کړي او اعتماد پر وشي او وړتیا ته لومړیتوب او ارزښت ورکول شي.

۸ - د شخصي ښوونیزو مراکزو او مدارسو په زده کوونکیو کې دې د سیالۍ د احساس د پیاوړتیا لپاره رغنده پاملرنه وشي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

۹- په پوهنتون کې باید د هرې رشتې انتخاب د هغې رشتې د زده کوونکو خخه وسینه داچې د نورو مضامینو ټمبلان د نورو زده کوونکو ځای ونیسي. وړاندې مو وویل چې مدرسې د مکاتبو موازي ارګانونه دیخو په مسلکي توګه په پوهنتون کې یوازې د حقوقو او شرعیاتو رشتې لري که دا رشتې نور زده کوونکي له دوی څخه اشغال کړي نو بیا د دیني مدارسو زده کوونکو ته کومه لاره سته چې خپله رشته انتخاب کړي؟

۱۰- د نارینه او ښځینه تعلیماتو د نامخلوط تعلیم لارې چارې بایدبیلي وساتل شي.

قوم او قبیلوي جوړښت

افغانستان د مختلفو قومونو له ترکیب څخه جوړ شوی، د بېلابېلو ژبو او کلتورونو درلودونکی هېواد دی. د دې توپیرونو سره سره تر ټولو ښه خبره داده چې ټول قومونه یې کاملاً د یوه دین پیروان دی. ټوله د یوه ملي پیژند او هویت افغان په نامه ویاړي. که څه هم د مذهب له پلوه په خپلوکي څه توپیر لري، لکه سني شیعه او...مګر د هر قوم ګټې او زیانونه دیوه بدن د غړیو په توګه سره تړلي دي. له بلې خوا که یو قوم په یوه ستونزه اخته کیږي ټول قومونه ورسره زیانمنیږي، همدارنګه د یوه قوم نیکمرغي د ټولو قومونو نیکمرغي ده که خدای مه کړه یو قوم په مشکلاتو کې ښکیل وي نور قومونه یې په غم ځان خبر نه کړي د ستونزو په حل کې ورسره مرسته ونه کړي نو دا ستونزي به د وخت په تیریدو سره ټولو قومونو او حتی ټول هېواد ته سرایت کوي او که بالفرض خدای مه کړه د یوه قوم په بدبختي کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د یوه بل قوم وګړي یاقوم خپله ګټه او ښیګڼې لټوي دا ډیره ناپوهي او یا په بل عبارت د تعصب مانا لري.

په هر صورت د هیواد د خپلواکۍ او ملي ګټو پر بنسټ تل یو موټی کیدل یو له بل سره پخلا کیدل، مخالفتونو ته د پای ټکي اینښودل د ټولو هیوادوالو او وطن په ګټه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په افغانستان کې هر قوم په خپل دننه کې يو ترکيبي جوړښت لري د هغه جوړښت په چوکاټ کې ځانګړې ملي اعتبار لري. هرکله چې دستونزو سره لاس او ګريوان کيږي هغه وخت خپلو ستونزو ته د حل لاره پيدا کولای سي. بهرني قوتونه، اشخاص يا پردي عنعنات ددغه قوم ستونزه نه سي هوارولای دا عادي خبره ده چې په هرقوم اوهره سيمه کې ډير کړاوونه اوستونزي پيدا کيږي يا واردېږي ياواردي سوي دي مګر ملي يووالی يې په هواري او سوله ييز ډول له منځه وړلو کې ښه رول ادا کولای شي، خو دامهمه خبره ده چې ملي وحدت ته د کړاونو وړاندييښه وشي اويا ورته پوره احترام وشي که څه هم څو لسيزي ددغه جوړښت د ختمولو لپاره کار شوی دی. تراوسه پوري هم په يوه او بل نامه د دغه بنسټ د ختمولولپاره کار کيږي او ترډيره حده تاوان هم ورته رسيدلی دی.

لکه څنګه چې وړاندي يادونه وشوه داچې هر افغاني قوم د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي مختلفي ځانګړتياوي لري او عنعنات يې نسبتاً تر سيمي پوري توپير لري مګر د دې سره سره هم پرته له يو څو اشخاصو چې پردي ډول ته نڅا کوي د يوه افغان نوم او واحد هدف لري. دلته به خپل هدف ته را شو او خپل پښتون قوم به وڅيړو، پښتون قوم د افغانستان د خاوري او نفوسو اکثريت تشکيلوي چې د افغانستان په ثبات، امنيت، اقتصاد اوسياست کې عمده رول لري. دا يقيني خبره ده چې د دغه افغاني هڅه او جز درد د هيواد د ټولو وګړو درد دی،د دغه قوم نيکمرغي او بدمرغې د ټولو قومونو شريکه ده، ثبات يې د ټولو قومونو لپاره ثبات او بې ثباتي يې د ټولو لپاره بې ثباتي ده، که خدای مه کړه د دغه قوم په منځ کې هره ستونزه لاينحله پاته کيږي نو د دغي ستونزي ضرر به په تدريجې ډول عاموالی خپلوي او ټولوقومونو ته به دهغه توبښ رسيږي. که چيرته د دغه قوم په غم کې

خوشحالي وښودل شي، نو دا به د ملي وحدت پر وجود د کلک ګوزار مانا ولري، که خدای مه کړه يو وګړی يا شخص په دې عقيده وي چې د دوی له کړاوه ګټه واخستلای سي يا يې د ځان په ګټه تعبير کړي، نو دا به د ملي نيکمرغۍ پر لوري مخته تګ نه، بلکي شاته تګ وي،که خدای مکړه يو شخص په دې عقيده وي چې د دغه کړاو په اور به ځانونه تاوده کړي نو بايد انتظار وباسي چې دغه اور به يو وخت د هغه کور هم سوزي. پښتون قوم اسلام پاله، پاکزړي، صادق او خوشباوره قوم دی. دغه قوم پر خپل فرهنګ او دود، خپلواکۍ، ميلمه پالنی او غيرت مين دی او په وياړي، د ښه ګومان او احسان تابع وي، هميشه پر نورو د نيکو ګومان ساتي، پر صداقت او باور قرباني ورکونکي دي، د پښتنو قومي جوړښت ترډيره پر جرګو باندې ولاړدی، د خپلو پريکړو پالونکي دي د لويې سينې او زغم درلودونکي دي، په خپل د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي کورکي د کمزوريو او نانواتو ښه دود لري، له ملا ، سيد او پير سره پوره مينه او اخلاص او د هغو بې ساری احترام کوي. د اسلامي معتقداتو، شرائعو او شعائرو پالونکي او ساتونکي دي. هر وخت جراًت، وفا او قربانۍ ته ژمن دي، مګر د دې ټولو نيکو صفاتو سره سره يوه ډيره لويه نيمګړتيا هم لري. دغه ستونزه د دغه قوم ساده ګي او خوشباوري ده، داسې خوش باوري چې ترحد او اندازي اوچته ده. له بده مرغه چې له همدې صفت څخه يې تل ځينو اشخاصو ناوړه استفاده کړي او لاتر اوسه دغه لړۍ توده روانه ده.

ترډيره د پښتنو د قومي جوړښت اهميت په دې کې دی چې په هر مهال کې د غليم په وړاندې منظم پوځ لري داسې فوځ چې نه اعاشه او نه تنخوا غواړي. د دين او وطن دفاع د خپلو زلميانو په وينو کوي، د شخړو په وړاندې ښه ساده او عادلانه قضاوت کولای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قضاوت د پریکړو تر شا درېدلای شي، په میړانه او پوره شهامت بې پاللای شي، خو دا ټوله په هغه مهال کیدلای سي چې په خوله اوزړه له هغو سره صداقت او وفاداري وشي، کله چې د قومونو او قبیلو ترمنځ یوه ناوړه او ناکاره پیښه رامنځ ته کیږي قومي جرګې يې په قومي دود سره هوارولای شي. د حکومتونو په چاروکې لاسوهنه ډیره کمه او لږه کوي، پرخبره یې باورکوي،د هغوی د اوامرو اطاعت کوي، د اړتیا پروخت ورسره مرسته کوي، خو له خپلو روایاتو او دودونو سره له لیونۍ مینې سره سره پر اسلامي ارشاداتو او ارزښتونو باوري او سرښندوی قوم دی.

پښتانه د دې نیمګړتیا سره سره چې د سیاسي ارادې او اداري واکمنۍ سره ډیر تړاو او مینه نه لري خو د سیاسي نظامونو برى او پایښت هم د دوی له ملاتړ پرته اسانه کارنه دی. دلته باید په خواشینۍ سره هغه څه په ګوته او روښانه شي چې د شولسیزو را په دې خوا د دغه قوم د قومي جوړښت د پراګندګۍ کوشش شوي او کیږي

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د خود خواهانو پر هغو غوښتنو چې له اسلامي، ملي منافعو سره سمون نه خوري سترګې پټې شوي دي. دا خورا مهمه ده چې ولې له دغه جوړښت څخه د ملي فرهنګ، دود او عنعني پر خلاف ګټه اخستل شوې ده. د دغه قوم پر حقوقو،چې په اولسي او قومي نظام کې ستر نقش لري له ډیره وخته سترګې پټې شوي دي.

ځوان کهول مذهبي علمای کرامو، ساداتو او قومي سپین ږیرو ته تر ډیره د عزت او مشرۍ په سترګه ګوري، د هغو خبري مني، د هغو احترام کوي. ملا او عالم د دوی په هره جرګه کې اړین غړی وي، خپلې جرګې د شرعي اصولو له مخې وړاندي بیایي، د هرکار ثواب او عذاب خلکو ته ښیې. د ښو موفقیتونو، د دنیا او اخرت ګټې او

تاوانونه خلکو ته بیانوي، په ټولنه کې کاملاً بې طرفي ساتي. یوازې د مصلحت راوستل، د شر او فتنې رفع او دفع په پام کې نیسی، همدارنګه سادات او پوهان هم په دغسې مواردو کې خپل نقش لوبوي او د ښه موقف او درانه مقام څښتنان او با عزته څیري بلل کیږي.

جرګه د دغه قوم هغه مهم ارګان دی چې د ټولو ناروغیو لپاره دوا او درمل کیدلای شي، د هرې ستونزې علاج کولای شي، هغې ته د حل لاره موندلای شي، خو دغه اهمیت هغه وخت خپلولای شي چې کاملاً د بې طرفی اصل په پام کی نیول شوی وي، په بشپړه توګه د اعتدال رعایت شوی وي، د سولې، ثبات او ملي ګټو اهمیت په نظرکې ونیول شي. جرګه په خپلواکي سره د پریکړې توان ولري د خپل تصمیم د پوره پلی کولو واک ورسره وي او دواړو ښکیلو لوروته د باور اومنلو وړوې یا غالب ګومان ورباندې د ښو اونیکو وي. ځکه نو په ډیر غور سره باید هڅه وشي چې د دغو مهمو ارګانو حیثیت او اعتبار وساتل شي.

که خدای مه کړه د دې هڅه وشي چې دغه ارګان د سیاسي یا شخصي ګټو لپاره د فشار، اعتبار یا پیسو په زور د ملت له ارادې پرته استعمال شي او یا په سیاسي دام کې ښکیل شي دا به نه یوازې د ټول ملت له ارادې سره خیانت وي، بلکې په راتلونکي کې به هم د خلکو په وړاندې له بدګومانۍ او بې باورۍ یا بې اعتمادۍ سره مخامخ شي، بل دا چې دغه ارګان هغه وخت په ناپېیلتوب سره موثر تمامیږي چې د خلکو د باور له امله د خلکو په منځ کې ټوکیدلې ستونزې په عادلانه توګه حل کړي. که چیرې د جرګې غړې یو طرف ته منسوب کیږي په هغه صورت کې به دوی خپله د اختلاف له امله د نورو ستونزو سره مخامخ کیږي چې له همدې کبله به بیا هم د خلکو په منځ کي د نورو مشکلاتو سبب کیږي دا ډیره اړینه ده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ارګان په ټولوټحولاټوکي حق پالنه حق وينه او بې پرې توب او ناپېيلتوب وساتي اوخپله بې طرفي حفظ کړي.

د مثال په ډول که يو عالم د پيسو له ورکړې يا له کوم فشار څخه پرته دې ته وهڅول شي چې د ښځو د تعليم او تربيې په اړه شرعي دلايل وړاندې کړي او په خلکو دا ومني چې هغوی خپلې خويندې او لوڼې ښوونځيو ته واستوي، په دې هکله نبوي حديث د دليل په توګه وواېي چې دا د هرچاحق دی چې زده کړه وکړي، نو دا ښه خبره ده. که د دغه عالم (ملا) خبره يوازې د همدې هدف لپاره وي او ښځې د شرعي حجاب او د ښځو د تعليم د شرعي حدودو په پام کې نيولو سره ، شرعي زده کړې وکړي او د نارينه وو سره يې د ډکو وهلو احتمالات نه وي او د هغو سره يو ځای د کښيناستلو خبره چې د کبيره اولويو ګناهونو سبب ګرځی نه وي، هم د ښځو لپاره او هم د ټولنې لپاره ګټور تماميږي، مګر که د ښځو په زده کړه او ښوونه کې د مذهب او اسلام سپکاوی وي يا پر هغه باندې تجاوزونه وي،او د اخلاقي او کلتوري فساد سبب وګرځي، لکه اوس چې دلته ځيني کورسونه، ښوونځي او پوهنتونونه نارينه او ښځې پر يوه ميز کېښنوي ، اخلاقي فساد ته يې تشويقوي، د بې حيايي او بې سترۍ لور ته يې وربولي، نو دلته معلوميږي چې عالم بې ځايه استعمال شوي دی، د الله له طرفه ورکړه سوی مسؤوليت يې نه دی پر ځای کړې او يوازې او يوازې يې ماديات په نظر کې نيولي دي.

دويم مثال : که بالفرض يو عالم يا علما د بهرنيانو يا حکومت د خوشحالولو لپاره خبرې کوي چې ترياک او بنګي او د هغو کښت اوکاروبار په شريعت کې حرام کار دی، خلک دې دا کار نه کوي او د امريکايانو يا انګريزانو سره دې په دغه کارکې مرسته وشي او له بلې خوا په هيواد کې د زنا په وجه د ايډز پراخيېدل او ډېرېدل او دا

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

رنګه په ډاګه د شرابو ښنل، خرڅېدل، رواجېدل په نظر کې نه نيسي سره له دې چې په اسلام کې د شرابو او زنا لپاره حد او سزا شته او د ترياکو لپاره په ظاهره نص او دليل نسته، خو قياس ته به تګ کيږي يا دا چې د ترياکو لپاره به اختصاصي محکمه جوړيږي، خلکو ته به قيد او د اعدام سزا ورکول کيږي، خو د زنا ، شرابو او نورو غير شرعي فاحشو چارو لپاره لکه بربنډ عسکونه، نيمه بربنډ فلمونه او دا چې

د فحاشۍ عادې او بربنډو زنا کارو ټلويزيوني فلمونه او عکسونه چې کاملاً ټوله ټولنه په ځانګړې توګه نوي نسل په حتمي اخلاقي فساد اخته کوي. شراب، زنا، د ښځو او نرو ښکاره بداخلاقي په ټولنه کې عادي ګرځي، کيدای شي په راتلونکي کې دغه اعمال خلکو ته دعاموالې په خاطر د ګناه حيثيت ونه لري که څه هم د نشيي توکو بنديدل ښه کار دی، د افغانستان په ګټه دی، مګر پر داسې شيانو خاموشي دا ثابتوي چې عالم استعمال شوی دی، کنه نو د زنا او شرابو لپاره چې د قرآن په صريحو آيتونو ثابت دي ولې نه اختصاصي محکمه شته او نه ورته عليحده تبليغات. له عالم څخه د سياسي ګټو په خاطر داسې استفاده به د هغه پر تندي باندې يو تور داغ باله سي. ځکه په ټولنه کې د عالم حيثيت کمول او د هغه وقار او بې طرفۍ ته صدمه رسول ډېره بده خبره ده چې د هغه مستقبل ته ډېر لوی تاوان رسوي او د خلکو د نيکو ګومان ورباندې خرابيږي. د يوه عالم لپاره لازمه ده چې په ټولنه کې د ناپېيلتوب درېز ولري، په مطلقه توګه

د حق پلوی او د باطل پر ضد واوسي، نه د حکومت او قوت د ناسمو پاليسيو تطبيقوونکی.

که رشتیا حکومت او خارجي یرغلګر د علماوو خبره مني باید د هغو د قول درناوی په هرڅه کې وکړای شي. خو موږ وینو چې کله یو عالم د شریعت سره سم څه مطالب بیان کړي، هغو ته د طالبي قوانینو رنګ ورکوي د قول یې تقبیحوي. اما که د دوی په ګټه خبره کوي هغه دومره تقدیروي چې د نړۍ هرګوټ ته د هغه ږغ ورسوي.

باید ملا طبقه د دښمن د داسي سازشونو څخه ځان وژغوري ، څو د هغو د لومو ښکار نه سي .

همدارنګه عالم، سید او د قوم مشر باید د مشر په توګه وساتل شي، نه دیوه لورې په توګه د مثال په توګه : که یو عالم دولت یا مقاومت ته د عامو دولتي خلکو د وژلو لپاره فتوی ورکوي او د منفي اړخونو څخه یې صرف نظر کوي، لکه د عامو خلکو په منځ کی پټاو کول، په هغو کي د ماشومانو وژل، بې محاکمي د خلکو وژل، د کلو بمبارول، د انسانانو د جسدونو سوزل او پرلارویانو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

باندې

د ړانده انتقام ډزي او.... نو بیا هم عالم یو ناحقه طرف واقع شو. د هغه په دې طرف سره هم د ده ناپېيلتوب ته تاوان رسیږي او هم د خلکو اعتماد ورباندې کمیږي. یا دا چې نیک ګمان یا حسن ظن ورباندې خرابیږي چې په دې کار سره بیا هم په خلکو کې د اختلاف جرړې قوي کیږي.

همدارنګه که په سیمه کې یو قومي سپين ږیری او مشر دې ته تشویق شي چې د حکومت او پرغلګرو ضد خلک د حکومت یا امریکایانو سره همکارۍ ته دعوت کړي، خو له بلې خوا پر خلکو د بمباریو،د بیګناه خلکو د نیولو او وژلو، د بهرنیو یرغلګرو له ناسمو کړنو څخه، لکه د وګړو توهینولو، په کورونو ورننوتلو، د ښځو تلاشي کولو او داسي نورو څخه ځان ناخبره ښیي اویا ورڅخه دفاع

کوي نو دلته هم د قومي مشر له حیثیت او اعتماد څخه ښه ګټه نده اخستل شوي، ځکه د هغه اعتماد ته صدمه رسول د هغه پر تندي باندي د تور داغ ایښوولو حیثیت لري..

اوس به اصلي ستونزي ته راشو لکه چې وړاندي وویل شوه چې عالم، سید ، حضرت او قومي سپین ږیري په افغاني ټولنه کې هغه مخکښان دي چې دهیواد ټول وګړي ورباندې اعتماد کوي،د هغو خبروته غوږ نیسي او د هغو احترام کوي. د هر داخلي او بهرني ځور یاستونزي په وخت کې ورته مراجعه کیږي. له همدې کبله ډېره اړینه ده چې د هغو د حیثیت ساتنه وشي، غوږ ورته ونیول شي، احترام یې وشي،د هغو په نیکو مشورو عمل وشي. که د دوی له نیکو نظرونو استفاده وشي زه په دې یقین یم چې زموږ بې حسابه ستونزو ته چې ټول هیواد یې له غم، تشویش او نهیلۍ سره مخامخ کړی دی، د پای ټکی کښېښودل شي او د حل لاره به ورته پیداشي. مګر بدبختانه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

چې د دغو مخکښانو د افکارو او عقیدو پوره درناوی د څو لسیزو راپدیخوا نه دی شوی. د هغو له پخو اسلامي کلتوري تجربو څخه پوره ګټه نده اخستل شوي، بلکي د یوسمبولیک رکنیت په توګه هغو ته دوکه ورکړه شوې ده. په ډېرو مهمو فیصلوکي نادیده نیول شوي دي، نو همدا علت دی چې د افغانستان بد بختي نه یوازي پیچلې شوې ده، بلکي په یوه ناسور بدله شوي، یوه ساري او خپریدونکي ناروغي ځینې جوړه شوي ده. زما په نظر تر ټولو څرګند حقیقت دادی چې اوس له هر دخیل پلوه او ټولو سیاسې کوپړیو څخه د نجات لاره ورکه ده. که څه هم دوی همیشه په دې فکر دې چې څنګه به ورته د حل لاره پیدا شي چې خلک سوکاله ژوند وکړي.

زما په نظر جنګ ګټل اسانه کار او اسانه لار نده. همدا رنګه جنګ کول یوه داسې لوبه نده چې د کابل نجونې او هندې تیري نام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې رقابت وکړي. خلک خوشحاله په فسق او نورو د چا خبره په هنرونو کې جائزې وګټي. جنګ يو خطرناکه لوبه ده چې د هرې ورځې په تيريدو سره د وينو سيلاب ته نوي ويني ورګډوي، په هيوادکې کونډې او يتيمان زياتوي، خلک دغربت او فقر په لورې بيايې،د ملتونو او مذهبونو ترمنځ تاريخې دښمني راخوټوي. که په ډير مهارت سره دغې ستونزې ته دحل لاره پيدا نشي نو يو وخت به د ناټکل سوي بدبختۍ زيږنده شي، چې بيا به يې جبيره او علاج دهر چا او هر افغان له وسې وتلې خبره وي، که خدای مه کړه څوک په دې عقيده وي چې په نيولو، وژلو او دکور کلي په ورانولو به داستونزه حل پيدا کړي نو دابه يو ښکاره حماقت وې. په بل عبارت دابه جهل مرکب وې. که څوک په دې عقيده وي چې کفري نړۍ يابهرنيان به ورته په زور او جنګ د حل لاره وموميي زما په نظر دا هم ناپوهي اوبې ځايه تيروتنه ده، زه په دې عقيده يم چې زور او وژل، د کورونو ړنګول يوازې په دښمنۍ کې ډيروالی او سخت والی راولې انتقام ته خلک هڅوی او بس. که څوک په دې عقيده وي چې بهرنيان به په سياسي لحاظ ورته د حل لاره پيدا کړي نو دا د تصوراتو يو خوب دی. دهغه خوب لرونکی په عمر به رښتيا نشي، ځکه چې بهرنی ستا له دين او کلتوره جلا اوسيدلی، هميشه ستا د ځپلو او دښمنۍ پلانونه جوړوي، په اسلامي ټولنه کې د توپيرونو تخمونو شيندي، هغوی تل د خپلو اهدافو لپاره فکرکوي، که ته په زړه کې مسلمان يې، نو هغه څوک ستا واقعي دوست نشي کيدلای، که خدای مکړه ته په دې باور يې چې هغه به دې دوست وي، ستا دين او دنيا ته به وده ورکړي، نو پوه شه چې د الله د ارشاد څخه پرته دې بله لاره نيولې ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

نو دا خبره بايد ومنو چې بهرنيان ورته د حل لاره نشي موندلای او جنګ هم د وينو په څپو بدليږي. البته که دا د ستونزې د حل لاره هم وي، نو د ډيرې قربانۍ او ډير ځنډ وروسته به نتيجه ورکوي.

نو څه په کار دي؟ څه بايد وشي؟ څه به راسره مرسته وکړي؟ زما په نظر بيرته خپل فرهنګ او خپلې عنعني ته مراجعه کول پکاردي. چې هغه عالم، سيد، او د قوم سپين ږيري دي. کيدای شي هغوی ورته

د حل لنډه اواسانه لاره پيدا کړي، هغو ته بايد واک ورکول شي چې د افغانستان منافع، ملي استقلال، د اسلامي قانون په چوکاټ کې پوره په نظر کې ونيسي، د عالم، سيد او قومي سپين ږيري څخه زما هدف هغه کسان نه دي چې له ورايه خوځ سوي دي او دغه عنعنوي فرصتونه يې د ځان ميراث بللي دي. کوم چې د افغانستان په تولو ورانيو کې د پرديو د لاسونو د آلې په توګه استعمال سوي دي. هدف مي د کلو او بانډو هغه سپيره صادقه او سپيڅلي کسان دي چې هر وخت د خپل ملت سره پاته سوي دي. موجوده اداره او سياسي واکمنان بايد بهرنيو يرغلګرو ځواکونو ته قناعت ورکړي چې د افغانستان مسئله يوازې په اسلامي او افغاني دود اواسلامې رواياتو او په کامل استقلال هواريدلای شي او بس، نه د کاپي سوي غربي ډيموکراسی په زور سره. نور دغو بې رحمو دښمنانو ته د دې وخت او فرصت ورکول چې خپلو وحشي کړنو ته دوام ورکړي په هيڅ ډول د زغملو نه دی. هغه کسان د ځان بقا د پرغلګرو په وجود کې ويني ، هغوی بايد له دغه فکره ځان شاته کړي او د خپلو خلکو سره په غم او ښادي کې ځان شريک کړي.

موږ د دې تاريخ ژوندي شاهدان يو چې د دغو معصوموګړو د وژلو، توقيفولو، د کلو او کورونو د ورانولو نه شلېدونکې لړۍ

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لس کاله ترشا پرې ایښي دي. دا لړۍ او د یرغلګرو د مرګونو بېړۍ په یوولسم کال کې هم د غریبو او بې وزلو افغانانو په وینوکې روانه ده خولا تر اوسه زموږ د وینو څپې د نړۍ ولسونه ننداره کوي. نور باید دغه مسئله خپله افغانانو ته پرېږدي چې پر خپلو مشکلاتو غور وکړي. افغاني جرګه باید له سیاسي اغېز نه بېخي مستقله وي، افغانانو ته هیڅ ناسمې بهرنۍ مشورې او جنګي تجهیزات د منلو وړ نه دي. زه په دې تاسف کوم چې اوس هم بهرنیان په دې فکر کې دي چې نوري وژونکې وسلې او پوځي چورلکې او الوتکې زموږ د خلکو د وژلو لپاره راغواړي او د ترهګرۍ بې مفهومه تور یې د ځان لپاره پلمه ګرځولې. د دوی نظر دادی چې دا چارې به له دوی سره مرسته وکړي؟! او خلک به هغو ته د غلامۍ سرونه ټيټ کړي؟! خو هیڅکله نه سي کېدای. دا فکر د دنیا د اوسني پرمختګ سره مطلق ټکر لري، زه په دې عقیده یم چې وطن دوست او خواخوږي افغانان به د برتانیې، ناټو او نورو شرخووښونکو حکومتونو د داسې اوږدې دښمنۍ سره هیڅ موافق نه وي.

دا چې طالب څوک دی؟ افغانی عسکر څوک دی؟ ملکي وګړي څوک دي؟ هر یو مسلمان افغان دی. هر افغان باید د خپل افغان ورور په وژنه، په بندي کولو او ځورونه خفه شي. زه بیا هم پر دې ټینګار کوم چې دغه بهرنیان هیڅ وخت زموږ دوستان نه سې کیدلای، هغوی د خپلو ګټو لپاره کار کوي، د دوی شتون او پوره واک به کله هم زموږ درد دوا نکړي، که موږ خپل هیواد پخپله دیووالي پر لور روان نه کړو نوموږ باید د نورو بدبختیو انتظار وکړو.

فرهنګي ارزښتونه

افغانستان له فرهنګي پلوه د ډیر ساهو او سپیڅلیو ارزښتونو درلودونکی هېواد دی، ګڼلای شو چې دودونه مو اسلامي شریعت او نبوي فرهنګ او سنت ته نژدې دودونه دې. د مثال په ډول لنګوټه تړل چې تقریبا په عربې هیوادونو کې چې ترډېره د رسول الله ﷺ په نسب پوري اړه لري اوږد تاریخ لرې، مګر متاسفانه چې په دې وروستیوکې په دغو هیوادونوکې آن په مکه مکرمه اومدینه منوره کې هم د لنګوټې رسم او رواج بیخي په ختمیدو دی. هلته سړی هیڅ فکر نه کوي چې دلته یووخت دغه سنت موجود وو. تر دې چې په علماوو کې دغه سنت ډیر لږ لیدل کیږي، لنګوټه تړل بې له کوم شکه د رسول الله ﷺ سنت دی چې د ځینو علمای کرامو په نظر د لنګوټې د نه تړلو په وجه که سړی معذور نه وي او قدرت ولري د لمونځ کوونکي لمونځ مکروه کیږي. غوره داده چې د لمانځه دادا کولو پر وخت لمونځ کوونکی پر نبوي سنتو ټینګ واوسي، الله لره دې ډیرحمدونه وې چې د رسول الله مبارک فعل یې زموږ لپاره یوه فرهنګي برخه ګرځولې ده.

همدارنګه ږیره مبارکه لرل چې زموږ د وطن عام خلک د ږیرې نه خریل او وهل د پتمن سړي نخښنه بولي آن په ښو او نیکو کورنیو کې د ږیرې خریل یو د شرم او عار خبره ګڼي، زموږ د ملت اکثره وګړي د

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

ږيري(نبوي سنتو) درلودونکي دې او کلتوري بڼه يې نيولې. همدارنګه د نارينه وو او ښځو جامې تر ډيره د شريعت سره مخالفت نلري، که څه هم اوسنيو غربې ډولو افغانانو د غربې نااسلامي کلتور جامې، نکټايې او پتلون راته په تحفه کي راوړي خو بيا هم ډيری وګړي د خپل کلتوري اسلامي لباس په اغوستلو نه شرميږي، بلکي مسلمانان په وياړي، لکه وړاندې چې مو يادونه و کړه چې افغان طبعي اسلام پاله قوم دی. اسلام يې خوښ او د خوښی انتخاب دی او د اسلام په احساس هميشه ژوند کوي. کلتور يې د اسلامي غيرت سره پوره سمون خوري، په ځان متکي او باور لري په قومي مشکلاتو کې زغم او حوصله کوي، صداقت يې طبعي عادت دی، د بل له کلتور سره کمه مينه لري، له همسايه سره په ځان و مال مرسته کوي، په لږ څه قناعت لري، دالله ﷻ په ورکړه راضي وي، پر ناموس او ځاني عزت باندې تر هرڅه تيروي، لکه چې وايې (مال مې تر سر جار او سر تر ناموس) د سپين ږيري، ملا او سيد په بې عزتي سخت خفه کيږي او په ننګه تر هر چا پياوړي او غښتلي دې، د توهين او تکبر د فعل او قوله بد مني، مسکنت، لوږه، تنده، احتياج ، بيکوري، مرګ هرڅه مني، خو د غلامۍ پړي په غاړه کې نه پريږدي او نه غلامۍ ته ورته ژوند کوي.کلتوري ارزښتونه چې اکثره د اسلامي قوانينو سره سمون خوري د افغاني ټولني رنګ جوړه وي.

فرهنګي ارزښتونه اصلاً په قومي جوړښت کې نغښتي دي. ډير هغه څه چې ما په قومي جوړښت کې ياد کړه فرهنګي بڼه لري. ځيني فرهنګې پرمختګونه چې اوسنۍ کلتوري اداره يې مخته بيايې او د افغانستان د مومن او مسلمان ملت د کلتور په نامه ترسره کيږي، او

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د کلتور برخه بلل کيږي او کلتور ته وده ښودل کيږي، اصلاً دکلتور او فرهنګ سره ټکر دی.

د مثال په توګه د هند، پاکستان، امريکا، لوېديځ او نورو هيوادونو فاحشو او ناروا کړنو ته وده ورکول، لکه ناروا او فاحش فلمونه او پرله پسې سريالونه چې په نتيجه کې يې تقريباً مشرکينو يانورو نااسلامی مذهبونو او ايډيالوژۍ ته وده ورکول کيږي او هغو ته د احترام په سترګه کتل کيږي.

که موږ د کابل په لارو کوڅوکي د نوي نسل او ماشومانو ورځنيو افعالو، اعمالو او ويناوو ته ځير شو ليدلای سو چې د هغو په ډيرو حرکاتو کې هندي فلمونو څومره اثر کړي، دا معلومولای سو چې زموږ نوی نسل څومره دافغانستان د اصلي کلتور متابعت کوي او څومره

د هندي اوغربي کلتورعادات اورواجونه خپلوي، په نوي نسل کې د دې پر ځای چې کوشش وکړای شي د هدايت او اسلامي عنعناتو په چوکات کې راوستل شي. ادبې، اسلامي او انساني اخلاق په ځان کې راولي سيرتاً او صورتاً په اسلامي ډول جوړ شي داسې کاراو فعاليت خو د کلتوري ودو د ادارو لخوا ډير کم شوی. بالعکس په لارو او کوڅو کې نوي نسل سيرتاً او صورتاً د پرديو کلتورونو په وده بوخت دي او په يو ډول کلتوري يرغمل کې راغلي دي. حرکاتو يې د فلمونو

د حرکاتو څخه رنګ اخستی، اخلاق يې د فساد او نااسلامي رسوماتو پر لوري درومي.

تردې دمه زما په ياد کې راځي چې يو وخت به د مسلمانانو ماشومان طالب علمان په لارو او کوڅو کې په داسې حرکاتو کې ليدل کيده چې يا به يې د قرآن مبارک تلاوت کاوه او يا به يې د

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام او رسول اکرم ﷺ په صفت کې نعتونه ویل، د رسول الله ﷺ پر عاداتو به یې چلند کاوه، د افغانستان دوديز اسلامي لباس به یې په تن لیدل کیده چې د سړي به یې په لیدلو سره سترګې خونکېدلې او خوند به یې ورکاوه، سړي به ورسره د راحت او خوشحالی احساس کاوه، خو اوس هماغه ماشومان یا ځوانان دي چې د غربی دموکراسۍ له برکته په اسلامي لباس اغوستلو باندې شرمیږي، د لاري په اړدو کې
د هندي او انګریزي فلمونو په لیدلو نڅاوي کوي، دکوځي له یوه اړخه بل اړخ ته په ډیره بې ادبۍ او ډیره بې حیایۍ سره تګ او حرکات کوي، نه یې له ملا، سید، سپین ږيري پروا اوحیا کیږي او نه د ښځو مراعات کوي، آن تردې چې ځیني ځوانان د کوڅو او واټونو په اړدوکي په نشه او مستی سره لیدل کیږي، شراب یې څښلي وي او سترګې یې سرې راختلي وي. نو ایا افغاني کلتور همدا کلتور وو؟ افغاني رسم او رواج همدغه دی که څنګه؟

دويم: دا چې د اطلاعاتو او کلتور اداره د افغانانو د هویت نمایندګي کوي، نړۍ ته د افغانستان د کلتور حقیقي انځور وړاندې کوي، په دې لاره کې د تبلیغاتو او نشراتو وسایل په واک کې ورکول شوي دي. داچي څومره توانیدلي دي چې د دې هیواد حقیقي انځور نړۍ ته وړاندې کړي؟ زه یو ځل په ۱۳۸۴ل.کال د اطلاعاتو او کلتور وزارت د غونډو تالار ته دعوت شوي وم. په دغه تالار کې د حضرت مجدد الف ثاني صاحب رحمه الله لمانځ غونډه جوړه شوي وه. په دغه غونډه یاسیمینار کې حضرت صبغت الله مجددي اونورو ملایانو هم برخه درلوده. دا ښه خبره وه چې د داسې اشخاصو د علم، روحانیت، شخصیت او هڅو ستاینه او یادونه وشي، مګر هغه سالون یا د سیمینارځای داسي جوړسوي وو چې شاوخوا په ځوړندو شویو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

عکسونو تیاره بت خانه ښکاریده، د لمانځه په وخت کې دومره ځای نه پیدا کیدی چې موږ پکښې لمونځ کړي وای، هر لورې ته عکسونه او رسمونه جوړ شوي وه، پردې سربیره د ډوډۍ خوړلو په وخت کې د حضرت صاحب د استقبال لپاره د ډوډۍ د میزونو سره ځوانې افغاني ښکلي نجوني یا ښځي درول شوي وې چې ځانونه یې هم د واده د شپې د ناوې غوندې جوړ کړي وه او د خوش آمدید او سلام په اچولو سره یې مراسم پر ځای کړل. زه هیڅکله په دې عقیده نه یم چې د افغانستان
د خلکو فرهنګ دې داسې وي چې نامحرمې ځوانې ښځې دې د پردیو نامحرمو خلکو استقبال وکړي، دا نه غیرت دی، نه اسلامیت دی او نه د خلکو کلتور دی، کوم چې د کلتور وزارت یې نړۍ ته د افغانستان د کلتور په نامه ښيي. خو تر دې عجیبه لا داوه چې ناستو ملایانو د دې منکر په خلاف هیڅ ونه ویل او چوپه خوله وه.

دیته ورته ښه مثال پر ټلویزیون، وي سي آر، یا ډیش، کیبل، او انټرنیټ باندې د نړۍ د نورو کلتورونو فلمونه خپرېدل دی چې تر ډیره افغانان او افغاني ټولنه د فحاشۍ او اخلاقي فساد لوري ته سوقوي. په هغو کې د ښځو سره یاري یااشنایې کول، د ښځو سره ګډه نڅا کول، د یو بل خولې سره رودل، یو بل په غیږوکې سره نیول، په افغاني تلویزیونو کې همداسې شیانو ته وده ورکول، نیمه عادی او بربنډ تصویرونه ښکاره کول، د اخلاقي فساد لپاره جلبول، په ډیش او انټرنیټ کې خو هغه څه ته هم اجازه ورکول شوي ده چې له اسلام سره لاڅه بلکې له انسانیت سره هم ټکر لري، لکه بربنډ تصویرونه، زنا،
د یوې ښځې په څو تنو استعمالول، له حیواناتو سره بد فعلي کول، همجنسبازۍ او داسې نور ناوړه اعمال تر سره کول، ټول هغه څه دي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مستقیماً د خلکو په تېره د ځوان قشر پر اخلاقو باندې منفي تاثیر غورځوي، د نارواوو سره یې مینه ډېروي، د بدو شیانو او کارونو سره عادي کیږي آن چې حرام او ناوړه کارونه بیا هغو ته د حرامو او ناجایزو په څیر نه معلومیږي، که څه هم ځیني چینلونه دا اعمال د ځینو عربې دولتونو او عربې الفاظو او عربې نرو او ښځو په څېره کې ښکاره کوي، څو داسي ناوړو دودونو ته یو اندازه اسلامي صبغه او بڼه ورکړي، چې موږ ټول په دې پوهیږو چې په ځینو عربي هیوادونو کې لکه مصر، لبنان، اردن او سوریه کې اخلاقي فساد او فحشا نهایت ته رسېدلي ده. هغه څه چې هلته کیږي یاتمثیلیږي کیدای شي په ځینو نااسلامي هیوادونو کې هم نه کیږي.

دا ټول هغه څه دي چې کلتوري اداره یې دودي او پرمختګ په لټه کې ده خو حقیقت دادی چي دا ټول زموږ کلتوري ارزښتونو ته زیان رسوي. داسي او دې ته ورته اعمال چې د لویدیزوالو په مصرف

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

او زیار د ځینو افغانی کړیو په مرسته د تمدن په نامه کیږي دین او کلتور ته یو سخت ګوزار ورکول دي. یقین لرم چې افغانان دغسي اسلام ضد شیان کله هم نه شي زغملای، که څه هم فقر، مسکنت او بې وزلي په دغه هیواد کې اوج ته رسیدلي، خو بیا هم اسلام مسلمان ته ترهرڅه محترم دی، دا یقیني خبره ده چې اسلام او اوسنۍ غربي دموکراسۍ یو له بل سره ټکر کړی دی. که موږ اسلام ته په پوره غور سره ځیر شو کولای شو په دې باندې ښه پوه سو چې اسلام یو چوکاټ او محور لري، حدود لري چې دا هرڅه د هغه چوکاټ په واسطه رامحدود شوي دي. دغه بې حده او بې سرحده دموکراسي د اسلام دغه حدود له منځه وړي. که څوک په دې عقیده وي چې بې حده او بې سرحده غربي دموکراسي به زموږ هیواد او خلکو ته ښېګڼې راوړي داسي خلک باید تر ټولو وړاندي خپل ځانونه په اسلام پوه

کړي چې د الله ﷻ په دغه اسلامي قانون کې څومره نیمګړتیا وجود لري چې هغه دي په غربي دموکراسي پوره کړای شي او دغه نظام په ټولنه کې له ټولنیز او اخلاقي پلوه څومره بدلون او پیاوړتیا راوستلي ده؟ که څوک د دې کار توانایې ولري باید موږ او نورو اسلام پالو ته هم قناعت ورکړي. مګر دا یقیني خبره ده چې دغه سوال ته هغوی داسي ځواب نشي موندلای چي خلکو ته قناعت ورکړي.

همدارنګه په بهر کي هغو نړیوالو لوبو ته چې د نړۍ نامسلمان وګړي پکښې ګډون کوي او سیل او تماشا یې کوي، د افغانستان د ښځو لیږل او هلته د ښځو ګډون کول، لوبه کول، بې ستري کول، یا د نړۍ د ښکلا په سیالۍ کې چې د نړۍ نجوني د ځان ښکاروني او لوڅوني لپاره پکښې ګډون کوي، د هغو د بدن هره برخه د ښکلا د متخصصینو لخوا کتل کیږي ، څو د ښکلا ټول صفات پکې ولټوي دا هغه څه دي چې په مطلقه توګه د اسلام او شریعت چوکاټ

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

ماتوي او اسلام ته سپکاوی بلل کیږي. د دغسي ښځو بیرته هیواد ته

د راستنیدو پر مهال په مطبوعاتو کې ښه استقبالول، رشد ورکول، ډول ډول امتیازات ورکول په ټولنه کي د یوه منکر او ناروا کار خپرول او عامول دي. داسې اعمال له افغاني فرهنګ او غیرت سره هیڅ سمون نه خوري، بلکې یوه متضاده برخه تشکیلوي.

څه مهال مخکي د ښځو یو پلاوي اروپا ته تللي وو چې هلته یې د فرانسي د ولسمشر او پارلمان د غړو سره لیده کاته کول. بې له دې چې د یوي ښځي سره دې خپل محرم ورسره وي اویا د هغو د ضرورت په هکله خبري وشي مطبوعاتو دا د افغانستان لپاره یو یو ښه پرمختګ وباله او ښه یې استقبال کړ. هر منکر ته رشد ورکول که د مصلحت په نامه وي او که د چا پر ضد وي، د مادیاتو لپاره وي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خدای مه کړه د نړۍ نامسلمانو ته دا ښکاره کول وي چې دادی مونږ هم د ښه استعداد او وړتیا له مخې د غربي دموکراسۍ پر لور د اسلام له چوکاټ څخه څو ګامه در ووتلو او دا د دي سبب ګڼي چې هغوی خوشحاله او راضي وساتي فکر نه کوم چې دغه هیوادته دي کومه ګټه ولري. د دې پر ځای چې ملي کلتور ته ګټه ورسوي تاوان کوي، د دې پر ځای چې سوله اوثبات راولي، نور هم حالت خرابوي.

په تېر **۱۳۸۶** کال د جوزا پر **۱۷** مه د کندهار ښار د ناحیو په ډیرو مسجدونو او د علمای کرامو پر کورونو باندې چاپې ووهل شوې، علمای کرام په نیمو شپوکي په بې عزتي سره له کورونو څخه وایستل شول، په مسجدونو کې میشت طالب العلمان ونیول شول، که څه هم حکومت د سلو تنو د نیولو مسؤولیت ومانه، خو محلي وګړو

د سلګونو علماوو د نیولو خبري کولي، داسي عمل یو منفور او ناوړه عمل دی چې دافغانستان پر کلتور باندې مستقیم یرغل بلل کیږي. که څه هم افغانستان د بلوسه ګرو ترواک لاندې دی لږ وړاندي مو یادونه وکړه چې عالم په ټولنه کې هغه ستر شخصیت دی چې د هیواد هر وګړی د زیږیدلو له نېټې څخه بیا تر ګوره ورسره تماس لري. په دنیاکي ورته احتیاج لري، حتی دعقیدې په لحاظ په آخرت کې هم د یوه شفیع په صفت ورته اړ دی، په جومات یا مسجد کې طالب العلم اوسیدل یا ساتل د ټولو آسیایي ملکونو د مسلمانانو کلتور، رسم او عنعنه ده. خلک په خپلو مسجدونو کې طالبان د الله د رضا ، د خپلو بچیانو د دیني روزني او د محل د خیر او برکت لپاره په ډېره مینه او محبت سره ساتي. د خپلو اولادونو په رزق کې هغو ته برخه ورکوي او د خپلو کورونو په ډوډۍ یې ساتنه کوي، عزت یې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د ځان عزت بولي او بې عزتي یې د ځان بې عزتي ګڼي. په داسې اعمالو کې جرأت کول او د دغسې خلکو پر عزت تیری کول د ټولو خلکو پر عزت تېری او سپکاوي دی. زه فکر کوم چې له کلتوري پلوه داسې خطرناکو کړنو ته اقدام کول د ګټې پر ځای څو چنده تاواني دی.

هر کله چې د مسؤولو اشخاصو تقاضاوي او شهوات د اسلام د جایزو او روا څیزونو تر حده محدود نشي او د اسلامي حدودو دننه پر حرامو او حلالو صبر ونه کړي، هغوی بیا ډیرو خطرناکو کارونو ته زړه ښه کوي او ور ته لیواله وي. له بده مرغه دغه اشخاص یوازي او یوازي پر ځان حساب کوي، د ټولني د ټولو وګړو فکر ناقص بولي. داسې فکر کوي چې زما روا او ناروا مفکوره د خلکو لپاره ګټمنه ده. دی داسي ګڼي چې لکه څنګه چي له دې فکره سره دی اشنا دی، نونور خلک هم اشنا دي. د داسي اشخاصو ځانځاني د دې سبب شي چې له ټولنې سره یې نه جبرانېدونکې ټکر راشي. د مثال په توګه یوه سړي له خپل هیواد څخه بهر ژوند کړي وي. هغه د بهرني کلتور تراغېز لاندې راغلي وي، آن چې په هغه کلتوري چاپېریال کې کوچنۍ لوی شوي وي، کله چې هغه خپل هیواد ته راستون شي، په خپل هیوادکي خپلوسپیرو اوزیږو خلکو ته ګوري فکر کوي چې دا ټول خلک جاهلان دي، ناپوهان دي او د دنیا له تمدن څخه ناخبره دي. که څه هم دغه قوم له دې امله د ده درناوی کوي چې په بهر کې یې د تخصص او مهارت لپاره کوښښ کړی دی او هلته یې زده کړه کړې ده او په دې هیله وي چې خلک د ده له پوهې څخه استفاده وکړي، مګر له بده مرغه د هغه سره دا فکر ډیر لږ وي چې خپلو خلکو ته خدمت وکړي، بلکي د توقع خلاف غواړي په ټولنه کې غربي کلتور ته خدمت وکړي او خلک هغه ته سوق کړي او نور داسې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بد رنګه څه ټولني ته راوړي چې بيايې جبران نه کيږي. دلته مي د يوه افغان ورور کيسه را ياده شوه چې د ښاغلی کرزي د حکومت د يوه مهم وزير په کور کې د هغه د دوو سپيو مزدور وو. هغه راته داسې کيسه وکړه چې ښاغلي وزير صاحب دوه بهرني سپي په خپل کور کې ساتلي وه. د هغو د ساتلو لپاره يې يوه مزدور ته يوولس زره (١١٠٠٠) افغانۍ معاش ورکاوه، يوه کيلو يې سري کړي يا پخي غوښي ورکولي او يو کيلو يې هم پاکټي شيدې ورباندې خوړلې. د هغو د معاينې لپاره يې له يوه ډاکټر سره د هغو د بيمې قرارداد هم کړی وو، خو دغه وزير صاحب له دې کلتور سره سره، په داسي حال کي چې افغانان له لوږې کوچه سوه بيا هم افغاني علمي بهير ته جاهلان ويل او ځان يې يو موډرن او متمدن انسان ګاڼه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

زما د فکر او نظر خلاصه داده چې د کلتور په ساتنه کې د ټولني ساتنه راځي او د کلتور د ړنګولو سره د ټولني ورانې تړلې ده، د کلتور ساتنه او درناوی په هغه چاسره کيږي چې د کلتوري ارزښتونو په غيږ کې ستر شوی او روزل شوی وي او له خپلو دودونو سره بلد او ورسره عادت وي. د دې سره سره ورسره د زړه خواخوږي او درد ولري، په هغه چا باندې نه کيږي چې خپل اولس او خلک جاهلان بولي، که څه هم ظاهراً د خلکو د نفرت د نه پيدا کولو په خاطر کلتوري ارزښتونه تريوه وخته په پام کې نيسي. خو دا يوه موقتي استفاده ده د زړه دکومې او دردمندانه خواخوږي نده، په داسي رمزونو کې چې څومره کوشش هم وشي بيا هم د زړه پټ راز يو وخت راڅرګنديږي. هغه مهال په اتفاقي ډول له کلتور سره ټکر پيدا کوي، داسې يو غربې کلتور پلوه شخص چې له منکراتو، زنا، شرابو، سود او نورو منهياتو سره بيخي بې احساسه شوی وي که څه

هم د لوړو زده کړو درلودونکی وي کله چې وطن ته راځي د دې پر ځای چې د خپل ملت وګړي چې د ګډ ژوند، عفت او عزت د زرګونو کلونو تاريخ لري جاهلان وبولي، علمای کرام چې له څوارلسو سوو کلونو راپه دې خوا يې د اسلام سپيڅلی دين ساتلی دی، وده يې ورکړي او مشري يې کړي جاهلان وبولي ښه به داوای چې لومړی يې خپل ځان مطالعه کړی وای، خپله کورنۍ يې مطالعه کړې وای چې ده خپله او د ده کورنۍ له اسلام او اسلامي کلتور سره څومره واټن او فاصله نيولې ده، او څومره له خپل ملي کلتور نه پردی شوی دی؟ چې د هغه په نتيجه کې يې عزت او کلتور ته څومره صدمه رسيدلې ده. ترکومه ځايه چې سړی د دغو غريبانو او خوارانو له حالت نه خبريږي هغه مهال ويلای سو چې ځينو داسې کسانو خو هر څه له لاسه ورکړي، اسلامی کلتور څه چې د خپل کور واک، مېرمن، لور اوزوی يې يو هم په اختيار کې نه وي، د خپل وطن راوستلو ته يې نه شي چمتو کولای. له منکراتو څخه يې نه شي منع کولای. په معروف سره يې نه شي امر کولای. کله چې يو سړی د خپل ځان او اولاد اداره نه شي کولای، د الله له بغاوت څخه ځان او کورنۍ نه سي ژغورلای زما په نظر هغه زموږ د هېواد په سنتي او اسلامي اداره کې خامخا پاته راځي، که څه هم د لوړو زده کړو او ځينو ښو تجربو درلودونکي وي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافيايي اهميت

افغانستان د تاريخونو په شهادت تر ډېره خپلواک هيواد پاته شوي دی ځکه چي د دغه هيواد خلکو د زرګونو کلونو په تاريخ کې د خپلي خپلواکۍ لپاره ځانونه د تيرو تورو ځوکو ته ورکړي، د خپلواکۍ، پت او عزت جنډه يې هسکه ساتلي ده. د هر مسقيم نړۍ خور استعمار داړي يې ورماتې کړې. هغو ته يې اجازه نده ورکړي چې د هغو شوم اهداف د هغو د داخلي پوچ مغزو لاس پوڅو ګوډاګيانو په مرسته پردي سپيڅلي خاوره پلي شي، په دې اړه تير تاريخونه په بشپړه توګه روښانه دي، آن په ۱۸۹۳ ميلادي کال خو د افغانستان همدې اوسنيو خواخوږو، يعني شيطان صفتو انګريزی واکمنو د برچې په ځوکه د افغان د يو موټي قوم پر زړه د ډيورنډ په نامه ناولي اوکرغيړنه کرښه تيره کړه او په خپلو بې رحمو تيرو چړو يې د افغان يو زړه دوه ټوټي کړ، چې تر اوسه پورې يې لا د تاوتريخوالي له زوبلن پرهره وينې څاڅي. خو بيا هم افغانستان د سر ټيټول د ځان د عزت زيان وباله.

د سره نړۍ خور ښامار مستقيم او مخامخ يرغل مو د سر په سترګو وليد. زموږ له مجاهد ملت څخه يې هم ډيري محترمې ځيري ترخاورو لاندی کړي، سرو سړي خورو او نړۍ خورو ځناورو تر دې وړاندې په خپل استکباري قوت سره د نړۍ د خوړلو اراده وکړه. پر دې بنسټ يې د

منځنۍ آسيا ډير اسلامي هيوادونه په بري او کاميابي سره تر ستوني تير کړه، ټيغ يې پروکيښ او هضم يې کړه، مګر افغانانو په غښتلو موټو او د خپلو مبارکو وينو په بيه بيا هم خپل استقلال وګاټه، يوازي دانه چې افغانانو خپل استقلال وګاټه، بلکي د دوی د سر ښندنو په پايله کي د منځنۍ آسيا ټول هيوادونه له دغه استعمار څخه آزاد سول. ختيزي اروپا ته يې آزادي وروبخښل. د برلين تاريخي د ېوال ونړېد او د هند د سمندر څخه يې د سره سيلاب مخه ونيول، ټوله نړۍ يې د دوی له شره وژغورله، کمونستي ګوډاګيو ته يې عفو وکړه. دا چې اوس د نړۍ خورو استعماري قوتونو په پاليسيو کې بدلون راغلي دی او د مستقيم استعمار پر ځای يې شاپرشا استعمار ته ترجيح ورکړېده، سياسي تګلاره يې د بلی موخی په رنګ هماغه دوديز هدف ته متوجه کړي ده، دا يوه بدغوني ستونزه ده چې تودوښه يې زموږ تر هيواد پوري راورسيدله.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

دافغانستان لرغوني خاوره تردې لانور زيات د سياسي جغرافيايي سترتوب او لومړيتوب اوږد تاريخ لري. دا سيمه د ختيځ او لويديځ ترمنځ او په جنوب لويديځ کې د هند د نيمي وچې خواته چې اوسنی پاکستان يې احاطه کړی د سوداګريو او کوچيدنو څلور لارې يا پل ګڼل شوی. ډير يرغلګر تردې څلور لاري تير شوي او خپل زور ازموينه يې کړي ده. فارسيان (دوه ځله)، يونانيان، عربی مسلمانان، ترکان، مغول، انګرېزان او روسان دلته د بېلو بېلو مقاصدو د تر سره کولو لپاره راغلي دي. او بالاخره وروستی ځل بيا متحدو انګريزانو په يوه بل چوکاټ کې د يهودو د پلانونو سره سم خپل ناوړه مخ او د تعصبونو ډک ناولی سر راښکاره کړ، ډير ځله افغانستان د يوي واکمنۍ د واکمنو لخوا د داسې ګوښه مورچل او سنګر حيثيت غوره کړی چې له هغه څخه د بلي واکمنۍ پر حدودو يرغل شوی يا کيږي، ډير ځله دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوو امپراتوريو يا قوتونو تر منځ يوه بې ځښتنه ځمکه ګڼل شوې چې پراختيا غوښتونکو ګاونډيانو له سياسي خلا څخه استفاده کړې چې د چا څومره اوڅه لاس ته ورغلي پر هغه يې خپټه اينښې ده.

افغانستان اوس په هغه جغرافيايي موقعيت کې ندی پروت چې پرون يې موقعيت درلود. د روس د ګډې پولې پر ځای په شمال کې درې هيوادونه چې پخوانی اعتبار يې بايللې بيا رامنځته شول، چې عبارت دي له ترکمنستان، ازبکستان، او تاجکستان څخه. دغه هيوادونه د دغه هيواد د شرقي اوشمالي پولو سره نښتي دي. په بل طرف کی يې چين، نوی پاکستان او ايران پراته دي چی د دې هيواد د شرقي، غربي او جنوبي پولو سره نښتي دي. نن د افغانستان پخواني سياسي ارزښت اقتصادي مسايل او ارزښتونه راسپړلي دي چې په کې د منځنۍ آسيا نړيوال تجارت او د تيلو او ګازو له سرچينو څخه ګټه اخيستل دي. بډايې او ځواکمنې واکمنۍ د سونګ موادو د ترلاسه کولو په هيله له هرې وسيلې کار اخلي او ځانونه تر نورو وړاندې کوي. مظلوم او بې غاوره افغانان بيا د سر په ژغورنه پورې حيران دي چې چاته وژاړي، چاته فرياد وکړي، چيرې ولاړشي او د چا لمن ونيسي. پخوا د ليرې امپراتوريو ترمنځ چې لمنې يې تر افغانستان پورې را اوږدې شوې وې، د رقابت خبرې کيدلې، خو اوس د هغو د موجوديت سره سره د ګاونډيو تربګنۍ ګرمې شوې، سختې شوې او بالاخره يې وده موندلې ده. داسې فرض سوې او پټېبل سوې وه چې پخوانی افغانستان به چې تر ۱۸۹۳ م.کال وړاندې افغانستان وو تر کال ۱۹۹۳م. کال وروسته بيرته هم هغه پخوانی افغانستان وي. د دغه هيوادبيل شوي قومونه به بيرته لکه بيل شوی المان يوله بل سره نښتي وای. خو له بده مرغه چې د دغې مفکورې پايښت پاته قوم هم په ناتارکي ښکيل کړ. آن د دغه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

اورتوښ تر هغې بلې خواهم ورسيد. د هند، پاکستان تاريخي تاوتريخوالي په ستراتيژيکه توګه نور هم پر وچو بوټو تيل شيندلي، څو څوک پکښې لوګی شي او څوک ځانونه پرې ګرم کړي او خوند ترې واخلي. دلته درې موضوعات د څيړنې وړ دي، چې د سياسي او جغرافيايي پلوه موږ له ننګونو سره مخامخ کوي او د ډېر وخت راپدې خوامو ځمکنۍ بشپړتيا ګواښي.

لومړی: ځمکنۍ بشپړتيا.

دويم: تجارتي ليوالتيا.

دريم: د تيلو، غازو او د نورو توکو زېرمو ته د زبرځواکونو رسېدل.

زموږ ځمکنۍ بشپړتيا ته هغه وخت خطر پيدا شو چې کله د انګريزانو او روسانو ترمنځ د سيمي او واک د پراخولو لپاره رقابت اوهڅې ښې ګرمې وې. انګريزان چې پر ډيرو خپلواکو هيوادونو يې خيټه اچولې وه او د هغه وخت او تاريخ تر ټولو ستر ځواک وو، په نولسمه پيړۍ کې د هند تر تودو اوبو پورې ورسيدل آن د افغانستان ځيني سيمې يې تر ستوني کښته کړې. په مليونونو انسانان يې ورک او تر خاورو لاندې کړل، روسانو چې د هند تودو اوبو ته يې سترګې ختلې وې د افغانستان بل اړخ ته د مستۍ وزرونه تر پول، هغو به د افغانستان واکمنان د انګريز يا پرنګي مقابلې ته هڅول، د مرستې وعدې به يې ورسره کولې، مګر د سختۍ په وخت کې به يې لاسونه ليرې تر شا ونيول او بې وسه افغانان به يې د انګريز د طوفان مخې ته يوازې پرېښودل. خو بيا هم انګريزان په دغه هيواد کې په ارامه پاته نشوه. د هغو سترو يرغلونو ته په زغرده جواب ورکول شو. د هغو هدف ته ښه راغلاست ونه ويل سو. افغانانو د خپلو وينو په بدل هغو ته ماته ورکړه. مګر له بده مرغه چې کله امير عبدالرحمن خان په

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸۸۰ میلادي کال د انګریزانو په توافق او په شرائطو منلو سره د افغانستان ګوډاګی ډوله او خاین آمر پاتیږي، هغه د مریتوب ځینو توافقاتو ته زړه ښه کوي، د هیواد د زرګونو شهیدانو پرسرونو پښه ږدي او نورهم افغانستان د دښمنانو په دامونوکې ښکېلوي.

عبدالرحمن خان په لاندې موادو قرارداد لاسلیک کړی وو

لومړی: دا چې د هېواد دننه ماتې خوړلي انګریزان به دافغانستان له خاوري سالم هندوستان ته ستنیږي. افغاني مجاهدین به په هغو باندې حملې نه کوي.

دویم: افغانستان به پرته له برتانوي استعمار څخه له بل هیڅ هیواد سره سیاسي اړیکي نشي ټینګولای.

دریم: لوی کندهار او د هغه مربوطات به د بل واکمن تر واک لاندې راځي.

څلورم: د جنوب ځیني هغه سیمې چې د اوسنی کرښي په هغه بله خواکې پرتې دي خپله د انګریزانو تر واک لاندې پاتیږي.

پنځم: کوم ترون چې وړاندې له امیر محمد یعقوب خان سره د ګندمک په نامه شوی دی د راتلونکي لپاره به د اعتبار وړ وي.

دا هغه بدمرغه موافقه وه چې افغانستان یې پر څو ټوټو باندې وېشلو ته برابرکړی وو، چې په هغه کې د افغانستان زړه کندهار هم شامل وو. خو کله چې انګریزانو د خپل پلان مطابق عملي قدم واخست له نیکه مرغه د لوی کندهار د میوند په سیمه کې د طالبانو له مذهبي مقاومت سره مخامخ شول او د درنو تلفاتو په ورکولوسره یې ماته وخوړه. که نه اوس به لوی کندهار هم د عبدالرحمن د موافقي پر اساس د افغانستان برخه نه وای. مګر د انګریزانو د ماتي سره سره بیاهم ځیني سیمي د انګریزانو ترواک لاندې پاتي شوي.

له وخت څخه په ګټه اخستلو سره په ۱۸۸۴ میلادي کال‌کې روسانو د افغانستان په شمال ختیزو سیمو کې بریدونه پیل کړل، چې د هغو په نتیجه کې یې مرو او د پل خاتون سیمې لاندې کړې. د دویم ځل لپاره یې په ۱۸۸۵ کال یې ایماق، پنجده، اق تیپه، چمن بید او چشمه سلم په زور ونیول چې تر اوسه پوري دغه سیمي د افغانستان له واکه وتلي پاتي دی. همدارنګه انګریزانو په ۱۸۸۵ کې هژده ناو او د ایوبې پراخي سیمي او کاریزونه، په ۱۸۸۸ کې نمکسار او د سیستان زیاتي سیمي، په ۱۹۰۵ کې د هلمند د اوبو د سیستان دریمه برخه له افغانستان څخه بېله او ایران ته یې ورکړه، همدارنګه یې خپله د ډیورنډ د ناولي او ناروا ترون له مخي په ۱۸۹۳ کې پاته افغانستان پر منځ دوه ټوټي کړ، د ډیورنډ د کرښي جنوب او جنوب شرقي ټولي سیمي یې په خپل قلمرو ورګډې کړي او اوسنی نیم افغانستان همداسې د جنجالونو پیټی پاتي شو.

تر څه لږ ارام وروسته بیاهم د افغانستان او نوي پاکستان ترمنځ لانجي رواني وي. د پښتونستان خبره د ډیورنډ د کرښي پر سر نانډری، مصارف او مشاجري تر حده تیري شوي. دا موضوع لاسړه سوې نه وه چې د برتانیې یاانګریزانو د وحشت زخمونه جوړسي په ۱۳۵۷ لمریز کال سره پوځ او سره ښامار افغانستان ته غاړه اوږده کړه، داخلي مزدورانو ورسره مرسته وکړه. د لږ وخت لپاره یې د افغانستان پر ټوله خاوره منګولي ټینګي کړي، د کریملین د پلان له مخي افغانستان د انحلال په صورت کې د شوروي اتحاد شپاړسم جمهوریت بلل شوي وو. افغاني ملحدو ګوډاګیانو چې په دې هکله د دوی په راوستلو کې مرسته کړې وه دیته ډېرلیواله وه، خوشحاله وه، انتظار یې کاوه چې د شوروي ملحدي اداري په عقیده کې ورګډ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي او افغانستان د شوروي اتحاد یوه برخه وګرځوي داچې په نتیجه کې یې څه بدرنګي دوی ته پیښه شوه او څه غمیزه یې افغانستان ته راوړه، ډیر مجاهدین او هیوادوال لا اوس هم ددغه حالت شاهدان دي.

له بده مرغه د روس ترماتي وروسته افغانستان یو ځل بیا د یوي لویې لوبې ډګر وګرځید، پاکستان، ایران، ازبکستان، تاجکستان، هند، ترکیه اوروسان د لوبو په ګټلو او بایللو کې ښکیل شوه. د لیري او نژدې پټو او ښکاره لاسونو ښکیلتیا یو ځل بیا د هیواد ځمکنۍ بشپړتیا او ملی وحدت ته ګواښ شو، د دغه هیواد د اولسونو په منځ کې د ژبې، سیمي او قدرت لپاره بېلتون ته لمنه ته ووهله شوه، د لږکیو او ډیرکیو خبره جوړه شوه، ایتلافونه او اتحادونه تقویه کړل شول. په مستقیم ډول د ویش او تجزیې خبري د میز سر ته راغلي، د راتلونکي افغانستان د تجزیې او ټوټه کیدو نقشي په ښکاره بهرکې جوړي شوي، د مځکي پر ویش لا خبره سرته نه وه رسیدلي، چې یو ځل بیا د امیر عبدالرحمن خان غوندې د قدرت د ساتلو لپاره د افغانستان پر ځمکنۍ بشپړتیا د سودا او پېر او پلور خبره توده شوه. له نیکه مرغه په کال۱۹۹۴م.کي د طالبانو په ناڅاپي راټوکیدلو سره خبره پر بل مخ واوښته اود افغانستان له سیاسي خلا څخه ناروا او ناوړه استفاده په ټپه ودرول شوه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

له بده مرغه چي په دغه پاڅون سره هم افغانستان ته کامله سوبه په برخه نشوه، د کفري نړۍ لخوا د ملګرو ملتونو په مرسته افغانستان کاملاً په انزواکې واچول سو. اقتصادي او سیاسي پرمختګونه په ټپه ودرول سوه، څو د پاکستان په مخلصانه مرسته افغانستان د ۲۰۰۱ کال په دسمبر کي یو ځل بیا د یهودو د پلان مطابق د متحدو انګریزانو منګولو ته ولوید. سیاسي او اقتصادی

پرمختګونه د بهرنیو هیوادونو په منافعو پوري وتړل شول، د افغانانو د وژلو، توهینولو او بندي کولو هنګامه په یوه او بل نامه سره توده او ګرمه روانه شوه او لاتراوسه دا هنګامه هماغسي ګرمه روانه ده. افغانستان او افغانان دغشو تر تیرو څوکو تیرشول او تیریږي. د کلستر او کروزو بمونه مولا اوس هم کلي اوکورونه له بیخه باسي، هم مړه اوهم ږره بلل کیږو. هیڅوک مو فریاد او ژړاته غوږ نه نیسي. خپل د رمو سپي مو د پردیو لیوانو په خدمت کې راغلي دي، وژل کیږو مورږ، خوند بل څوک تري اخلي. دا چې دا بي رحمه میچنه به ترکومه زموږ سرونه میده کوي الله ته معلومه ده.

دویم تجارتي لیوالتیا:

لکه څنګه چې مو وړاندې یادونه وکړه داچې افغانستان د ختیځ، لویدیځ، جنوب او شمال ترمنځ د اړیکو د ځمکني پیوستون څلور لاري یا په بله اصطلاح د پله حیثیت لري له همدې کبله د دغې سیمي اهمیت د څلورو خواوو پر اقتصادي ارزښتونو باندې مثبت اثر غوځوي. همدارنګه د دغه هیواد بې ثباتي د څلور خواوو پر اقتصادې ارزښت یاتړاو منفي اثر غوځوي، لکه څنګه چې د دغه هیواد منفي او مثبت اثرات د ټولې سیمي لپاره ارزښت لري همدارنګه دا ارزښت څو برابره دافغانستان لپاره ارزښتمن جوتېدلای سي چې د اقتصادي او سیاسي پلوه تري په پراخه پیمانه ګټه اخستلای شي. په نړیواله توګه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د تجارت پیاوړي کیدل افغانستان د یوه ښه کریډټ څښتن کولای شي او د دې پر ځای چې د تل لپاره د ګاونډیو محتاج اوسي او همیشه یې تر ژوبلي ګوتي ونیسي برعکس اوښتلای شي چې دا به د افغانستان لپاره په ملي استقلال او ځمکنۍ بشپړتیا، متقابل احترام او د کورنیو چارو په نه لاسوهنه کې مثبت رول ولري، له بلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا به نړیوالي تجارتي ځانګې او دفترونه د افغانستان دننه فعالیت پیل کړي. له دې سره به افغاني تجاران په بین المللي معیار د اعتبار وړ وګرځي. د دې سره سره کیدلای شي چې په تدریجي ډول افغانستان په نړۍ کې د بین المللي تجارتي مرکز په توګه وپیژندل شي. همدارنګه کیدلای شي ګاونډي هیوادونه ورسره د پیاوړي اقتصاد څښتنان شي او دا سیمه به یوه ارامه امینتي سیمه وګرځي.

سره د دې چې ګاونډیان او نړۍ د دې خبرې په دې اهمیت ښه پوهیږي او په ارزښت یې ترموږ هم ښه خبر دي مګر ځیني اندیښني، انساني حرص او تمایلات پکښي شته چې د دې پرمختګ په وړاندي ستونزي راولاړوي ترڅو دغه کریډټ د افغانانو په برخه نشي. همدارنګه د افغانستان د استقلال پر سرلوبه روانه وساتل شي.

افغانستان چې دامهال د وچې ځمکي کور دی اوبو ته د رسد او تجارت خپله مستقله لاره نلري. له همدې کبله له نړیوالو تجارتي اسانتیاووڅخه بې برخي پاته دی. دغه هیواد خپله اړتیا په لنډ بازار کې له پاکستان او ایران څخه پوره کوي، په لوی بازار کې هم په ترانزیتي توګه د دغو هیوادونو له بحري حریمه استفاده کوي. که څه هم په دې تجارت، راکړه ورکړه، ټیکس او ټرانسپورټ کې به ټولي سیمي ته ښیګڼې په لاس ورځي، خو د ګاونډیو ځیني ترینګلتیاوي هر وخت افغانستان په انحصار کې ساتل غواړي چې کله کله سیاسي بوختیا هم د دغه پرمختګ سبب ګرځي.

افغانستان لکه څنګه چې له ډیره وخته د کوم قوي سیاسي قوت خاوند نه وو او نه اوس د یوه سیاسي قوت وړتیا لري، نو له دې امله د ښه مارکیټ د اوږده احتیاج تر تاثیر لاندې راوړل کیدونکي هیواد پاته کیږي. له بلي خوا د بهرنی مارکیټ په اصالت کې همیشه ستونزي لري. زما په یاد دې چې د پاکستان حکومت زما د سفارت

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

په وخت کې چې ۲۰۰۰او۲۰۰۱ میلادي کال په بر کې نیسي د وه ځلي پاکستان د افغانستان د سوداګرو پر ترانیزیټي مالونو بندیز ولګاوه، یو ځلي پر اوولس قلمه او بل ځل پر شل قلمه باندې داعمل پلی شو چې په هغه کې تیلفون، ایرکنډیشن اونور برقي الات او اجناس شامل وه، ایران هم څو ځلي خپل بندرونه د تجارانو پر مخ وتړل د پاکستان او ایران د دې ناقانونه اعمالو په نتیجه کې د کراچي او بندرعباس په بندرنوکې افغاني سوداګروته د ۱۸۰۰ میلیونو امریکایې ډالرو په ارزښت تاوان ورسید. ځکه د هغو مالونه یاخراب او ډیمرچ سوه یا د وخت په تیریدو سره ایکسپایر شوه. سره د دې چې د بین المللي اصولو او قوانینو له مخې باید د داسې پیښو تاوان ورکول سوی وای باید کله هم د ګاونډی هیواد له جغرافیایې نیمګرتیاوو څخه استفاده ونه شي او تر ژوبلي ګوتې ونه نیول سي. د دې هیواد سره د ظلم نور ډېر موضوعات پیښې شوي دی. بیا وزته هیڅ التفات نه دی شوی. ایران هم د افغاني تجارانو پر مالونو خو خو ځله بندیز ولګاوه ، څو څو ځله یې د افغانستان د روابذو په ترینګلتیا سره خپل سرحدونه په ټپه وتړل چې په دې سره د خلکو مالونه یا خراب او یا ببخي ډېر تاواني سول.افغانستان په داسې کمزوری او ضعیف دریځ کې خپل اعتبار ته وده ورکوي چې له پیړیو راپه دې خوا د افغانستان په فرهنګي او کلتوري برخو کې د دغو ګاونډیو له سرچینو الهام اخلي، د سیالۍ اورقابت په ډګر کې بې له زوره له بل هر څه څخه بې برخي پاتیږي. د دغه هیواد تجارتي ارزښت بیا هم له سیاسي جغرافیې سره تړلی دی، چې ترډیره یې شنل اړین دي. دا چې اقتصادي کمزوري د ښوونې او روزنې او مسلکي روزنې په کچه کې کمښت راولي، منفي اثرات یې له ورایه تر سترګو کیږي. دغه منفي اثرات هېواد منفي لور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ټېل وهي. د تعليم او اقتصاد په نيمګړتيا کې هيواد پر خپلو پښو ولاړنشي پاته کيدلاى. تل بايد په يوه ناورين اخته اوسي په داسې حالت کې سيمي ته د جغرافيايي له کبله د خلکو ليوالتيا کمه وي چې تر ډېره يې اټکل کيږي، کوم چې د ګاونډيو د ترينګلتياوو سبب هم ترډيره دا کېدلاى، چې کله کله د پراخ قومي جوړښت په غيږ کې د حقوقو او فرهنګ په څير د تورو لمبو پيلوځي په جغرافيايې ارزښتونو کې استعماليږي.

د تيلو او غازو شخوند اوس نورو خوړوته اړتيا لري

عربې هېوادونو په تېره سعودي عربستان د ختيزي اروپا او امريکا لپاره ځانګړى اهميت درلود. د دغو هيوادونو يا سيمي پر سر له تيرو دوو سو کلونو راپدې خوا سياسي رقابتونه ډيرګرم شويدي، خو امريکا بيا هم د سعودي عربستان د تيلو پر زيرمو خيټه اچولې وه. دوړي ژوۍ غوندي يې نس په ډک کړ. تر ډېره يې تر ايران او عراق په ټيټه بيه د تيلو اخيستلو ښه استفاده کوله، کله چې په عراق او ايران کې د امريکا د غرور او غلطي پاليسى او د هغو وختونو د حکومتونو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د بي وسى له املـه د دوى پر ضد د استقلال په نامه انقلابونه اړين وبلل شول. همدا کار سرته ورسيد ، د ايران او عراق له تيلو څخه د نا اميدى په سبب امريکا له دغو هيوادونو سره طولاني دښمنى ته په يوه او بل نامه سره لمنه ووهله، آن تردې چې پر عراق باندې يې د مستقيم يرغل لاره پيدا کړه. د ربدره يي کړ. هرڅه يې ورتبا کړه. د بي اتفاقى تخم يې د تل لپاره پکښې وشيندى. خو د تيلو زيرمي يې ښه ورته تشي کړلي. مګر ايران لا اوس هم د انتظار په حالت کې اوسي. خو

د ډير استعمال او يا د ډير وخت په تيريدو سره اوس داسې ښکاري چې د خليج تيل د لويديځ لپاره د صادراتو د نه پوره کولو انديښني پيدا کړي اويالوړو نرخونو هغوى دوارخطايى سره لاس اوګريوان کړي آن چې دساينسپوهانو او د تيلو د ماهرينو په نظر له **۲۰۲۵**څخه تر **۲۰۳۰**زيږديزکال پوري کيداى شي د خليج تيل يوازي د خليجې هېوادونو د اړتيا لپاره وکارول شي، او لويديز ته به د صادراتو لپاره کافي نه وي. له همدې کبله بايد د لويديز د اړتياوو لپاره نوي زيرمي وموندل شي همدا علت کيدلاى شي د ختيزو او لويديزو هېوادونو د تيلو د کمپنيو چټکتيا او ليوالتيا د قزاقستان، ترکمنستان او افغانستان خواته ګړندى کړي وي. د ترکمنستان د صادراتو نل ليکه چې د هند تر سمندره يې د تېريدلو لاره کتلې شوي د افغانستان پر سهيل ډډه لګوي. دغه نل ليکه په ترکمنستان کي(۱۲۰) کيلو متره، په افغانستان کې(۱۶۳۰)کيلو متره او په پاکستان کې(۱۷۰) کيلو متره غځيږي. له هم هغه ځايه بيا د ښېريو د تم ځايونويا ګودرونو څخه د هند پر لور حرکت کوي. افغانستان په دغه پروژه کې له ګازو څخه پر استفاده سربېره د ټيکس وړيا ګټې په لاس راوړي او د ګازو د صادراتو آسانتياوي او وړتياوي هم ترلاسه کوي او د دې باوجود د ترانسپورتي عراده جاتو په کار لوېدل، ساختماني بوختياوي، د کارګرو لپاره د کار فرصتونه هم رامنځ ته کيږي چي د افغانستان په اقتصاد کې مهم رول لوبوي، خو دا پروژه د دغو ګټو سره سره د خنډ او ځند لپاره لاملونه هم لري، چې هغه هم د جغرافيايې سياست سره کړى اوځنځيرونه تشکيلوى، هغه کمپنى چې په دغو زيرمو کې پانګونه غواړي د ډير لوى نفوذ درلودونکي دي چې عمدتاً په لويو حکومتونو او په ښارګرو ادارو کې اعتبار لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تیلو او ګازو تجارت که څه هم په اروپا او امریکا کې د شخصي شرکتونو تر نامه لاندې مخته بیول کیږي، خو په حقیقت کې حکومتونه په مستقیم ډول په دغه کاراوبارکې رول ترسره کوي. هغه څه چې د کمپنیو مطلب دی د استخباراتو او څارګرو ادارو په مرسته ورته د حکومتونو لخوا لاره هواریږي. د تیلو یا ګازو په نامه نه بلکي په یوه او بل نامه. په مستقیم اوغیرمستقیم ډول سره،کیدلای شي چې مصارف یې مستقیم د کمپنیو لخوا ورکول کیږي. د دغو هیوادونو په لویو تجارتي کمپنیو کې سیاسي قوت او اغیز په کامله توګه مطرح دی چې د قوي سیاسي قوت ملاتړي په بریالیتوب سره مطلب ته نژدې کیدلای شي. همداسبب دی چې پوځي قوتونه هم د دې کار او ګټې لپاره خوځیدلي دي.

په دغه سیاسي لوبه کې داسې معلومیږي چې اوس هم ځینو کمپنیو چې سیاسي ملاتړ یې کمزوري وي ماته منلي وي که څه هم تر اوسه د دي کار پایله معلومه نده ، خو اوس هغه څه ډیر زیات مهم دې چې د پردې شاته د سیمې د هیوادونو پټې اندیښني دي چې په درو مرموزو جالونوکې پټ غونډې نغښتي دې چې سپړل یې اسانه کارنه دی.

زه غواړم په مختصر او بې تفسیره ډول هغه ته ځغلنده نظرواچوم کیدای شي نور څیړونکي ورباندې ترمانبه پوهیږي.

لومړی: د تجارت انحصار چې په سیاسي فشار سره منځ ته راځي.

دویم: درغلې کول چې په اصل کې له سیاست سره تړاو لري.

دریم: مذهبي او کلتوري پرمختګ ته زیان رسول.

لومړی: په ټولوعربې هیوادونو کې په ځانګړې توګه په سعودې عربستان کې د تجارت د انحصار پر سر ډیري ناندریزي لوبې ترسره شوي، چې هر وخت د سیاسي قوت څخه په استفادی د خلکو او

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

شخصي تجارانو حقوق تر پښو لاندې شوي، د ملت او حکومت ترمنځ بې اعتمادي اوبې باوري پیدا شوې، د پردې شاته هغه څه روان دې چې نه یې حکومت اظهارکولای شي او نه یې خلک زغملای شي، مګر په ډیره چالاکۍ سره داسې کړنو ته د بغاوت یا شرارت ټکي اسانه الفاظ دې چې له قدرت او وخت نه پکې ګټه او بده استفاده کیږي.

دویم : درغلي کول: کېدای سي داسې ډیري بېلګې تر لاسه شوي وي. هغه کمپنۍ چې د تیلو د قراردادونو ذمه واري لري اوس مهال د کمپنیو پر ټولو عایداتي منابعو کنټرول لري، د صادراتو پر وخت د کنټرول میټرونه د هغو په اختیار کې وي، د صادراتو کچه نه حکومت او نه هم خلکو ته معلومیږي. همدا ډول د تیلو د صادراتو پیسي له هغه هېواد څخه د باندې په بهرنیو بانکونو کې تحویلیږي. ویل کیږي چې تر ډیره د دغو پیسو استعمال د حساب د واکمن په اختیار کې هم نه وي چې په عربي نړۍ کې د وروستیو تحولاتو د دې ثبوت لپاره په درځنونو اسناد را وسپړل .

همداسې د ځینو واکمنو په درغلۍ سره د هېواد د عامه عایداتو له پیسو څخه څه اندازه یا فیصدی د بډو(رشوت) په توګه شخصي حسابونو ته انتقالیږي، چې له همدې کبله د ځینو واکمنانو په بانکي حسابونو کې له هېواد څخه د باندې په ملیاردونو ډالر یا په لسګونو ملیاردونه ډالر جمع شوي وي. دغه زیاتي پیسي چې بانکونه استفاده ځني کوي یوازي د دغه واکمن په حساب کې د هغه په نامه باندې وي. که چیري هغه وغواړي خپلې پیسي له دغوبانکونو څخه بل ځای ته انتقال کړي بیا هم باید د هغه د مصرف او تادیې لپاره لومړی پیشنهاد ورکړي. که دغه انتقال د هغو له نظر سره سمون درلود بیا به یو څه ورکوي او که یې سمون نه درلود بیا له حساب درلودونکي څخه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تحقيق امكان هم لري چې د خپلو پيسو د لګښت پوره توضيحات وركړي.

دريم: له ډيرو وختونو را په دې خوا په نړيواله كچه د غربي دموكراسۍ د پلي كولو هڅي رواني دي. غربي دموكراسي هغه نظام دی چې په حقيقت كې د مسلمانانو لپاره وژونكې زهرجنه دوا غوندې ده چې كه يې د استعمال سره ډير احتياط ونه شي پخپله وژونكې يادرمل كاروونكي هم ورسره وژلای شي. دغه تقليد شوې دموكراسي هغه يوازنی نظام دی چې د مسلمانانو په لاسونو باندې د اسلام جرړې باسي او د خدای پر ځمكه باندې د خدای نظام ناكافي او د اجتماعي ژوند د اړتيا وو سره ټكر تعبير وي.

دغه بې جلوه دموكراسي داسي يو نظام دی چې د فحش او منكراتو په تدريجي تعميم سره د اسلام سره مقابله كوي. هم دارنګه د داسې دموكراسۍ عاموالی او اعتياد د ځينو مسلمانانو لپاره د ارتداد او د اسلام سره د نه ميني او فاصلې سبب ګرځي. له ډيره وخته راپديخوا، د رسول الله ﷻ له زماني څخه تر اوس مهاله اسلام او مسلمانانو ته په يو او بل نامه سره د اسلام د مخ نيولو، بدنامولو، كمزوري كولو هڅي په زور، پيسو، تبليغ، شهوانيت او نورو وسيلو سره رواني وي او يا رواني دي. په هغو كې تر ټولو لوی سازش چې مثبته نتيجه يې وركړې ده دغه ناولې نامقيده دموكراسي ده، چې د قومونو ملتونو او حكومتونو تر منځ د مذهبي درنو اختلافاتو سبب كيږي. په اوسني افغانستان او عراق كې د اشغال سبب هم په مسلمانانو كې د غربي دموكراسۍ د پلي كولو امتحاني دوره او كړكيچنه بېلګه ده چې د همدې هدف لپاره د ملتونو حكومتونه له منځه وړل كيږي، نظام او شتمنی له منځه ځي، پر كلتور، خاوره، نواميسو باندې تيری كيږي،

د کتابتون ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

په لكونو انسانان په بمونو او باروتو وژل كيږي، زندانونو ته ليږل، توهينول خولاعادي خبره ده، خو د دې دموكراسۍ نتيجه هغه ناتار او غم شو چې جبيره يې ناشونې بريښي او نه كيږي.

څلورم: (د دغي صادرېدونكي دموكراسۍ غوښتونكي) غواړي چې دغه ډول ناولي دموكراسي په سعودي كې هم پلي كړي. دغه عناصر په ډيره بي صبري سره غواړي دغه هيواد ته چې د نړۍ د مسلمانانو مركز دی د فحش او فساد لاره خلاصه كړي.

په ۱۹۹۰ ميلادي كال كې د سعودي عربستان په هكله د غربي دموكراتانو سروې روانه وه، څو معلومه كړي چې څومره نفوس د غربي ناولي دموكراسی پلوي كوي، د سروې له مخي هغو څرګنده كړې وه چې په سل كې اويا فيصده خلک د سعودي د اوسني شاهي نظام سره مخالفت لري او ناراضه دي. نو د خلكو د حقوقو د وركولو لپاره بايد انتخابات وشي، مګر تر ډيره دا كار د سعودي د پخواني پاچا ملک فهد تر مرګه پوري وځنډول شو، ځكه چې هغه له امريكايي واكمنانو سره ډيري نژدې اړيكي درلودې. د امريكايي واكمنانو ګټه پدې كې وه چې بايد د هغه له دغه ضعيفه حالت څخه چې كوما ته ورته حالت وو استفاده شوي وای.

په ۲۰۰۴ ميلادې كال كې د دويم ځل لپاره بياسروی وشوه. دويمه سروې ښيي چې د سعودی اوسيدونكي په سلو كې شپيته برخه

د اسامه او د هغه د ورته نظر پلوي كوي. له همدی كبله دا سروې او په افغانستان او عراق كې د جنګونو او تربګنيو له كبله وځنډيده خو بيا هم د دی پروژي د پر مخ بيولو لپاره پانګونه روانه ده. دا چې كله به هغوی خپل هدف ته رسيږي والله تعالی اعلم.

د کتابتون ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم: غربي دموکراسۍ اخلاقي فساد ته دومره وده ورکوي لکه د پسرلي باران چې ښيرازي مځکي او کرلي کښت ته وده ورکوي، د اسلام د بشپړ چوکاټ د ماتولو لپاره دا ترهرڅه موثر انتخاب دی چې د بشر او بیان د آزادۍ په نامه منکرات او شهواني فواحش په قانوني توګه مروج کیدلای شي. له بلي خوا د الهي احکامو حدود چې د زنا ، شرابو، لواطت، تبرج او داسې نورو د مخنیوي لپاره وضع شوي په بشپړه توګه له منځه وړلای شي.د دې ترڅنګ د نورو غیر اسلامي ادیانو لپاره د فعالیت لاره هوارولای شي، ځو مسلمانان د عزت، مال او نورو امتیازونو په ورکولو سره ارتداد ته وبلل شي، چې د یهودیت او نصرانیت او نورو ادیانو شعائر په اسلامي هېوادونو کې په تدریجي ډول خپاره شي. د بشري او انساني حدودو څخه پر هغه لوري پرمختګ وکړي چې د هغو داوړدي مبارزی ستر هدف دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

څو ورځې وړاندې مې په یوه اخبار کې د یوه ځوان هلك کیسه ولوستله کوم چې د ایډز په ناولې ناروغي اخته سوی وو. هغه د خپل رنځ د ورپیښیدو علت روښانه کوي او وایي چې ده په هغو دوو نجونو باندې باور کړي وو چې ده ته یې اطمینان ورکړي وو چې ګواکي هغوی له ده نه پرته د بل چا سره جنسي علاقه نه لري. هغه وایې ما هغو ته زړه ورنژدې کړ او بې دریغه مې له هغو سره زنا کول، خو کله چې زه په دغه مهلکه ناروغي اخته شوم هغه وخت راته معلومه شوه چې دغه دوې نجوني بدلمني او فاحشي نجوني وې. همدغه
د دوی کاربار وو. نو څکه ده پر دې ناوړه کار ارمان کاوه او پښېمانه وو. خو د ده دغې پښېمانۍ هغه ته هیڅ ګټه نسوای رسولای.

په یوه بل اخبار کې مې څو مرکې د شرابو له معتادینو سره ولوستي چې هغوی څنګه په شرابو روږد شول، چیري شراب پیدا او

وموندل شول او بالاخره اوس څه کیفیت ورته پیښ شوی وو. یو تن د عبدالهادي په نامه د خپل ځان کیسه روښانه کوي: د هغه په قول د ده پلار به هر وخت له ځانه سره یو بوتل راوړی.د هغه شربت به یې څیښله، خو زه به یې د دغه بوتل څخه منع کولم. کله چې مې یوه ورځ په کور کې پلار او مور دواړه نه وه، ماله دغه غیابت څخه استفاده وکړه، هغه بوتل مې پیدا کړ او له هغه څخه مې څه شربت وڅښل، خو هغو شربتو زه دومره بې هوښه کړم چې په ځان باندې نه پوهېدم. کله چې پر هوښ راغلم په یوه کلینیک کې بستروم. زه تر روغتیا وروسته بیا د هغه بوتل په لټه کې شوم چې یو ځل بیا د هغو مزه وڅکم. هغه زیاته وي چې ما به تردي وروسته همیشه خپل پلار څاره چې له کومه ځایه شراب اخلي او په څه ډول یې تر لاسه کوي او د چا سره کښیني؟ په هر صورت د وخت په تیریدو سره مې د شرابو د پلورلو ځای پیدا کړ او اوس دادی دغسې معتادیم. له دې څخه څرګنده سوه چې دده د روږدیدو علت د ده د پلاراعتیاد وو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

یوه بل کابلي ځوان د یوې مرکې په جواب کې ویلي وه، چې د ده په قول طالبان ډیر بد خلک وه. له موږ څخه یې آزادي سلب کړې وه، خو له کله څخه چې طالبان تللي دي د هغو د نظام په بدل کې دموکراسي راغلي او موږ ته خپل حق راکول شویدی. موږ اوس بشپړ آزاد یو د هیچا پروا نه لرو، زه اوس د خپلي انډیوالي یاګرل فرینډ سره پارک ته ځم. کله ناکله د هغې سره یو ځای پغمان، قرغې او د سالنګ لوري ته ځم، یو له بله مینه سره کوو، په میلو کې خوند سره اخلو، میلې او تماشې کوو. په دې توګه هغه په خپل دغه فاحش او منکر عمل خوښ وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي او دې ته ورته ډېر شيان د اوسنۍ دموکراسی له امله په افتخار سره په مطبوعاتو کې ليدل کيږي چې هم خلکو ته پر فساد، فحشا او منکراتو جرأت ورکوي او هم ناخبره خلک ورسره روږديږي چې د داسي هر عمل سره مذهبي او ديني حيثيت ته تاوان رسيدلای شي. دلته چې اوس په خورا لوړه کچه د داسې قصدي اعمالو بيلګي ښکاره کيږي وړاندي وهم اوشک يقين ته رسوي چې په نتيجه کي له داسي عمل څخه يوه مغلقه او لا ينحله ستونزه جوړيږي.

دويم: دا چې په غربي نظامونو کې دموکراسۍ له هغه څه سره مطلق توپير موندلی دی چې په اوسنيو اسلامي هېوادونو کې نوي اوتازه راټوکيدلې ده. د بشر ازادې په منجمد انحصار کې راغلي، په انتخاباتو کې درغلي کيږي خلک په پيسو رانيول کيږي، هغه څوک چې د غرب د نظرياتو تاييد کوي د پيسو په زور او يا په کمو رايو سره بريالی کيدلای شي او هغه څوک چې د غربي نظرونو سره مخالفت لري يا په انتخاباتو کې حق نه ورکول کيږي يا که چاته حق هم ورکول شي، نو د هغه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د برياليتوب چانس به ډېر کم وي، دموکراسي چې د خپلو پالونکو لخوا د بشپړې ازادۍ په شعار سره بدرګه کيږي تر ډېره د غربي نظرياتو تابع ده. که ضرورت پيدا کيږي نو د معصومو انسانانو وژل او ترورول هم دهغو د تعريف له مخي د آزادۍ مانا لري او د هغو په اند يوه مباحه لاره بلل کيږي. اوس چې ناوړه او ناروا دموکراسي د غربي نظريې د پلي کولو لپاره د افغانانو د وينو په بهيدلو عملي کيږي، هره ورځ د دغه نظام د راوستلو لپاره په سلګونو مسلمانان وژل کيږي، په جوپو جوپو نور مسلمانان د وطن پريښيودلو ته مجبوره کيږي. د داسي امريکايي دموکراسۍ به څه مانا او څه به يې ګټه وي؟؟

باندنی او کورني سياستونه او پاليسۍ

له بده مرغه ويلای سو چې د افغانستان کورني او بهرني سياستونه ډير وخت متضاد سياستونه وي. په ډيرو مواردو کې د تفريط او افراط سياستونه روښانه کوي. تر ډيره بهرنی سياست د افغانستان په اوږده تاريخ کې د مختلفو اشخاصو لخوا منحصر تاريخ لري، ځکه چې د بهرنيو مستکبرو امپراتوريو له مزاج سره په سترتوب دکې د ليوالتيا او بشپړتيا په سبب د حريت چانس ډيرکم لري، ديو معتدل سياست چې د افغانستان د ټولو حقوقو رعايت په نظر کې ونيسي ډير کم تر سترګو کيدلای شي. که څه هم په لومړي او دويم نړيوال جنګ کې د افغانستان بهرني سياست پر عدل او انصاف ولاړ او مستقله پاليسي يې درلودله، مګر تر ډيره دغه دريځ په اعتدال پاتي نشو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د دې کار يو عمده او لوی دليل د افغانانو بې حده او بې اندازې خوشباوري ګڼلای شو چې هر وخت د افراط خوا تعقيبوي. کله چې يو افغان که څه هم د لوړو زده کړو او تجربو درلودونکی وي يا له لوی مسلک سره اشنا يا د افغانستان د يوه لوی پوستٍ مسؤوليت لري. بدبختانه کله چې د بهرنيو هيوادونو په سياست کې ورښکيل شي له دومري خوشباورۍ څخه کار اخلي چې نژدې د يوه هيواد له رسمي پاليسی سره په ټکر کې را شي او که چيري د يوه بهرني هيواد په ښو

(c) ketabton.com: The Digital Library

روابطو کې ورداخلیږي نو د روابطو په وړاندی چې متقابل احترام دی د دوستی په وړاندې ډېر ښوییږي ان تردې چې دیوه هیواد په ښو اړیکو کې خپل توازن له لاسه ورکړي. داسې بې اندازې خوشباوري او خوږتیا چې بالاخره یې د خوړلو سبب ګرځي او ګرځیدلي، داسې خوشباوري او خواخوږې چې د خپلو هیوادوالو د ارادو او هیلو پرخلاف د پردیو رضا لټوي ، داسې خوشباوري او خوږتیا چې هغه دوست یې په دې لټه کې شي چې پر هیواد او خلکو یې د یرغل لاره هواره کړي.

که د افغانستان پر اوږده تاریخ ځغلنده نظر واچوو بیاهم په نژدې تاریخونو کې د لیرې تاریخونو بېلګې او تیروتنې موندلای شو چې لا تر اوسه پورې زموږ هیواد او هیوادوال یوازې نه چې د تیروتنو جبران نشي کولای، بلکې تر اوسه پورې یې د قربانۍ هدف ګرځیدلي دي د مثال په توګه انګریزان د افغانستان تر پولو پورې په ګړندي بریالیتوب سره راورسیدل د خلکو په وینو کې یې د خپل غرور بیړۍ د هدف تر ساحله په چټکتیا سره روانه وساتله، دلته د ملتونو اراده، د جهاد او استقامت په لوري ښه ننګونه وه چې دري ځلي یې د خپلې مبارکې ارادې په اظهارولو سره خپلواکې ونه بایلله، حکومت په بشپړه وفادارۍ د افغانستان د ځمکني بشپړتیا او استقلال په هیله په نه ستړې کیدونکي توګه قرباني ورکړه. له خپل هیواده یې دفاع وکړه، په خپلو وعدو او وظائفو کې رشتیني پاته شول، انګریزان یې د درنو تلفاتو په ورکولو سره مات او وشړل. شرمیدلې یې له خپله هیواده وایستل. مګر بدبختانه د حکومت د بهرني سیاست واکمنو دشهیدانو مبارکې وینې هدر او په اوبو لاهو کړې، په لږ رشوت او بډوېې چې د هغه ۱۲ لکو تر ۱۴ لکو کلدارو پورې ورکول سوي دافغانانو په وینو ګټلې افغانستان یې یوځل بیا د انګریزانو په واک کې ورکړ، د انګریزانو د ناوړو ارادو او

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

قوي ښکار په دام کې ولوېدل، هر څه یې پر ځانونو ومنل هرڅه یې له لاسه ورکړل. ترڅو د محدود وخت لپاره د قدرت او فحاشۍ په هوس او نوش کې مست اوسي، شراب او کباب تر کومې تیر کړي، له ډیرو او ښایستو ښځو خوند واخلي، په عیاشۍ ژوند وکړي، د شهیدانو قرباني، د خلکو کلکه اراده، د کونډو او یتیمانو کړاوونه هیر کړي.

دویم مثال د بېلګې په توګه د کمونستي ښامار په منګولو کې ښکیلتیاده، کله چې امان الله د خپل پلار تر مرګ وروسته د افغانستان د استقلال د استرداد دعوه وکړه د هغه په دغه میړانه سره افغانانو ګڼله چې هغه د استقلال او خپلواکۍ په ګټلو سره د دغه هیواد د خلکو او شهیدانو ارزو پوره کړه او نور یې ګواکې افغانستان خپلواک هیواد کړ، له بده مرغه لږ وخت وروسته بیاهم د مذهبي او کلتوري پلوه بې پروایۍ، غربې کلتور ته ګړندی رجحان د خلکو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د ارادو سپکاوي د هغه د قدرت ټغر هم ورټول کړ. بهرنی سیاست د خلکو له احساساتو سره په ټکر کې راغی، چې په تدریجي ډول یې لویو غمیزو ته لاره پرانستل.

د بهرنی سیاست مانا او مفهوم څه دی؟ دلته د دغه سیاست په کولوسره پنځه عمده څیزونه د بنسټونو په توګه په نظر کې نیول کیږي.

لومړی: د ګاونډیو هیوادونو سره ښې اړیکې او متقابل احترام ،

دویم د بهرنیو ستونزو له معیارونو څخه پوهاوی او خبرتیا ده ترڅو ټول ملت ویښ او باخبره وساتل شي.

دریم: د نړۍ د نوو او زړو انکشافاتو څخه په بشپړه توګه استفاده کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم. په بهرنی سویه باندي د خپل هیواد د استقلال له ساتلو سره سره د کلتور او مذهب سالمیت ته پوره پاملرنه.

پنځم: په بهرنیو هیوادونو کې د خپلو اتباعو د حقوقو دفاع او د هغو د سر او مال ضمانت کول،

داسي نور جزئیات چې په تجارت، قرارداد، تعلیم او تربیه،کدري روزنه، قرضه او کمک، پوځي عسکري روزنه او لاس ته راوړنه ټول تر یوه قانوني چتر لاندې په هغو پنځه څیزونو کې همږغي ده، دا او دې ته ورته سیاست او پالیسي د هر هیواد لپاره اړینه ده چې پري ملامتیا نشي ویل کیدلای، دلته دا خبره ډیره ضروري ده چې د هر بهرني تماس په ترخ کی ټول کورني ملحوظات او ارزښتونه په پام کی ونیول شي تر ټولو ضروري داخلي همفکري اوننګونه ده چې ټوله هیواد له هغه سره په بدمرغي اوښتلای شي، په ټولو بهرنیو پالیسیو کې دومره احتیاط پکار دی چې له هري کړنې سره د اولس اراده په نظر کې ونیول شي ترڅو ښه پاکه لاره په وړاندې صفا وبريښي هم هغه تګلاره عملي کړای شي مګر زموږ په بهرني سیاست کې څو عمده مشکلات دی چې موږ یې همیشه قرباني ګرځیدلي یو:

لومړی: ښوونه او روزنه

دویم : د بهرنیو سازمانونو رنګ او ډول

دریم: د هیواد دننه د بهرني کلتور وده

څلورم: د مسؤولو اشخاصو خوشباوري

پنځم: د ښو اړیکو په خاطر له یوه بل هیواد سره په کلتوري شکل نارښتیني چلند.

لومړی: تعلیم او تربیه تر ټولو مهم عنصر دی چې په هر وخت کې د هیواد او نوي نسل مستقبل ورباندې ولاړ وي او د ښه او سوکاله ژوند لپاره غوره پرمختګ ورباندې کیدلای شي، د تیر څه په تعقیب

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د راتلونکي لاره ښه څرګندېدلای شي او دا تر ټولو ضروري ده چې د یوه ښه بنسټ سره نوي انکشاف بې خطره رامنځته شي، د تعلیم او تربیې ننني ستونزي مو په لومړي څپرکي کې ذکر کړې. د یادوني وړده چې بهرني هیوادونوته د زده کونکو د لیږلو ستونزه یوه عمده ستونزه ده دا ستونزه کیدای شي لائقو استاذانو یا د عصري او نوو تجهیزاتو د نشتوالي له کبله وي. د نویو تجهیزاتو په بشپړتیا سره د لوړوزدکړو دپوهنتونو نیمګړتیابشپړه کولای شي دغه نیمګړتیازده کونکوداړتیا لاره پیدا کوي چې شاګردان یا زده کوونکي دلوړوزده کړو لپاره خپل هېواد ته د خدمت په موخه نورو هېوادونو ته په رسمي یا غیر رسمي ډول استول کیږي چې د افغانستان اساسي ستونزي له همدې ځایه راولاړیږي. د وخت په تیریدوسره پاړسوب پیداکوي.

دغه ستونزي څو برخې لري. زه دلته غواړم د هغو دري برخې راوسپړم: لومړی هغه ځوان زده کونکی چې په اسلامي روزنه سره پوره نه وي روزل شوي هغه خالي ذهن وي په لږ وخت کې د خپل ځان لپاره د بل هېواد مفکوره او د ښوونکي عکس خپلوي زده کونکی په دغه تقلید سره له اسلامي مفکوري سره نور په واټن کې راځي.

دویم: زده کونکی تر ډیره د هغو مفکورو سره اشنایې پیدا کوي چې اسلام ورسره ټکر لري. هغه به د بهرنیو سازمانونو له مېلمستیاوو څخه خوند اخلي بالاخره هیواد ته د راستنیدو سره سم یونا اشنا فکر ته کارپیل کوي. البته موږ د داسي ډیرو بیلګو شاهدان یو.

دریم: هغه زده کونکي چې د بهرني تعلیم وس او توان نلري په خپل ځان کي د مایوسۍ اوکمی احساس کوي که څه هم د هغه لیاقت ترهغه بل ډیرښه وي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تعلیم او تربیې جرړې (ریښې) خو لا تر هغه څه پورې ډېره ځانګړتیا لري چې د هغه هیواد د مفاداتو او کلتور وده په نظرکې ونیسي. په بهرنیو هیوادونو کې په لویه پیمانه د شتمنو کورنیو زده کوونکي روزل کیږي یا د لویو منصبونو د درلودونکو اولادونه وي، طبعاً د داسې اشخاصو اولادونه په سیاسي زده کړو کې ډېره برخه اخلي یا د هغو پلرونه او میندي هغو ته دغه انتخاب کوي یا د میراث په ډول د هغوی لیوالتیا د سیاست سره وي. په هرصورت کله چې په بهرنیو هیوادونو کې د بریالي سیاست په لټه کې شي، نو د ټولو سازمانونو سیاستونه مطالعه کوي. د هغو ایډیالوژي یې په دماغ کې ځای نیسي، یا د کوربه هیواد له روان سیاست نه رنګ اخلي چې په همدې توګه د خپل مستقبل لپاره د خپلې خوښې انتخاب کوي،

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د مثال په توګه که یو زده کوونکی په روسیه کې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هیواد لپاره کمونستي ایډیالوژي انتخابوي، که چا په چین کې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هیواد لپاره د کمونستی نظام بل ډول انتخابوي،که چا په اروپا یا په نورو لویدیزو هیوادونوکې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هیواد لپاره پانګوالي، نړیوالي او کپیټالستي یا غربې دموکراسی انتخاب کړې وي او که چا په یوه اسلامي هیواد کې او په یوه اسلامي چاپیریال کې زده کړه کړې وي هغه بیا د ځان اوهیواد لپاره اسلامي نظام انتخاب کړی وی چې د دغو مختلفو مفکورو بیلوالی یو لیدلای هم نه سي او ترکیب یې بیابیلې ستونزې لري.

دویم: د مسؤولو اشخاصو نژدیوالی یا دوستي ده چې په ټاکلي ډول نتیجه له ځانه سره راوړي، خو د ناکافي تجربې او د کمي پوهنې له امله د هیواد د ټولو وګړو، کلتور او عنعناتو اهمیت یې له نظره

غورځولی وي چې په همدې توګه د توپیر خوځنده بهیر لا پسې اوږدیږي.

د بهرني کلتور وده او پایښت، لکه څنګه چې مو وړاندې د هغه ارزښت په نظر کې نیولی دلته بایدوواېوچې د نړۍ هر هیواد د خپل کلتور د ودې لپاره په نه ستړې کیدونکې توګه کار کوي په نورو هیوادونو کې خپل کلتور خپروي او هغه ته رشد ورکوي، خو له بده مرغه چې زموږ خپل کلتور د ځینو خپلو خلکو لپاره شرم او عار بلل کیږي. د دې پر ځای چې خپل کلتور رسم او رواج ته وده ورکول شي هغه شاته غورځوي. د دې دوه مثاله زه د یوه شاهد په توګه په ګوتو کولای سم. یو دا چې ما خپل زوی مکتب ته د زده کړې لپاره په خپلو کلتوري او ملي جامو کې استاوه، خو د ښوونکي لخوا په شو ځله د اخطار په ډول ورته ویل شوي چې پتلون او نیکټایي د زده کونکي لپاره اجباري کار دی. که نه نو له مکتب نه به یې اخراج کړي، دلته د کلتور پر ضد عمل کول په رسمي چوکاټ کې کیږي. د دې سره سره چې نیکټایي او پتلون اصلاً د هیڅ مسلمان او افغانانو اصلي کلتور ندی چې دومره ټینګار وربانديې وشي چې یو زده کونکی یې له کبله د زده کړې له نعمت څخه محروم پاته شي دا خو لا بیل سوال دی چې افغانستان د مسلمانانو کور دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دریم : د اوسني جمهوري ریاست ادارهٔ امور ته یو چا د دندې غوښتنلیک ورکړی وو. هغه نفر ښه لیاقت درلود، په اقتصادی زده کړو کې یې ماسټري درلوده. د دې سره سره هغه ته ویل شوي وه چې دلته پتلون او غربي لباس اجباري دی، که نه نو د ده لپاره په افغاني کلتوري لباس کې ځای نشته. ځکه هغه سړي مسنونه ږیره اوسنتي جامې اغوستې وې. دا د چارو په اداره کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره مرکزي حیثیت لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ډېر مثالونه شته چې د ډېري خريل، د بوغرې يا حجاب ليري کول او نور داسې غير شرعي افعال پکښې حتمي بلل شوي دي. همدي ته ورته اعمال او افعال د بهرني کلتور برخه ده چې زموږ په هېواد کې زموږ کلتور ته صدمه رسوي او له بهرني کلتور نه رنګ اخلي. له بده مرغه چې زموږ د غربې کلتور پلوي افغانان يې په نه ستړې کيدونکي او نابللي چوپړ کې ځانونه په کلتوري نيواک کې اچوي.

د مسؤولو اشخاصو خوشباوري : لکه څنګه چې مو مخکي د دې خوشباورۍ تفصيل د عامو افغانانو لپاره ياد کړ، همدا خوشباوري په افغاني خواصو کې هم سته چې ډېر خطرناکه عواقب لري، د عامو خلکو خوشباوري تر چارواکو او مسؤولو اشخاصو پوري محدوده او ليوالتيايې هم دومره مهمه وه. مثلاً ظاهرشاه چې اوسني اساسي قانون ورته د ملت د بابا لقب ورکړی دی. د ده تر شخصيت پوري

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

داوو چې ظاهرشاه پر ځمکه د خدای د رحمت سيوري دی يا دا چې هغه

د اووه وليانو مرتبه لري. د هغه اطاعت فرض او مخالفت يې ګناه ده، سره د دې چې هغه ته د ملت د بابا لقب هم ورکول شو مګر هغه د مرګ تر وخته پوري د الله جل جلاله فرض حج ته هم زړه ښه نه کړ. د کابل په ښار کې يې تر مسجدونو سينماوو ته ښه خدمت کړی د هېواد تر نورو ودانيو يې د عياشۍ حوضونه د خپلي عياشۍ لپاره ډېر جوړ کړي وه او په مساجدو کې لکه د پل خشتي په مرکزي جامع کي د اوداسه د اوبو انتظام هم نه وو داچې ده غريب خپله د لمانځه سره څومره ليوالتيادرلوده دادده ذاتي مسؤوليت وو. همداسې نور مثالونه ډېر سته. مګر د خواصو خوشباوري بيا داسې نده د هغو خوشباورې ډېري خطرناکي پايلي لري لکه د تره کي، کارمل او

کرزۍ غوندې کړني چې هيواد او ټولنه يې له نه جبرانېدونکو ستونزو سره مخامخ کړه، بهرنيانو ته دومره ورنژدي شول چې د هيواد د يوه وګړي وژل ياپه تورو زندانونو کې د هغو اچول د هغو حق بولي. له مغرورو، ظالمو، سرټمبه وو او وژونکو بهرنيانو څخه د توقيف يا څېړنو حق هم

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د افغانانو په واک کې نسته. د دغو بې وارثو مظلومو افغانانو ويني ورته مباح ګڼل شوي. دومره خوشباوري چې په هغه چا باندې باور وکړي چې څو ځله يې افغانستان له ورکاوي اونابودۍ سره مخامخ کړي او لوی افغانستان يې په کوچني کهول بدل کړی، دومره بياهم پرهغه چا باندې خوشباوره شي چې د افغانستان پر بدن يې د قصاب غوندې د پريکيدلو تيره چاړه په لاس کې نيولې ده دومره خوشباوره شي چې د ديني او تاريخي دښمنانو لانور هم په هيوادکې زياتوالي او دايمي ادې غواړي، دومره خوشباوري چې د الله ﷻ له لاري پرته غواړي پر بله لاره ثواب ته ځان ورسوي، هسې خوشباوري چې ناروا وو ته په اسلامي ټولنه کې قانوني بڼه ورکړي، داسې خوشباوري چې د خپلو خلکو ارادې په نظر کې ونه نيسي د پرديو ارادو ته د لومړيتوب حق ورکوي.

پنځم: د ښو اړيکو په خاطر له يو بل هيواد سره په کلتوري بڼه نا رښتين چلند کول:

د دې اړيکو بيلګي اوس هم ډېري دي او ډېري وړاندي تيري شويدي چې ډېر پراخ تفصيل ته اړتيا لري، زه دلته د لږو بيلګو په په راوړلو اکتفا کوم، دلته په ناسمه توګه بهرنيان تشويقول او هغو ته اطمينان ورکول يوه غولونه ده، چې خپل هيواد پکښې رابنکيل کړي او يا دا چې د ملت د وګړو له اعتماد څخه ناوړه استفاده او يا معامله کول چې د ملت وګړي ترې ناخبره اوسي، د مثال په توګه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرنیانو سره تړون کول، خپلي خاوري ته راوستل، یا رابلل د هغو په جزئیاتو هیوادوال نه پوهول، یو ناسم او نارښتین عمل دی. یا دا چې بهرني یرغلګر تشویقول هغو ته اطمنان ورکول چې د هیواد وګړي د دوی د راتګ خنډ نه ګرځي. یا دا چې د دغه هیواد اوسیدونکې ورباندې خوشحالیږي. یا دا چې ټول هیوادوال د دوی د راتګ غوښتونکي دي، دا هم یوه ناسمه او نا رښتینې کړنه ده چې په نتیجه کې د ملت ارادې ته په ډیره سپکه او بې احترامۍ کتل کیږي، د خلکو عزت او کلتور پکښې پایمالیږي یا دا چې خلکو ته په دې سره اطمینان ورکول چې ګواکې بهرنیان د دوي د ارادې، مذهب او کلتور درناوی کوي، دلته

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د یوه مستامن په صفت اوسیږي، د هیواد په کورنیو او بهرنیو کړنو او پالیسیو کې لاسوهنه او مداخله نه کوي، یوازي د هیواد د اساسي قانون په چوکاټ کې د حکومت په چارو کې ورسره مرسته کوي، د حکومت پریکړو او د اولس ارادی ته په بشپړه توګه احترام کوي، په اصطلاح د افغانستان د اساسي قانون په چوکاټ کې عمل کوي ، داهم یو ناسم او نا رښتینی عمل دی چې د شبهاتو او شکونو په تولید کې ښه زیات والی راولي، یا دا چې په اقتصادي او پوځي تړونونو کې د انحصار په شکل درغلي کوي یا داچي خپل ولس تري ناخبره ساتي یا دا چې قرضي او پورونه همداراز مرستې اوکومکونه دهېواد د ابادۍ په نوم اخلي بیا هغه پر نورو بې درکه مدارکو لګوي او بار او حساب یې پر اولس اچوي. دا هغه څه دې چې په حقیقت کې ناسمي او نارښتیې کړنې بلل کیږي. د دې یوه بله نژدې بېلګه د کمونستانو ناروا پالیسۍ وي چې پخواني شوروې اتحادته په خورالوړه کچه

خوشباوري وه، کمونستان چې شمېر یې تر ۱۵۰۰۰پوري رسیدلي وو په نابېره توګه په ۱۳۵۷کال د ثور پر اوومه د کودتا په ډول قدرت ته ورسیدل دا چې څومره وخت دغه چرګوښي د افغانستان په غیږ کې د بل په ایډیالوژي ستر شویوه هغه به تاریخ ته پریږدو، دلته به ددغي کودتا منفي ټکو ته ورشو.

لومړۍ داچې کمونستانو په داسي وخت کې کودتا وکړه چې هیواد نسبتا د پرمختګ پر لورې ګامونه اوچت کړي وه. په اقتصادي لحاظ د دغه هیواد په تاریخ کې ډیر ښه پلانونه جوړسوي وه هیواد او هیوادوالو په سوله او سوکالی کي ژوندکاوه همداوخت د افغانستان د خپلواکۍ بیرغ ښه رپانده وو. که څه هم هغه وخت په نظام کې ډیري نیمګړتیاوي موجودوي وې او د هغو اصلاح پکاروه. ځکه په نظام کې هغه ایډیالوژۍ ننوتلي وې چې د ځینو خلکو یاشخصیتونو احساسات یې راپارولي وه. دغه نیمګړتیاوي په اسلامي افکارو باندې پوره کیدلای شوې، خو په یوه کفري او غیراسلامي نظریه او فکر سره د نظام راپرځول یوه لویه فاجعه او نه جبرانیدونکی جرم وو چې په هیڅ توګه د دغي خونړۍ او ناروا کودتا ضرورت نه وو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

کمونستانو د خپلې واکمنۍ د ساتني لپاره له پخواني شوروي اتحاد څخه د مداخلي غوښتنه وکړه چې د دوی ریږدیدلي او کړپیدلي پښې د هغو په مټو ټینګي کړي، څو د دوی قدرت ته بقا ورکړي او د افغانستان د مسلمان ولس د پاڅون سره خپلي ناروا دښمنۍ ته پیاوړتیا ورکړي. دلته کمونستانو دوه څیزونه چې بیخي ډیر مهم وه له نظره غورځولي وه: لومړی د مذهبې علمای کرامو او مذهبي چارو اهمیت او ارزښت وو دویم د ملت د وګړو اراده: ځکه هر واکمن ته پکار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده چې تر ټولو وړاندې د خپلو خلکو اراده په نظر کې ونیسي او د هغو سره د ډېرو لویو او مهمو اقداماتو په اړه سلا مشوره وکړي او د هیواد د سترو لاربښوونکو هم فکري او همکاري را جلب کړي او د هغو نظرونه په غور سره مطالعه کړي. خو کمونستانو د دې پروا ونکړه او په ډېره بې پروايۍ سره يې د مذهب او د خلکو د ارادې سپکاوی وکړ.

افغاني کمونستانو په دوو ناسمو او نارښتینو ټکو بهرني یرغلګر وغولول، لومړی د کمونستۍ بدمرغ نظام سره د افغانستان د وګړو مینه اولیوالتیا. دویم: د هغو د راتګ په اړه د افغانستان د خلکو د اکثریت توافق. د مثال په توګه هغو کریملین او برژنیف ته ډاډ ورکړی وو چې د افغانستان خلک له کمونستي نظام سره مخالفت نه لري. خلک ټوله د شاهي کورنۍ له انحصار څخه تنګ شوي دي، په ځانګړې توګه بې وزلي او غریبه طبقه خلک لکه بزګر، کوچیان او داسې نوري کورنۍ. د همدغو څو ګوډاګیو په مرسته د کمونستي نظام د ټینګولو لپاره د پخواني شوروي اتحاد زورځواکو سرو لښکرو په ډېره بې رحمۍ پر افغانستان باندې یرغل وکړ د دغو ناولو اشخاصو مفکوره په دغه یرغل کې مهم او مثبت رول درلود. د دې پوچ مغزو په نظر له یوه نه ماتیدونکي ځواک سره زیاته مرسته کول د افغانانو هیله ده او ډېر افغانان د شوروي اتحاد د سرو پوځونو له راتګ سره مخالفت نه لري. په همداسې بلنه کې ناسم او نارښتین ویلو عمل وشو ځکه نو د سرو لښکرو راتګ او د هغو یرغل په دغه اسلامي اوسنتي هیواد کې ښه استقبال نه شو او نه خلکو ته د قبول وړ عمل وو چې کمونستانو پرې اقدام وکړ چې په نتیجه کې هم دوی او هم سرې نړۍ خوري لښکري په غم واوښتې. استکباري قوت یې ټوټه ټوټه سو. په شرمونووشرمیدل زموږ ښکلی افغانستان یې هم د ویرونو او غمونو په سیلابونو لاهو کړ.

دویم مثال د افغانستان د اسلامي امارت دوره ده. د افغانستان اسلامي امارت د افغانانو لخوا ښه استقبال شو، پیاوړی شو اوسترتوب ته ورسید، که څه هم واکمن د ناسم او نارښتین بهیر مصداق نشي کیدلای، خو په بهرنی سیاست کي یې نمیګړتیا ډېره وه. په عامه توګه خوشباوري چې په ټولو افغانانو کې ډېره ده، په دغه نظام کې هم د صداقت باوجود ډېره وه، چې هغه د یوه لوی مشکل سبب وګرځیده. دلته دوه لوی عاملونه باید تر څېړني لاندې ونیسم. لومړی خوشباوري د اسامه بن لادن او د هغه د شبکې(نیټ ورک) په هکله وه. دویم د ګاونډې هیواد پاکستان او نورو مسلمانانو په هکله. اسامه بن لادن که څه هم د رباني صاحب د حکومت په وخت کې افغانستان ته رادعوت سوي او راغلی وو، خو طالبانو ته یې د ورنژدي کیدو پر وخت یو ښه باوري ټاټوبی خپل کړ. ښه کوربه ورته په خپل کورکي د میلمه پالني ټټر پرانستی، که څه هم اسامه مجاهد مسلمان او د افغانستان د خلکو میلمه وو؛ خو تر ډېره یې د افغانستان د خلکو، په تیره د اسلامي امارت د محترم زعیم له خوشباورۍ او خوا خوږۍ څخه استفاده وکړه.

پاکستان که څه هم د افغانانو لپاره د هجرت د دویم کور مانا درلوده، په سخت مشکل او ډېر بد حالت کې یې د هغو لاس نیوی کړی وو، خو بیا هم پر افغانستان باندي د انحصار په لټه کې وو. پاکستان نه غوښتل چې افغانستان د یوه معتدل سیاست په رڼا کې له نړۍ سره سترګي وجنګوي. پاکستان په ډېر زیات زیار سره هڅه کوله چې د افغانستان اسلامي امارت اړیکي د نوري نړۍ سره د پاکستان له لارې ترسره سي. په همدغه چوکاټ کې یې له افغانستان سره دوستي او همکاري دواړه ښودل. افغانستان هم د ګاونډې او اسلامي هیواد په توګه تر ډېره وربانديې ښه باور درلود. دویم مذهبي علمای کرامو او نورو تنظیمونو چې په افغاني معتدل نظام کې یې د

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر نه ایستلو هڅې کولې، په افغانستان کې هغه څه غوښتل چې په پاکستان کې یې نه غوښتل او یا ورسره دومره حساسیت نه ښیې. چې د غه ډول پالیسیو هم د افغانستان په وړاندې د ډېرې خوشباورۍ انګیرنه درلودله. له بلې خوا د پاکستان هغه حکومت چې د مشرف خبیث په مشرۍ یې د افغانستان د اسلامي امارت د له منځه وړلو لپاره د مسلمانانو په ورکړه او خرڅولو هم صرفه ونکړه، د پاکستان حکومت خپلې اډې د افغانانو او افغانستان پر ضد د امریکا په واک کې ورکړې. په حسن ابدال، تربیله ډیم، جیکب آباد او ډالبندین کې یې هوایي فضا د هغو په اختیار کې ورکړه ان تر دې لیکلو پورې چې په۲۰۱۰کې بشپړه سوه د امریکایانو ټول بمونه، ټانکونه، ګولۍ او د وژلو او ژوبلولو نور څه هم د پاکستان له لارې افغانستان ته د مسلمانانو د وژلو لپاره راځي چې تر اوسه پکښې تر یو سل او دېرش زره کسان په همدغو موادو په شهادت رسیدلي دي.
داچې څومره کورونه او کلي وران سوي دي دا لابېله خبره ده. هر هغه څه یې وکړه چې مسلمان افغانان ووژني، هیواد یې خراب شي، خلک یې بې عزته شي بیا هم ورباندې د یوې ذرې اعتماد کول دخوشباورۍ مانا در لوده؟؟.

دریم مثال د غربي دموکراسی روان دوردی.

د اوسنۍ غربي دموکراسۍ په ځواکمني کي هم د ناسم او نارښتین سلوک اعمال لیدل کیږي. د لته هم ډېرې ډېرې منفورې بېلګې ترسترګو کیږي. غواړم څو بېلګې د مثال په توګه راوسپړم:
لومړۍ
د دموکراسۍ سره د خلکو مذهبي او ملي لیوالتیا او مناسب وخت.
دویم له بهرنیو یرغلګرو قواوو سره د خلکو توافق. دریم بهرنۍ نړۍ ته د باور اطمینان او د ستونزو له منځه تلل.

لومړۍ: دابه څومره حقیقیت وې چې د افغانستان هغه ولس چې د اسلامي سپېڅلي شریعت او اسماني نظام په هیله یې په میلیونونو انسانان او ښکلي ځوانان قرباني ورکړیدي، هجرت یې کړي او د خپل ښکلی هېواد ټولي شتمنۍ یې قرباني کړي، موافق وې چې د هغو
د ټولو هیلو پر خلاف غربي ډول دموکراسي پلي شي، که څه هم افغانان له مشروع ازادی سره تاریخي لیوالتیا لري، خو د اسلام د سپېڅلي مذهب په وړاندي هیڅ ډول قانون ته لیواله نه دي. اوس به د دموکراسۍ نظام ته راشو. که په ښه غور سره وکتل شي چې د اسلام چوکاټ د احاطي په توګه درزمن اوداغي نشي نو بیا هرڅه مباح دي هیڅ مشکل نشته چې د مباحاتو پر پرانستې لاره ځانته لاسته راوړنه ولري، خو که د دې په خلاف کاروشي نو بیا به بدبختي رابخښي، هر هغه نظام چې امنیت پکښې تامینیږي، د خلکو حقوق پکښې ساتل کیږي، شرعي نیمګړتیا ونلري، په اصولو کې له اسلام سره ټکر ونلري هغه ته شرعي صبغه ورکول کیږي. که د دموکراسۍ ماناداوې چې حکومت د ولس په عامه انتخاب سره وټاکل شي هم دا قانون په اسلام کې د ډیره اوږده مهاله پلي شویدی، خلفای راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین د صحابهٔ کرامو رضوان الله علیهم اجمعین په انتخاب سره د اسلام د لوی خلافت دندې ترلاسه کړیدي. مګر ښکاره فرق یې دا دی چې د غرا محمدی شریعت سره به د بدعت او یا منهي او منکر ښکارندوی نه وي. اسلام په حقیقت کې د نصرانیت او یهودیت له ادیانو سره توپیر لري. ځکه په تورات او انجیل کې له احکامو او ابلاغو پرته د یوه حکومتي نظام قانون وجود نلري، نو له همدې کبله په غربي نړۍ کې حکومت او مذهب بېل ساتل شوي، مګر اسلام

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسانانو اجتماعي او شخصي ژوند ټول احاطه کړي او د ژوند د ټولو چارو لپاره که حکومت وي او که تجارت، دعوی وي که د بشر حقوق کافي تګلاره لري. نو په داسې شرائطو او امتیازاتو کې د دې ضرورت نشته او نه هم مذهبي علمای کرام د دې اجازه ورکوي چې
د سیکولر نظام په ډول حکومت او مذهب بیل وساتل شي.

بیا هم راځو امریکایې تقلید ته.

دغه امریکایې میتود یا دموکراسي په هېواد کې په داسې نوم معرفي شوه، چې ګواکې د هرچا حق، د بشر حق، مذهبې حق، کلتوري حق، د ښځي او نر حق پکښې خوندي ساتل شویدي، په نهایې شکل سره به د عدل او انصاف فیصلي کیږي، هیواد ته به امنیت راځي، پر هیچا به ظلم او تیری نه کیږي. بهرني یرغلګرقوتونه به له خلکو سره
دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي
د افغانستان په ابادۍ کې مرسته کوي، مذهبې او کلتوري عنعناتو ته به پوره درناوی کوي، خو دغه ژمني د عمل په ډګر کې هیڅ پلي نه شوي. دلته بیا هم د ناسم او نارښتیا ویلو عمل شوی دی. البته دا د دې لپاره چې بهرنیان دېته لیواله شي چې افغانستان د اسلام ضدغربې دموکراسۍ لپاره په لیوالتیاسره اماده ګي لري او یا دا چې خلکو ته په بې مفهومه تبلیغ ذهنیت ورکول شوي چې دغه دودیزه غربي دموکراسي له اسلامي او ملي کلتور سره هیڅ تضاد نه لري. یو بل علت داهم کېدلای سي چې له بهرنیو یرغلګرو قوتونو سره له ډیره وخته د افغانانو حساسیت موجود دی او موجود به وي همدارنګه زاړه زخمونه لاهم تراوسه د وینو بوی ورکوي. په داسي شرائطو کې بهرنی یرغلګر تشویقول چې ګواکې د هیواد اکثریت وګړي دوی ته خوشبین او لیواله دې

او هیچا ته به اجازه ور نه کړي چې د بهرنیو یرغلګرو په وړاندې لاس، پښه او خوله وخوځوي، داهم د نه ربنتیا او ناسمو ویلو ناکامه پالیسي وه چې د ملت د ارادې په مخالفت کې لټول شوي وه. اړینه ده چې دلته دا متل هم وویل شي «زورغونډۍ هواره وي».

یو بل کار چې اوس تازه کمپاین ورته پیل سوی دی هغه د امریکا د وینو خوړونکو یرغلګرو دایمي اډې دي ، څنګه چې دا اوسنی قدرت د بهرنیو کمپنیو او انجوګانو د پخوانیو کارمندانو او شمالي ټلوالي سره دي چې اکثریت بهرني تابعیتونه لري غواړي د دغه قدرت د ساتلو او بقا لپاره د امریکا د یرغلګرو د دایمي پاته کېدو لپاره کمپاین وکړي . مطبوعات چې تر ډېره د غربیانو په پنډ او پیسو چلیږي هم دې خبري ته داسي کسان د تبصرو لپاره را غواړي چې همدغه نظریات تایید کړي داسي هم امکان لري چې د لویې جرګې په نامه یو څو معلوم کسان
دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي
د بډو او پیسو په زور راولي او د ملت د نمایندګانو نوم ورکړي او دغه ناروا پروژه ورباندي پاس کړي او بیا د امریکایانو دایمي اډوته چې
د دایمي ستونزي په معنا دي قانوني بڼه ورکړي. دا هم د ناسمو کړنو او ویلو ناکامه پروسې دي چې د خلکو په اوسنیو شرایطو کي موږ د خلکو هیڅ واقعي نمایندګان نه لرو ، نه په پارلمان کې ، نه په جرګه کې ، نه په کابینه کې او نه هم جمهور رئیس د خلکو واقعي نماینده دی. ځکه چې هیواد عملاً اشغال دی . هر څه د یرغلګرو په خوښه اوړي او را اوړي. جمهور رئیس غریب د ناوسۍ له امله په عام محضر کې ژاړي . په هیواد کي سراسري جنګ روان دی د خلکو او حکومت تر منځ فاصله د ځمکې او آسمان غوندي ده. نو څنګه ممکنه ده چې د هیواد په نمایندګي د چا سره قرارداد وکړي . ښه به داوي چې همدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس يوازې په ورځنيو کارونو او اړتياوو باندې اکتفا وکړي او د داسې طولاني او اوږدو قراردادونو څخه ځان وساتي کوم چې د افغانستان د مستقبل سره تړلي دي تر څو په افغانستان کې پوره امن او رشتيانی او حقيقي نماينده حکومت راځي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

کورنی سياست

د افغانستان کورنی سياست له ډېرو اوږدو زمانو څخه ترينګلتيا او پيچلتيا لري او په تحمل باندې نه ولاړه پاليسي د دغه ترينګلتيا کلکه جرړه ده. د انحصار او ميراث يا په قومي ټوپيرونو کې ځان ځاني لټول شوي، د ډيرو رکنونو په مجاز کې پايښت په ناسم او نارشتين شکل سره شوي دی دلته هم ډېر څيزونه علتونه او بيلګي ليدل کيږي چې د دغو پيچلتياوو اسباب جوړوي، مګر زه هغه نکتې څېړل غواړم چې زما فکري زما د لنډ عمر په لړ کې ادراک کړيدي. هغه اته علتونه دي چې مايې تر ډيره په څيړنه کې لاس ته راوړنه او بريا موندلې ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

لومړی د قدرت انحصار، دويم د تحمل کمښت، دريم د ضوابطو پر ځای روابطو ته ترجيح ورکول، څلورم تعصب ته وده ورکول، پنځم اداري نيمګړتيا، شپږم د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سياست، اووم د قدرت د ټينګښت لپاره د اشخاصو ضايع کول،اتم د قضايې قوي نه ناپيلتوب.

په قدرت کې انحصار يا د قدرت انحصار په افغانستان کې يو عمده علت دی چې تل يې د خلکو احساسات راپارولي يازخمي کړي دي. کله د يوې کورنۍ لخوا او کله د يوه تنظيم لخوا او کله د يوه سمت لخوا کله په يوه ايډيالوژي اوکله په بله ايډيالوژي سره، خو دا ټول انحصارونه که په انحصار کې انحصار وي او که په يوڅه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراخوالي کې انحصار وي،د دغه هیواد لپاره ښه پایلې نلري، د انحصار مرض تر ډېره وخته پورې او له ډېره وخت نه په افغانانو کې یو ساري او مهلک مرض دی چې په هیواد کې یې د قابلیت او حقیقت رکن شنډ کړی او خنثی کوي یې چې په دې سره دخلکو مشروع حقوق له منځه وړي د عدل او انصاف تله کښته کیږي او یا له منځه ځي، که موږ د دې مثالونه وګورو او بیا پرې بې پرې قضاوت وکړو، نو له ۱۸۰۰ زیږدیز کال څخه راپدیخوا بیا تر اوسه پورې په هر نظام کې دا مرض موجود وو اوس هم موجود دی بیاهم کیدای سي وده وکړي او کیدای شي بیا هم جرړې وکړي.

کله چې یو شخص په دې مانا چې کافي تجربه او پوهه لري، د علم په نعمت سره منور دی له اسلامي او ملي کلتور سره یې پوره روږدوالی ثابت شي،نو له همدې کبله خلک ورته د اعتماد سپارنه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

کوي او په هغه سره بسنه کوي، خو کله چې هغه د مسؤولیت پیټې پر څټ واچوي بیا یې خپل حق وګڼي، د ګټلو لپاره یې خلک وژني، بندیانوي او بې عزته کوي یې. مشروع او نامشروع واړه ځانته مشروع ګڼي، منګولې په درانه پیټي او قدرت پسې لا مضبوطې او ښه ښخې کړي، آن تردې چې ورپورې ښریښې غوندې شي، روا نا روا ښه او بد ټوله شاته وغورځوي یادا چې د حکومتونو سمتونو انډول په هغه چا باندې سمبالوی او ساتي چې په قومي شکل ریښې سره ولري او په دې ډول په غولوونکي شکل سره انحصار وساتي یا دا چې یو واکمن ټولې چارې او یا ډېرې مهمې چارې خپله سرته رسوي بل چاته په کې د مداخلې حق هم نه ورکوي، یا دا چې ورسپارل سوي شخص ته په خپله دنده کې صلاحیت نه ورکوي، یا دا چې د اداري په چوکاټ کې

د مسؤول انتخاب د صلاحیت په نه درلودلو انحصار کیږي، د مثال په توګه یو شخص په وزیرسره نومول کیږي خو د وزارت په چارو کې دومره واک نه لري چې څومره دهغه مقام صلاحیت وي او په نامه وزیر صاحب بلل کیږي. همدارنګه معین، رئیس او امثال یې دي چې په لاندې او کښته توګه نومول کیږي، تري بده استفاده کیږي په همدې ناوړو کارونوسره د خلکو صبر او زغم تر کنترول وزي چې کله نا کله د انقلابونو زیږنده فکرونه تولیدوي.

د تحمل کمښت، تحمل، حلم زغم او صبر دا تر ټولو غوره صفتونه دي چې په چاکې دغه غوره صفت موجود وي بې له شکه چې بې ساري نعمت دی، دنیا د تحمل او زغم یو ښه ځانګړي درس تر شا پرې ایښي دی. زغم او صبر د الله له صفاتو څخه یو عظیم صفت دی چې په مبارکو اسماء الحسنی کې هغه د ځان لپاره یو اسم انتخاب

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

کړی‌دی، په قرآنکریم کې دغه د حلیم مبارک نوم په ډیرو مواردو کې ذکر شوی دی، چې پروردګار د خپلو د ښمنانو په موردکې هم زیات استعمال کړیدی. همدارنګه زموږ د ستر لارښود محمدرسول الله صلی الله علیه وسلم په صفاتو کې د حلم او زغم صفات ډیر زیات دي، که د حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم په مناقبو کې فکر وکړو نو ډیر ځله به په ډیرو مواردوکې له زغم او صبرنه کار اخستل شویوي، داسې ډیري بیلګې شته چې رسول الله صلی الله علیه وسلم زغم او تحمل کړیدی. همدارنګه صحابه کرامو ﷺ د دې لارې پیروي کړیده.

داسې ډیري بیلګې سته په ډیرو مواردو کې به د رسول الله په مخ کې صحابه کرام ﷺ په یو کار کې د زغم یاد نه تحمل په وجه ولاړیدل او د رسول الله نه به یې اجازه غوښتله چې مداخله وکړي لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حديبيې په سوله کې چې کوم د ترون او توافق ليک ليکل کيدی په هغه ليک‌کښې د محمد رسول الله ﷺ له نامه څخه (د رسول الله) الفاظ لرې کړای شول چې پدې سره حضرت علي رضي الله عنه او نورو صحابه وو رضي الله عنهم زغم نه شواي کولای، خو رسول الله هم خپله زغم کاوه او هم يې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د زغم او صبر توصيه کوله. د عبدالله بن ابې منافق يوه واقعه وه، چې په ډيرو مواردو کې يې کفارو ته جاسوسي کوله، په مسلمانانو پسې به يې تبليغ کاوه، حتی دغه مبارک ايت

د ده له خولې، د ده پر منافقت شاهدي ورکوي، چې:

﴿ لَئِن رَّجَعْنَآ إِلَى ٱلْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ ٱلْأَعَزُّ مِنْهَا ٱلْأَذَلَّ ﴾ [المنافقون:۸]

ژباړه: که چيرته موږ سالم او جوړ له جنګه مديني منورې ته ستانه سولو نوو‌به ګرځوو عزت‌مند د دغې مديني منورې ذليله اوخوار.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

چي مطلب يې رسول الله ﷺ وو. د ده په نفاق ټوله صحابه پوهيدل، حضرت عمر رضي الله عنه او ډيرو صحابۀ کرامو رضي الله عنهم د ده د زوی په شمول له رسول الله نه اجازه غوښتله چې هغه ووژني، خو رسول الله د دې لپاره چې کفار ونه وايې چې رسول الله ګواکې‌اوس خپل ملګري وژني، له زغمه کار اخيست او هغه ته يې څه نه ويل؛ حتی د هغه د بښخيدلو په وخت کې د هغه د زوی په غوښتنه د هغه جنازي ته ورغلي او لمونځ يې ورباندې وکړ.

يوه بله واقعه : کله چې حَاطِبِ بْنِ أَبِي بَلْتَعَةَ د مکي معظمي مشرکينو ته خط واستاوه او هغو ته يې د رسول الله د پلان په اړه معلومات ليکلي وه، وروسته د وحي په ذريعه کشف او ونيول شول،

ډيرو صحابۀ کرامو رضي الله عنهم غوښتل چې سريې څنې ووهي، خو بيا هم رسول الله ﷺ خپل زغم وښود او هم يې صحابۀ کرام دهغه له وژلو کړل.

دلته داسي معلوميږي چې د زغم نه کول هغه څه له لاسه ورکوي چې د انسان او ټولني لپاره پکښې ډيري ګټي نغښتي وي، زموږ په ټولنه کې د تاوتريخوالي ډير اړخونه د نه زغم له کبله راخوټيدلي او ستر شويدي چې ډير نژدي او ساده مثال يې په افغانستان کې د کمونست نظام تر نسکوريدو وروسته د مجاهدينو تر منځ نه تحمل او نه زغم دی. مجاهدينو هغه وياړ په ډيره قرباني او ښه ميړانه وګاټه چې نړۍ ورته له حيرته ګوته په غاښ وه. مجاهدينو هغه وياړ وګاټه چې د نړۍ مسلمانانو يې له ډيره وخته انتظار کاوه. مجاهدينو هغه وياړ وګاټه، چې دري ميليونو شهيدانو يې په قبرونو کې، زرګونو کونډو او يتيمانو يې په کوزونوکې او د وطن په ميليونونو مهاجرينو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

يې په پرديو ليري او نږدي هيوادونو کې هيله دزلوده، خو دا ګټه څه شوه،دا وياړونه ولي په خړو اوبوباندې لاهوسوه، جواب دادی چې دا هر څه د نه تحمل او نه زغم په وجه درهم برهم شول. جهاد بدنام سو، هيواد خراب او خلک نور هم په کړاوونو او ستونزو اخته سول چې تر اوسه هم دويم نسل پکښې زيږي، لوييږي او بيا پنا کيږي. خونه په تدبير، نه په زور او نه په پوهه ورته د حل لاره ومونډل شوه، دلته به يوازې د حکمتيار او مسعود، د خود خواهۍ، تکبر، تنګ نظرۍ او په اسلام کې دنه زغم هغه بدې پايلي وګورو چې هيواد ته يې څه ناورينونه راوړل، د هغو په نتيجه کې دوی ته څه پيښ شوه، د جهاد تر برياليتوب وروسته د حکمتيار او مسعود په منځ کې څه موجود وو، دواړو په ظاهره د جهاد، اسلام او وطن د ګټو او ازادۍ دعوه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مشترکات ترټولومهم وه. د دې دعوی ورته ښه زمينه برابره سوه د هر څه امکانات لاس ته ورغله، که هغو زغم او تحمل کړي وای او خبره يې بيرته د لږو او ورو اختلافاتو په خاطر خدایﷻ او رسولﷺ ته سپارلې وای، نو بيا به افغانستان په نړۍ کې يو خپلواک، تاريخي او قهرمان هيواد وای. خلکو به يې په سوکالۍ کي له درناوي ډک ژوند کولای. همدا ډول دويم مثال د طالبانو او شمالي ټلوالي تر منځ د نه تحمل او نه زغم خبره وه. که په هغه وخت کې بيا هم په دې مبارک آيت سره په اخلاص عمل شوي وای چي:

﴿فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ٥٩﴾ [النساء : ۵۹]

ژباړه: که په څه کي مو شخړه سوه ، نو الله او رسول ته يې ور وګرځوئ ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډېره ښه ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

نو بيا به ولي هغه څه منځ ته راتلای چې راغله او د هغو نتيجه مو وليده. که اوس هم پردغه لاره فکر وشي ګټه رسولای شي .

تر ضوابطو روابطو ته ترجيح ورکول : دا مسئله يوازي په اهليت پوري نشي تړل کيدلای په دې مسئله کې د قوم پالني ، سيمي پالني او انډيوالۍ علايم ډېر ليدل کيږي. د دي مشکل ډېر تفصيل ته ضرورت نه ليدل کيږي ځکه چې دا بديهيات دي. ټول خلک په پوهيدلي او ورباندې پوهيږي. دغه رنځ د پخوا څخه جرړي کړيدي، مګر اوس يې نوره هم وده کړي. که څه هم له ځينو بې عمله خولو څخه اوريدل کيږي چې د ملي جوړښت په نامه کار اهل کارو ته ورسپارل کيږي، مګر داټولي د حال خبري دي. په حقيقت کې بيا

همهغه څه کيږي چې کيدل او يا نور ډېر رمزونه ورسره مله شوي دي .

تعصب ته وده ورکول: تعصب يوه ګرمه او پټه ماده ده چې په هر انسان کې وجود لري او هر سړی له دې مادې څخه څه ناڅه ځکه کوي خو په ځينو خلکو کې بيا دعادي شکل په مقايسه ډېر قوت لري، که څه هم دايو مهلک او نه جوړېدونکي مرض دی، خو بيا هم دعلاج لپاره ضرور دوا لري. خو اړينه خبره داده چې څوک په دې سره قناعت وکړي چې دی په دغه ناوړه رنځ مبتلا دی او د هغه درمل کولو ته زړه ښه کړي. په افغانستان کې د تعصب ماده له ډيره وخته پالل شوي، وده ورکول شوی او کار تري اخستل شويدی خو دعلاج لپاره يې کمه او ناکافي هڅه شويده. په افغانې ټولنه کې دا ماده پلني جرړي لري مګر بل تري ګټه اخستي، مذهبې، ژبني، منطقوي، قومي، کلتوري عوامل د تعصب اساسي جرړي دي. موږ د دي شاهدان يو چې دا ټولي مادي د دغه هيواد په لنډ تاريخ کي ازمويل شويدي چې دا هم ډېر تفصيل ته اړتيا نلري. يوازي بوی يې زموږ لپاره‌کفايت کوي. زه نه غواړم چې د دغو بيلګو مثالونه زيات روښانه کړم ځکه چې دا مثالونه ښه روښانه دی فقط دومره ورته ګوته نيسم چې تعصب په ډول ډول ښو يو له هغو رنځونوڅخه دی چې په موږ کې خپور شوي خو علاج يې پکار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري نیمګړتیا

اداري نیمګړتیا تر ډېره د هیواد تر نظامونو پورې اړه لري. په هیواد کې یو نظام تربل نظامه پورې توپیر لري خو څه ناڅه نیمګړتیا په هر نظام او هر چا کې وجود لري، اداره که څه هم ډېرو اړخونو ته په پام سره ډېره اړتیا لري دایو مثبت حقیقت دی خو نیمګړتیا د هرې ادارې اکثره تر بنه علم ، پوهې او کارې تجربې پورې اړه لري، لکه څنګه چې وړاندې وویل شوه د ملت او وګړو چارې تر ډېره تر اداري پورې موقوفې دي. که په اداره کې نیمګړتیا وجود ولري نو مانا یې دا ده چې دغه نیمګړتیا د هیوادوالو پر ټولو چارو باندې منفي تاثیر غورځوي، مثلا په اداره کې تعصب کول، رشوت اخستل، ظلم کول اویا د ظالم او ظلم پلوي کول، څلور واړه هغه څه دي چې په خلکو کې ستونزې پیدا کوي، دغه ستونزې د وخت په تیریدو سره نفرت زیږوي په نتیجه کې د دغه نفرت په قوت سره یوه فاصله رامنځته کیږي. دلته ددغو څلورو ټکو او علتونو په پام کې نیول ډېر اړین دي چې په پوره پاملرنه ددغه پرمختګ لاره ډب کړای شي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سیاست:

بهرنی سیاست د کورني سیاست عمده جز دی چې په سیاسي، اقتصادي او امنیتي چاروکې مثبت او عمده نقش لري. له همدې کبله چې د هیوادوالو برخلیک په څو برخو کې د بهرني سیاست او پالیسیو سره تړلی دی چې هغه د ژوند بوختیا ، لیوالتیا او بشپړتیا تشکیلوي له همدې کبله پکار ده چې په دغه عمده عنصرکې ډېر ژور

تحقیق وشي ترڅو د هیواد جغرافیایې او کلتوري ارزښت په نظر کې ونیول شي، مذهبي مقدسات او سپڅلتیا د چوکاټ په توګه اساس وګڼل سي، ملي منافعو ته پوره پاملرنه وشي، امنیتي، اقتصادی مشترکات وڅیړل شي او بیا د هغه په رڼا کې بریالی تګلاره جوړه شي، مګر په خواشینۍ سره ویلای سو چې په افغانستان کې بهرني سیاست د ملي منافعو پر ځای شخصي منافعو په واک کې اخستي او ترې بېځایه استفاده سویده، که موږ د دې ډېرې بیلګې وګورو ډېر ځله موندلای شوچې منفي پایلې یې څومره ژورې ستونزې راټوکوي. پرې پوهیدلې شو چې په راتلونکې کې ترې ښه تجربه اخستلای شو خو مهمه داده چې په ځیر او حقیقت سره ورته وګورو یا وکتلای شي، د دې ښه اولنۍ مثال دکمونستانو د واکمنۍ په وخت دافغانستان منفي سیاست وو چې له پخواني شوروي اتحاد سره څومره نژدې شوي وو، د هغو ټول شرائط یې منلي وه. د هغوی راتګ ته یې په مینه او محبت سره ښه راغلاست ویلي وو. د هغو توجه یې ځانونو ته راجلب کړې وه، مګر دا ټوله د اشخاصو د سیاست لاره ، تګلاره او کړنلاره وه، نه د ملت صلاح مشوره او نه د حکومت ټولواکې پکښې نغښتیوه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

له بده مرغه تر هغه وروسته رباني صاحب د خپلې واکمنۍ په وخت کې د هغه ترخه پړاو په لیدوسره یوځلې بیا د روسانو په غیږکې ملت وروغورځاوه. د ټوله هیواد د خرابیو ورانیو د خلکو پر پت او عزت د لوبوکولو، د دریو میلونو شهیدانو وینو، د یو نیم میلیون معیوبینو پرې شوې لاسونه او پښې او د هغو وتلې سترګې د اووه میلیونوافغانانو د هجرت ناخوالې روسانو ته بخښل، هغوی بېګناه ګڼل، د دوستۍ لاس ورکول بیا هم دافغانانو ملي سیاست نه وو، بلکې د اشخاصو د سیاست تګلاره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دارنګه د اسلامي امارت په دور کې د اسامه مغلق او سخت مشکل چې تر پایه ورته د حل لاره پیدا نشوه، افغانستان ورسره په حیرانوونکي، دردوونکي، ویرانوونکي برخلیک اخته شو د اشخاصو د سیاست تګلاره وه، همدارنګه د کرزي په دوران کې غربې دموکراسي راوستل، کفارو ته په افغانستان کې بې حده او بې سرحده واکمني او اختیار ورکول. دقوم معزز علما او معزز خلک توهینول او بندي کول، د هیواد کلي اوکورونو بمبارول په زرګونو معصوم افغانان وژل او بالاخره د دې زمینه برابرول چې په دې سپېڅلي هیواد کي د دوی ناولي قدمونه ثابت پاته سي او دایمي اډې ولري هم د یوڅو اشخاصو د سیاست تګلاره ده د افغانانو د سیاست تګلاره په تاریخي لحاظ د داسې تګلاري تصورهم نسي کولای، همداسې په روان بحران کې د ګاونډیو هیوادونو په دښمنی کې ګرمیدل، سختیدل، او بالاخره دهغو د دفاع نه کولو، کمزوري یاناوسي هم د اشخاصو د سیاست تګلاره ده، داسې ډیرې نمونې لیدل کیږي چې یو واکمن د څو اشخاصو د خوشحاله کولو او د هغوی د ضرر د دفع کولو لپاره په یوه بې طرفه، معقول، او معتدل سیاست باندي استقامت نه کوي، هغه لاره چې د ملي امنیت ملي ګټو د خوندیتوب دوامي تقاضا کوي له نظره غورځوي، که څه هم په لنډ مهالي تګلاره کې په تدریجي شکل سره نوري ناخوالي راوړي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندوي سره خوندي دي

اووم: د اشخاصو تلفول وژل یا د لاسه ورکول:

د نړۍ په هرهیواد کې با تجربه، روښن فکره، مدققین علما ، په هره زمانه کې د هیواد لپاره یوه ښه او ګټوره هسته بلل کیږي، په ټوله نړۍ کې د داسې هستۍ لپاره په ډیره دقیقه توګه هڅې کیږي چې داسې هستي په ډیره ښه او محترمه توګه وساتل شي، پرته له دي چې هغه شخص د حکومت له کړو سره موافق دی او که مخالف دی.

دایوه طبعي خبره ده چې د هر هیواد وګړي له خپل هیواد سره مینه او محبت لري. همدارنګه په ځینو هیوادنوکې په ځانګړي ډول په اسلامي هېوادونوکې مذهبې امور هم د پام وړدي خو په مجموع کې له مذهب، وطن او کلتور سره د خلکو مینه او محبت موجود وي، کېدای سي یوازي توپیر په دې کې وي چې څوک دین او مذهب، څوک ملي منافعو او څوک کلتوري عنعناتو ته یو پر بل ترجیح ورکوي، خو اصلي مینه تر ډیره پر ځای پاتي وي.که موږ دقیق وګورو دلته دا اساسونو څیړنه ډیر څه را برسیره کوي چې په هغه کي د خلکو احساسات توپیر لري، د چاسره یوازي د دین احساس وي او له چا سره یوازي د وطن احساس وي، له چا سره د شخصي ګټو احساس وي، دلته دوه احساسه وجود لري چې یوازي د دین او یوازي د شخصي ګټو،که دغه منفرد احساسات د وطن له احساساتو سره یوځای نه وي ډیرځله پریوه پیچلي لور پرمختګ کوي چې په نتیجه کې د احساساتوتدخل نه راځي همدغه یوپیرکیدای شي دستونزو بنیادجوړسي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندوي سره خوندي دي

بیرته به اشخاصو ته راشو، دلته تر ډیره د خلکو توپیر په احساساتو پوري اړه لري خو په ژوند کې هر چا د خپل ځان لپاره یوه ګوښه اختیار کړیده په هغه کې یو اجتماعي فکر لري،هرڅوک یا په مخالفت کې ګټه لټوي او یا په موافقت کې دا چې څوک په ثواب او څوک په خطا کي دی له دې نه بیا تحلیل کوونکي، تجزیه کوونکي اوعوام خلک ګټه اخلي.

دلته به په یوه لنډ مثال سره اکتفا وکړو، مثلا که د یوه سړي سره یوازي د وطن احساس وي هغه یوازي د وطن جوړول، ودانول او پرمخ تلل په نظر کې نیولي وي، د دی لپاره هره لاره لټوي چې تري ګټه واخلي، پیسې پیدا کوي او ملاتړ ډیروي، خو د مذهب او کلتور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارزښت يې په نظر کې پوره نه وي نيولي او نه د هغه په اهميت پوهيږي هغه پر هر څا باندي د ځان فکرکوي، ځکه نو د ملي ګټو د پرمختګ لپاره له کفارو سره راشه درشه، معامله او ادغام ورته ښه کار ښکاري، مګر بالعکس يو بل شخص چې يوازې د دين احساس ورسره وي يا د دين او وطن دواړو احساس ورسره وي هغه بيا کفري معامله او ادغام د وطن او دين د ګټو په تاوان بولي، د ځان په وينو يې مقابله کوي او دا د ځان حق بولي ترڅو ټول امکانات په کار واچوي، خو که دلته يو احساس وخيږو هغه له وطن سره د ميني او محبت احساس دی چې په دواړو کې وجود لري، که دلته دواړه احساسه سره يو شي او يا تجزيه کوونکي تري کوچ وباسي، نو مثبته نتيجه تري اخيستلای شي، د دی پر ځای چې د داسي فکر څښتن بندي، تبعيد يا ووژل شي. ځکه دغه احساسات په مهارت يوکېدلای سي نه په زوراو وژنه سره، لکه څنګه چې د احساس د توپير يادونه وشو دلته بايد ومنو چې د هيواد او سيمي ټول شخصيتونه په يوه نظر نه شي راتلای او نه په يوه فکر سره موافق کيدلای شي، البته د يوه ښه تفاهم په رڼا کې يوې ملي او ګډې نکتي ته ورنږدي کيدلای شي، د هر څا ګټه او شخصيت تر ډيره په خپل ځان کې ډيراهميت لري، خو د کاري تجربې ګټه يې په هر وخت کې يوي ملي خزاني ته ورته ده چې څه ناڅه هرڅوک ګټه تري اخيستلای شي، اما وهل، بندي کول، تبعيدول يې يوازي دانه چې هيواد له يوي ستري هستۍ نه محروم کړي، بلکي ډيري نوري ستونزي زيږوي، موږ د خپلي لنډي تيري زماني په مختلفو اړخونو کې وليدل چې د ملي شخصيتونو، روحانيونو، علمای کرامو او سياسي څيرو په له لاسه ورکولو سره هيواد د يوه بې سرپرسته يتيم په څير د جهالت او نه تجربې له کبله په ګړنګونو کې ولوېد، لوټ شو، تالا

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

شو او هري بدرنګۍ ورته رامخه کړه، که څه هم د شخصيتونو ترمنځ د نظر سر سري يا ژور اختلاف وجود ولري مګر د دې ټولو پر کړنو قضاوت خلکو ته پاتيږي.

له بده مرغه په افغانستان کې چې هر نظام په واک منګولي ښخي کړي تر ډيره يې د ملي مطرحو اشخاصو د نابودولو هڅه کړي، په يوه او بل نامه سره يې ورته د بدنامۍ لاره لټولي. د دې باوجود ډيرو واکمنو بيا د دغوڅيرو په مرګ صرفه نده کړي. د دې لپاره چې د هغه د نظام په وړاندی خنډ ونه ګرځي او د هغو د کړنو منفي اړخونه ورته په ګوته نه کړي يا ورباندې نور خلک ونه پوهوي، داځکه چې د هر نظام واکمنان داسې فکر کوي چې د هغو نظام به تلپاته نظام وي او دوی به دلته تل تر تله واکمنان وي، نو د دې لپاره د علمي او ملي شخصيتونو شتون د خپلې بقا په وړاندي خنډ په نظر ورځي که څه هم د ده دغه ناسم نظر د نورو خلکو د تاييد وړنه وي، خو هغه په دې فکر کې کله هم نه وي چې دغه وګړي او شخصيتونه د خلکو لپاره د پيشوايانو مانا لري، خلک ورته احترام لري، له ښې تجربې او علم څخه يې هيوادوال ګټه اخلي، که څه هم له ده سره د نظر بېلوالی لري.

اتم: د قضايي نظام نيمګړتيااو نه ناپېيلتوب:

په هر هيوادکې قضائيه قوه د مستقل واک لرونکې وي. د دغي قوې ټولي فيصلې يوازي په عدل اوانصاف باندي ولاړې وي. همدغه ناپېيلتوب د دې لامل کيږي چې خلک دغه مرجع د ځان د برخليک لپاره يوازنۍ مرجع بولي. خوکه دا مرجع خپل استقلال ونه ساتي اويا دسياسي افکارو تر تاثيرلاندې راشي په دغه صورت کي هغه خپل طبعي اهميت او ارزښت له لاسه ورکوي کوم چې د خلکو د اعتماد او تقاضا په نتيجه کې راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که موږ په ناپیلتوب سره په افغانستان کې د څولسیزو راپدیخوا د قضایي سیستم جریانات وګورو دا نتیجه ترلاسه کولای سو چې زموږ قضایي سیستم دسیاسي افکارو ترسیوري لاندي راغلی دی هغه ناپیلتوب چې دغې قوې ته پکاروو څه ناڅه له لاسه ورکړي. د دې زیږنده نتیجه به داسې چې د هغو خلکو لپاره چې د عدل تقاضا او هیله لري خو د قضا د ناپیلتوب څخه مطمئن نه وي پرځای د دې چې دغه مرجع ته مراجعه وکړي خپل حق په خپل زورسره غواړي.

کله چې دغه قوه د سیاسي افکارو لپاره قرباني کیږي په نتیجه کې یې دوې مهمي ستونزي راولاړیږي یو د هیوادوالو بې اعتمادي. دویم دبې عدالتی لمن پراخېدل چې بر عکس به د ظلم تږغر پر ملت سیوری کوي. دا هغه بد حالت دی چې ناتوانه اوبې وسه خلک به د محرومیت احساس کوي هغوی به د خپل برخلیک په اړه داسې فکرکوي چې ګواکې د دوی د ږغونو د اوریدلو لپاره هیڅ مرجع نسته. له همدې کبله هغه چاته ښه فرصت پلاس ورځي چې د موقع څخه استفاده وکړي.

دابه کیدای شي هغه حالت وي چې د هیواد ډیری وګړي شاید په دې عقیده وي چې دغه قوه د یوې متخاصمي اداري بڼه لري نه د یوه قضایي قوې حیثیت. په همداسي پالیسۍ به خامخا خلک د مایوسۍ احساس پیداکوې، که څه هم چې داداري فساد او بډې اخستني یوه بله لویه ستونزه ده چې هغه بیل اړخ لري.

کرغېړنه غربي دموکراسي

لومړی باید په دې سره پوه شو چې اساسي دموکراسي څه ته وایي؟ دویم دا د چا نظام دی؟ دریم څومره سابقه لري؟ څلورم دا د چاپدیده ده او د څه مطلب لپاره ورته وده ورکول کیږي؟ پنځم د چا په مرسته پالل کیږي او مخ ته ځي؟ په اخیر کې زموږ د هیواد لپاره څومره اغیزمنه تمامېدلای شي؟ دلته هغه شپږ مطالب ډېر ضروري دي چې په ځیر سره وڅیړل شي نه دا چې د بل چا له ډول او سرنا سره وناڅو او وایو چې (شک دی بچی شک دی) د بل نظام په پټو سترګو تقلید اوبدرګه شي. اوس تر هرڅه وړاندي دا مهمه ده چې سړی په دې باندې پوه شي چې افغانستان کوم هیواد دی، د کوم کلتور پالونکي او ملګری دی، څنګه فکراو نظام په ګړندیتوب سره وده پکښې کولای شي.

په همدې پوهه سره موږ د ډیرو هغو سوالونو جوابونو ته ځان نژدې کولای سو، چې د آخرنی اسلامي خلافت په مرکز ترکیه کښې وجود لری. کوم چې د اسلامي خلافت وروستی تاتوبی او د هغه د ختمولو مرکز دی. که څه هم په دې موضوع کې د غربي هیوادونو ډېر اشتباهات تر سترګو کیږي چې دغه زړه ته یې د مکروب لاره ورکړه، یا دا چې د عرب او عجم زهرجن الفاظ یې د تعصب په توګه پکې وشیندل شول بالاخره یې اسلام او مسلمانانو ته د نفاق، شقاق او پراګندګۍ لاره پرانستله چې دیکتاتور اتاتورک یې نوره هم فاصله زیاته کړه، دا یوازنی علت نه دی چې کفایت ورباندې وشي که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تمرکز سترګي په ډېر زور سره دغه لورته کړي شويدي ترڅو هم مړ او هم پړ په يوه چوکاټ کې ځاي شي، خو بې طرفه تواريخ هغه څه په خپله ځولۍ کې رانغاړي چې علتونه يې په ګوته شي وڅېړل شي، وشرېل شي او کوچ تري راوايستل شي، ګومان کوم چې په راتلونکي يا روان مضمون کې به ورته بربنډتيا ورکړو.

دموکراسي څه ته وايي موږ پخپله اصطلاح د دموکراسۍ د لفظ لپاره څنګه لغات کارولی شو؟

دموکراسي د عربي، پښتو او فارسي کلمه نه ده. دا يو انګريزي لفظ دی چې د ډموکراسۍ طلبو اذهانو په زيارېې په نړۍ کې عام والی خپل کړی دی. خو زموږ په ژبه کې له خلکو نه جوړشوي حکومت ته وايې کوم چې بشپړه ازادي ولري، د خلکو د اکثريت رايه په کښي مطلقه مطرح ده، مانايې دا چې په لس کې نه تر شپږو پوري که د يوي يوي پريکړي پلوي وکړي نو هغه پريکړه به د يوه قانون په څير بڼه خپلوی، په دې کې اصلاً د شريعت او مذهب دخل نشته بلکي دموکراسي د مذهب او حکومت په منځ کې بېلتون ته بڼه پام کړي په دې پديده کې ډېرکار سوي چې د هغو د ربط تار هم پکښي له منځه وړل شوی يا شليدلی دی. دموکراسي د انسان د کرامت لپاره يوازي او يوازي ازادۍ ته لاره ورخپله کړي چې په نړۍ کې هر څوک کولای شي له خپلې ازادۍ نه د يوي وسيلي په توګه کار واخلي، يوازې يوازي دوه شيان پکښي مراعات او مطرح شوي چې يو ملي امنيت ته خطر نه وي او بل د ملي احساس پارول پکښي په ځغرده تبليغ نشي.

د دموکراسۍ يو بل تعريف دادی چې حکومت د خلکو د رايو په اکثريت سره انتخاب شي، اساسي قانون چې د ملک چاري په وړاندی بيايې هم د خلکو د ګډه نظر بيا د اکثريت او ډېر والی په صورت کې

جوړيدلای شي. د يته مققنه قوه ويل کيږي چې په هغه سره به د تنفيذ په شکل قضائيه او اجرائيه قواوي د ملت او حکومت چاري پر مخ بيايې.

اوس به دې مطلب ته راشو چې دموکراسي څه ته وايې؟ يو تعريف چې مخکې مو ورته اشاره وکړه د خلکو حکومت دی. دويم تعريف دا چې له مذهب نه بېل د خلکو د نظرونو حکومت دی چې زموږ په ټولنه کې په سيکولر يا لامذهبه نظام پيژندل کيږي چې دين، مذهب او حکومت سره بېيل وساتي. د داسې قانون پلوی کول د هغو خلکو لپاره ګټه رسوي چې د مذهب فکر ورسره مطرح نه وي يوازي د مدني ژوند، ازادۍ، او خپلسرې څرنګوالي په نظر کې نيسي. د نړۍ په دموکراتيکو حکومتونو کې پارلمان (اولسې جرګه) دمقننه قوې په نامه واک لري چې د پريکړې عملي کول يې په قضاييه او اجرائيه قواوو پوري اړه لري. پارلمان چې د دولتونو په تناسب توپير لري

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د خلکو له غوره کړی شويو استازو له ترکيب څخه جوړيږي، د پارلمان پريکړې د خکو د رايو په اکثريت سره منل کيږي چې په ښکاره ډول

د شريعت دين او مذهب ورسره هيڅ تړاو نشته، که څه هم په افغانستان کې د اساسي قانون د جوړولو لپاره د لويې جرګې جوړول يوه ځانګړتيا ده مګر داچې ځيني خلک دموکراسۍ ته د اسلامي دموکراسۍ نوم اورنګ ورکوي هيڅ بيخ او بنياد نه لري.

دموکراسي د چا نظام دی؟ که څه هم دموکراسي په خپل ذات کې يو اوږد فکري تاريخ لري خو عمده څرنګوالی يې په اروپا کې د فيوډالي او مورثي حکومتونو پر ضد د ازادۍ بڼه واخستله، په تير تاريخ کې چې له نولسمې پېړۍ څخه وړاندې تيرشوي په اروپا کې داسې حکومتونه موجود وه چې ملک (پاچا) او د هغه ښځه ملکه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مځکه کې د خدای نائبان نومول کیدل، ځکه چې د ډیرو یهودي او نصراني راهبانو انحرافاتو دوی ته دا لقب وربخښلی وو، چې ملک پر مځکه باندې د خدای ﷲ نائب دی. هغه چې څه کول وغواړي نو هغه ګواکې د خدای غوښتنه ده. په اطاعت کولوسره یې وګړي هرومرو مکلف دی. د مثال په توګه که بالفرض د ملک رضا او خوښه
وي
د انسان وژل، له وطنه تبعیدول، مریی ګرځول او بندي کول ټول بې له کوم دلیله ورته مباح دي. دهغه وخت پاچاهانو هم دغه د تکبر فکر منلی وو او دایې خپل مذهبې او دیني حق باله د وخت راهبانو یې هم دا حق د خدای ﷲدورکړي په توګه تاییداوه.

یو بل علت داهم موجود وو چې په نصرانیت او یهودیت کې د حکومتي چارو نظام وجود نه درلود ځکه به نو همیشه د مذهب په نامه شخصي چارې پر مخ بیول کیدلې او مذهب به د وسیلې په ډول کارېدی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

یو بل عمده علت داهم وو چې په یهودي او نصراني ادیانو کې د هغه عصر د راهبانو انحرافات ترحد ډیر شوي وه چې پر ډیرو توکمیزو، سیمه ییزو، ژبنیو توپیرونو باندې ولاړ وه دا یوه بله ستونزه وه چې مذهب یې پکښې ورک کړی یاپاشلی وو. له همدې امله د ډیرو اختلافونو جنګونو وینو تویولو هنګامه یې په دغه سیمه کې ګرمه ساتلې وه. نژدی هر راهب ځان د خلکو پلار باله او د پلار لقب ورته کارول کیده او هغه څه چې به پلار غوښتل هغه به د زامنو لپاره جدي فریضه وه چې ترسره کولای به یې. د بېلګي په توګه په
غرناطه
کې
د زیمینس کړني او نارواوې چې په نتیجه کې یې د ډیرو مذهبونو د پیروانو او د لامذهبو او مختلفو مذاهبو ترمنځ تاوتریخوالي ته دغه

لاره غوره شوه لکه دموکراسي چې هر سړی باید د خپل نفس واک ولري، د ځان لپاره وکیل انتخاب کړي او د هغه وکیل له لارې حکومت وټاکل شي مذهب د دولت د اداري او د ژوند له چارو بېل وساتل شي، د ژوند د چارو لپاره پارلمان تصمیم ونیسي اجرائیه او قضائیه قواوي یې د تطبیق چارې پر مخ بوځي، هم دا لاره کولای شي خلکو ته د محدودیت او مسؤولیت حلقه بې ماناوښیي.

له نولسمې پیړۍ راپدې خوا دموکراسۍ په اروپا او امریکا کې پوره وده وکړه چې په تیره شلمه پیړۍ کې یې اسلامي هیوادونو ته هم لاره پیداکړه، که څه هم د عثماني خلافت تر رنګیدو وروسته چې د عبدالحمید خلیفه د بې کفا یتی له امله پای ته ورسید. په ترکیه کې یوې دیکتاتوري سرټمبه ګۍ دغې دموکراسۍ ته د اسلامي نظام پر ضدلاره پرانیسته. دغه راز دموکراسي د یهودیت، نصرانیت او الحاد خلاصه شوې او طرحه شوي ژوند لاره ده چې نن یې په زور او مهارت سره په اسلامي هیوادونو کې جرړې ځغلولې دي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دموکراسي څومره سابقه لري؟ د ځینو تاریخ پوهانو په نظر د دغه نظام بنسټ اینښودونکی یو یوناني مشهور عالم او فیلسوف افلاطون وو چې په منځنیو پیړیو کې یې نړۍ ته سترګې رنې کړي او پټې کړي دي. د هغه ترمرګ وروسته د یوې غوره مفکورې په توګه ترڅیړونو لاندې شربل کیدله ترڅویې د یوه نازک تخم په څیر د استالین د شاګردانو له لارې دهګۍ مثال واخست، همدارنګه په اتلسمه پیړۍ کې د اروپایي پوهانو لخوا نوره هم وشربل شوه چې د منځنیو پیړیو په پای کې یې له هګۍ نه سر راوایست. تردې وروسته په نولسمه پیړۍ کې د ځوانۍ مرحلې ته ورسیده. په شلمه او یوویشتمه پیړۍ کې معلومیږې چې د اوج پر لاره روانه ده چې د ډیرو پوهانو په اند په دوه ویشتمه او درویشتمه پیړۍ کې به خپل پاخه سن ته ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسوي بیاکیدای سي تردې وروسته له منځه ولاړه شي چې ځای به یې ان شاء الله د اسلام مضبوط او اسماني قانون ونيسي.

د دموکراسۍ د مفکوري دويم مشهور بنسټپال پريکليس دی چې په يونان کې د يوه ښارچې اتن نوميدی پاچا وو او له ۴۲۲م څخه تر ۴۴۹م پوري د هغه ښار واکمن و. د ده په وخت کې يونان پر مختلفو ښارونو ويشل شوی وو، قومي، نژادي، فرقوي، منطقوي، فرهنګي او مذهبي توپيرونه پکښي ښه زيات وه، جنګونه او وژنو پکښي ډير پاخه تاداونه درلودل. درنو کورنيو او شتمنو خلکو به د نورو خوارانو او بيوزلو خلکو پر حقوقو خيټي اچولي وي. هغوی به يې د غلامانو په توګه استعمالول. په همدې وخت کې پريکليس د دې ابتکار ګټونکی شو چې خلکو ته پوره او مساوي حقوق ورکړي او په حکومت کې بيوزلو او غريبو خلکو ته د شموليت لار هواره کړي. همدارنګه په اقتصادي او صنعتي کارونو کې هغو ته د خپلي خوښي د کار چانس برابر کړي. د دې سره سره د ده ځينو افکارو کمونستي بڼه درلوده لکه خوارو او بيوزلو خلکو ته د فيوډالانو يا شتمنو خلکو مځکي ورکول همدا ډول تر ډيره وخته د خلکو په ټول ژوند کې مساوي ساتل چې دا بيا د شتمنو او زيارکښو خلکو پرسر يو ګوزارغوندي وو. مګر وروسته په پنځمه اوشپږمه پيړۍ کې په همدغه ښار کې د سولون، کلستين، انالیست او نورو واکمنانو لخوا په کې د پام وړ ترميم وشو.

دا چې دموکراسي د څه هدف لپاره پر مخ بيول کيږي؟ د دې اهداف تر ډيره معلوم دي، موږ له وړاندي يادونه وکړه چې په يونان او نورو اروپايي هيوادونو کې ډيرو فکرونو او مذهبونو وجود درلود چې هغه ځيني اسماني او ځيني غير اسماني مذاهب وه، له دې نه علاوه الحاد او لاديني پکښي ډير رسوخ درلود، د تور، سپين، غنم

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

رنګه، نژادي مسئله يوه بيله ستونزه وه چې ان تر اوسه هم په امريکا او اروپا کې دغه تبعيضونه وجود لري، د دغو ستونزو له منځه وړلو لپاره دموکراسي نظام ته ښه پام شوی او وده ورکول شوې وه چې د شلمي پيړۍ په وروستيو او د يويشتمي په پيل کې يې ډيري ښېلګې په ګوتو کولای شو چې هغه د اروپايي مختلفو دولتونو، مختلفو ژبو او قومونو يو کول دي. هغوی د يوي ستراتيژۍ په جوړولو کې توافق ته رسيدلي دي چې هغه د حدودو له منځه وړل د مروجو اسعارو يووالی او پوځي اتحاد دی، چې واقعاً د هغو لپاره يو قوي او مثبت ګام دی داچې د دي اړينتوب ترشاڅه باعث سته دابيا بله خبره ده.

که څه هم په پنځمه پيړۍکښي د يونان حکومت دموکراتيک پړاو ته سر ورننه ايستلی وو خو په هيواد کې يې چې داتن ښار يې مرکز وو د دموکراسۍ نوم نه وو خپل کړی دا د هغوی لپاره د يوه غوره فکر پديده وه، د يونان په تاريخ کې د دموکراسۍ ابتکار د هغواختلافاتو له مينځه وړل وو چې د خلکو ورځنی ژوند يې ګوابښاوه او د هغو کارونه يې له خنډ سره مخامخ کړي وه.

دويم په يونان کې هغو کسانو ته ازادي ورپه برخه کول وو چې دغلامۍ او يا هغه ته ورته ژوند يې دشتمنو او اشرافو د جاه طلبی، خوښی او خوشامندی لپاره تيراوه، مګر دغې دموکراسی بياپه نورو پيړيو کې چې د امپراتوريو د واک پراخيدل يې غوښتل بله بڼه درلوده، په ځانګړي توګه د رومانيانو، اسکندريانو او پارسيانو په خونړيو واکمينو کې. مګر د دې پديدې سره سره په اوومه پيړۍ کې بيا د اسلام د سپيڅلي دين په وړاندی يو بل دريځ خپل شو.

اسلام يو هغه سپيڅلي قانون وو چې د هر چا لپاره يې خپل حق ورکړی وو. اسلام د بشر درناوی، د ظلم او استبداد مخنيوی، د نارينه وو او ښځو د حقوقو درناوی او د هغو لپاره حق ورکول،

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګي، اقتصادی او اجتماعي ژوند ته وده ورکول او بیا د اتفاق او اتحاد پر لار د خلکو سمول او برابرول، په نړۍ کې د نژادي، فرقوي، قومي، منطقوي توپیرونو مخه نیول وه چې ټولو ځپلو طبقو یې په ښه ورین توب سره هر کلي وکړ او په لږ وخت کې په افریقا ، اسیا او ځینو اروپایې سیمو کې خلک د اسلام په مبارک دین مشرف شول؛ مګر داچې په اروپا کې د عیسویت او یهودیت لړۍ ډیره ګرمه روانه وه د دغو مذهبونو راهبانو او پادریانو د اسلام د خپریدو مخه ونیوله د دې لپاره چې د اسلامي نظام د راتلو مخه ونیسۍ د دموکراسۍ نظام ته یې یو بل رنګ ورکړ.

کڅه هم په نړۍ کې اوس دایو معلومات یا علم دی چې سرې د دموکراسۍ په تاریخ پوه شي، خو مهمه خبره داده چې موږ ټول باید په دې باندې پوه شو چې د دموکراسۍ نظام زموږ د ټولنې او خلکو لپاره څه حیثیت لري او څومره ستونزې مو کمولای شي، څومره ورسره زموږ د ملت وګړي لیوالتیا لري او ولې غربې هیوادونه غواړي چې د دغه نظام د تطبیق لپاره دې زموږ هیواد قرباني کړي یادوی خپله قرباني ورکوي او ولي دغه نظام چې د خوښې او آزادۍ په نوم بدرګه کیږي اسلامي هیوادونو ته د B ۵۲ الوتکو او کروزو توغندیو یاخونړیو انقلابونو په بدرګه راځي، داچې هر څه دي ګټه ده که تاوان دی، ښه دی که بد دی دابه شاته پریږدو. دابه وڅیړو چې زموږ برخلیک به ورسره څنګه وي؟ زموږ مشکلات به ډیر کړي که به یې کم کړي؟ زموږ خلک ورسره لیوالتیا لري او که نه؟ زموږ له ټولنې سره سمون لري او که ټکر؟ دا هغه څه دي چې موږ باید وربانديې حتماً پوه شو.

اول: زما او بیا له ډیرو مسلمانانو سره به دا سوال وي چې په اسلامي نظام کې د بشر، نر او ښځې، لوی او کوچني، مسلم او نا

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

مسلم، ګاونډي او عام، مسافر او مقیم همداسې .... نورو پوره حقوق قوانین او لارښوني پکښې معلومي شوي، د نړیوالو اړیکیو امنیت، اقتصاد، سیاست او همکارۍ ټول اړخونه پکي په بشپړه توګه ښودل شوي، د مډرن تکنالوجۍ، ښوونې اوزده کړي، او خود کفائي سره خلکو ته امر کوي، لنډه دا چې د انسان د ټولو احتیاجاتو لپاره پکښې هیڅ ډول نیمګړتیا نشته، سره له دی چې د هیواد ټول وګړي سل په سل کې مسلمانان دي څه ضرورت سته چې نظام یې د اسلامي نظام پر ځای یو غربې نظام خپل کړي او په اسلام کې د مسلمان لپاره کومه نیمګړتیا شته چې د غربې ډموکراسۍ نظام یې ځاي ونیسي او یایې بشپړه کړي؟

دویم په افغانستان کې څومره وګړي موجود دې چې د اسلامي نظام له شتون سره موافق نه دي او د دغه نظام د بدلون په لټه کې دې اوس مانا دا چې څو فیصده وګړي د دغې مفکورې او عقیدې درلودونکې دي؟

دریم: په اوسنۍ عصري نړۍ کې چې اقتصادی، سیاسي، تکنالوجي او تعلیمي بهیر ګړندی روان دی په اسلام کې د دغه پرمختګ لپاره څه موانع شته چې د دغه ګړندیتوب په وړاندې لاره ډب کړېده کیدای شې دیته ورته ډېر سوالونه وجود ولري چې زما په عقیده هیڅ مسلمان یې د قناعت وړ ځواب نشي ویلای.

ځیني وګړي به دا استدلال کوي چې دغه غربي دموکراسي له اسلام سره ټکر نلري او یا دا چې د اسلامي دموکراسۍ نوم ورته کاروي. له هم دې کبله ورته مباح وايي او دا د ځان لپاره د خلاصون لاره بولي، ځیني نور دموکراسي پلوه خلک بیا دموکراسي له نړۍ سره د تړاو او ربط ذریعه او وسیله بولي خو پر هغه څه چې د اسلام له منل شوي مذهب سره ټکر لري سترګې پټې شوي دي یا په داسي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلایلو باندي ځان ته لاره پرانستي چې هيڅ مقنع نه وي، په هر صورت باید هغه څه ته ورشو چې زموږ ټولنه ورسره لاس او ګریوان شوي ده.

دغه غربي دموکراسي پر اسلامي ایډیالوجۍ څومره منفي اثر پري باسي او څومره د اسلام له نظام سره ټکر لري؟

په دی به کیدای شي ډير خلک پوهيدلي وي خو زه غواړم هغه ټکو ته ورشم چې د اختلاف او ټکر ټکي دي او په راتلونکو نسلونوکې او یا هم سمدستي ژوند کې د بدبختۍ سبب کیږي:

لومړی: لکه څنګه چې مو وړاندي یادونه وکړه چې دموکراسي یو لوېديز نظام دی. لوېديز هیوادونه يې د پلي کولو لپاره په ټوله اسلامي نړۍ کې په سیاسي، اقتصادي، فرهنګي، فکري اوعملي جنګ بوخت دي. د دغه نظام یافکر د ټینګولو لپاره په ملیاردونو ډالرمصرفوي. په نه ستړیدونکي ډول يې په رسنيو (میډیا) کې د تبلیغاتو لپاره پیسي او خلک په کار اچولي دي. په ټوله نړۍ کې يې یو ناپایه جنګ پر لار اچولي،څو په ټوله اسلامي نړۍ کې وده ورکړي او بري ته يې ورسوي چې دا خپله د سوال، شک او اندیښني خبره ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

دویم چون په دموکراسي نظام کې بشپړې آزادی ته لاره ورکول شوي که هغه د مذهب آزادي وي که د بيان آزادي وي او که د اخلاقو او افعالو آزادي وي، خو اسلام بیا د انسان د ټولو آزادیو لپاره حدود او چوکاټ لري. د مثال په ډول زنا، شراب، سود او ارتداد ټوله په دغو آزادیوکي راځي او همدا د اسلام او دموکراسی تر منځ د ټکر خبره ده.

که د اسلامي قوانینو مراعات په نظرکې نیسو ځینو مطلقو آزادیو ته زیان رسیږي. که د دموکراسۍ په موډ او نظر ځان او نظام عیار شي نو اسلام ته زیان رسیږي. که د اسلام حدود په بشپړه توګه

په نظر کې نیول کیږي په هغه صورت کې دموکراسي نیمګړې پاته کیږي

د لوېديځوالو داعتراض او ناراضۍ سبب ګرځي چې د هغه لپاره ښه دلیل د عبدالرحمن مرتد مسئله ده. په اسلام کې د مرتد حکم بيرته اسلام ته ګرځیدل او یا د انکار په صورت کې وژل دي. د عبدالرحمن په مسئله کې د غربي دموکراسۍ او اسلام کلکه مقابله راغله چې بالاخره اسلام شاته وغورځول شو دموکراسۍ د خپلو بادارانو لخوا بریالیتوب وموند. که څه هم اسلام پالو پر دې ټینګار کاوه چې دا د مسلمانانو ملک دی د اسلام په قانون سره به محاکمه کیږي او مرتد ته به
د اسلام د قانون له مخي سزا ورکول کیږي، خو د لوېديځوالو استدلال داوو چې په افغانستان کې دموکراسي نظام اعلان شوی، موږ له هغه نظام سره مالي او ځاني مرستي کوو. په دموکراسۍ کې انسان د بشپړي آزادۍ واک لري، نو له همدې کبله عبدالرحمن مرتد د دموکراسۍ په چوکاټ کې له آزادۍ څخه استفاده کړي. له همدي کبله ورته سزا نشي ورکول کیدلای ځکه چې داسې سزا ورکول د دموکراسۍ په وړاندی جنایت دی او جنایت بلل کیږي. همداسې وشوه چې د بوش په یوه ټیلیفون اسلام، شریعت، کلتور او خپلواکې ټول تر پښو لاندې شول، دموکراسي پلي شوه، اوس به څوک د دی دفاع وکړای شي چې دموکراسي د لوېديزیانو نظام نه دی او یا له اسلام سره ټکر نه لري.

درېیم: د آزادۍ په چوکاټ کې ځیني جنایتونه دي چې له غربې لیده ورته جنایت نه ویل کیږي. د مثال په ډول لکه زنا په داسې حال کې چې دواړه فاعلین راضي وي ، لکه شراب څښل، مذهب بدلول، د یوه نارینه له بل نارینه سره نکاح کول، د ښځو همجنس بازي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې نور. کله چې د داسې جنايتونو په وړاندې سزا په دموکراسي نظام کې نا مشروع شي نو معلومه خبره ده چې د دموکراسۍ د ملاتړو قوت تر اسلام پالو په اوسنۍ نړۍ کې څو ځله قوي دی چې په نتيجه کي د اسلام حدود بيرته شاته پاته کيږي.

څلورم: يوه بله لانجمنه مسئله چې د بشري حقوقو موضوع ده چې په اصولو کې بيرته له غربې دموکراسی سره مشترکات لري او افغانستان هم په دغه لومه کې سر ورننه ايستلی دی. د هغو سره يې موافقه لاسليک کړېده، د بشري قوانينو په اوسني منشور کې قصاص، رجم او لاس پرې کول ممنوع اعلان شوي. د بشري حقوقو موسسات دا
د بشر پر ضد ناروا عمل بولي، خو اسلام دا حدود په ټولنه کې د اصلاح لپاره ټاکلي دی. اوس دا مشکله مسئله ده چې د دواړو قراردادونو مراعات وشي چې يو اسلام دی چې د فطرت څخه افغانانو پر ځان منلي او بل د بشري حقوقو په نامه غربې قانون دی. که چيرته دموکراسۍ ته ورسو نو ښکاره خبره ده چې بايد د هغه څه مراعات په نظر کې ونيسو چې غربيان يې په لټه کې دي او هغه څه به شا ته غورځول کيږي چې الله ﷻ او د هغه رسول ﷺ يې پر موږ د تطبيق مطلق امر کوي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

هم داسې د بې سترۍ، نا مشروع يعني غير شرعي طلاق، بې له محرمه د ښځو تګ او سفر، په جهاني المپيک کي د ښځو برخه اخيستل يا په عام محضرکي منډې، تجارت او د نورو خواهشاتو لاره خلاصول دا ټول هغه څه دي چې د اسلام د بيخ ايستلو لپاره په کار اچول شوي او په قانوني شکل اسلام ته ګوزار ورکوي او په تدريجي شکل يې له منځه وړي.

پنځم: تر ټولو مهمه داده چې په يوه هيواد کي دوه قانونه په يوه وخت کي نه سي چلېدلای او نه د ټولو قوانينو په ډول يو په بل کې تداخل کېدلای شي. له همدې کبله بايديوه قانون ته ترجيح ورکول شي ځکه چې په دين کې هيچاته د تصرف اجازه نسته چې څه پکښې کم او يا زيات کړې.

سوال: که څوک په دې نظروي چې دموکراسي نظام د اوسني عصر ضرورت دی او په هغه سره هيواد او ملک په وړاندې ځي او رقابت کولای شي او خلکو ته روزګار پيدا کيږي، بشپړه آزادي پکښې ساتل کيږي، د نړۍ له توجه څخه برخمن کيږي او نور داسې څيزونه؟

ځواب: دلته خبره داده چې اسلام له دغو څيزونو سره چې مباحات دي هيڅ ټکر نه لري، هغه څه چې د اسلام سره مخالفت ونه لري اسلام ورته اجازه ورکوي چې وشي او خلک ترې استفاده وکړي دا چې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د دموکراسۍ تر عنوان لاندې وړاندې بيول کيږي، ولې د اسلام او شريعت تر عنوان لاندې تر سره نه سي؟ داسي ليدل کيږي چې ځيني کسان چې په هغو کې ځيني علما هم راځي په دې عقيده دي چې اسلامي دموکراسي يا محلي دموکراسي يا دا چې انسان او خپل عمل، نو له همدې کبله دموکراسي د اسلام په وړاندې ډب کيدلای نه شي، مثلا که څوک لمونځ کوي، که څوک روژه نيسي، که څوک حج ته ځي، که څوک زکات ورکوي، که څوک تعليم او تبليغ کوي، نوهرڅوک داکارونه کولای شي‌او داسې نور؟

جواب: په اسلامي ټولنه کې اکثره علمای کرام په دې عقيده دې چې دموکراسي په اسلام کې نشته ځکه اسلام کامل دين اوکامل نظام دی. د دموکراسۍ لفظ په اسلام کې نه شي استعماليدلای،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اماکوم مشترکات چې ليدل کيږي هغه بايد په اسلامي نامه سره تعريف کړای شي، نه په بل لفظ (يعني دموکراسي) باندي، د مثال په ډول بشري درناوی او د خلکو يا د بشر احترام د شريعت په چوکاټ کې، آزادي، تعليم او تکنالوجي او داسې نور... دې ته اسلام تر ټولو دروند حق ورکړی، هر انسان ته په دې سره امر کوي چې د ښو اخلاقو، ښه کمال او ښه علم خاوند وي او د خلکو په چوپړ کې هميشه اوسي، دا او دې ته ورته اعمال، افعال او کمالات دا مانا نه لري چې په دموکراسۍ سره تعبير شي، ځکه اسلام دهغه له پاره قانون وضع کړی بايد اسلامي قانون ورته وويل شي.

زه د غربيانو د دموکراسۍ نظام ته بد نه وايم او نه هغه ته ناکامه نظام وايم، خو د څېړني مطلب مي دادی چې څومره زموږ ستونزي په حليدلای شي او څومره زموږ ټولنه ورته چمتو ده چې د دغه ډول دموکراسۍ په چاپيريال کې ژوند کولای شي؟ او بالعکس څومره موږ ته ستونزي پيدا کولای شي؟ مطلب مي هم هغه دی لکه څنګه چې مي مخ کې وړاندېينه وکړه چې دموکراسي د اسلامي حدودو د ماتولو او

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

د اسلام د دين او نظام د کمزوري کولو لپاره د غربيانو تر ټولو ښه او بريالی وسيله ده، له بلي خوا په ټولنه کې د نورو بدبختيو زيږنده هم ده. په ځانګړي توګه زموږ د ټولني لپاره د افغانستان مثال يې پارلمان دی. که په پارلمان کې په سلو کې د يو پنځوس يا د ۴۹ په مقابل کې دوه فيصده په دې فيصله وکړي چې بهرني ځواکونه دې په افغانستان کې پاته شي او يا دې ورته اوږد مهالي يا هميشنۍ اډې ورکول شي په دموکراسي نظام کې داکار مشروع دی. نور شل فيصده ددې حق نه لري چې له فيصلي څخه سر وغړوي، خو په اسلام ياشريعت کې دا شنيع او ناروا عمل بلل کيږي. هيڅ وخت د تطبيق

او تنفيذ وړ نه شي بلل کيدلای، نو دلته به ټولنه او هيواد د دوولورو قرباني کيږي چې تر اوسه پوري هم دا قرباني دوام لري، داسې او دې ته ورته ستونزي به ښايې ډيري پکښي راولاړي شي چې په لږ مهالي بهير کې نه د ټولنې او نه د افرادو په ګټه وي، په هر صورت دموکراسي د افغانستان لپاره هغه نظام دی چې ښايي په سلو کې شل، دېرش موافقين ولري خو په يقين سره ويلای شو چې په سلو کې اويا او يا تر دې زيات افغانان يې مخالف دي او اسلام هغه نظام دی چې ښايي په سل کې لس فيصده مخالفين ونه لري. اوس دلته ويلای شو که د خلکو رايه معتبره وي نو هم بايد اسلام او د هغه قانون حاکم اوسي او که چاپيريال او ټولنه معتبره وي نو هم بايد اسلام وي، که د الله ﷻ او د هغه د رسول ﷺ مکلفيت معتبر وي نو هم بايد اسلام حاکم شي او که خدای مه کړه څوک په دې عقيده وي چې په اسلام کې سختي او تشدد دی نو دا انتخاب يې خپله کړي دی، بل دا چې اسلام د اعتدال نظام دی. په دې نظام کې نه تفريط او نه افراط وجود لري، بلکي يو معتدل نظام دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

خلاصه دا چې زما په نظر افغانستان په غربي دموکراسي نظام سره نه شي جوړيدلای او نه هم دموکراسي پکښي آرامي راوستلای شي، ځکه چې د دموکراسۍ په وړاندې داسې مخالفتونه شته چې په داخل کې قوي او پخې جرړي لري. اسلام په خپلو ټولو حدودو کې چې په عملي طور دهر وخت واکمنو ته د يوي سالمې ټولنې جوړولو امر کوي نر او ښځي ته د پاک لمنۍ تحفه ورکوي. له فحش او بې حيايۍ څخه نجات ورکوي چې انسانان په يوه داسې ټولنه يا چاپيريال کې ستر شي چې له اخلاقي پلوه يو با ادبه، با عمله، پاک او سالم انسان وي. که څه هم اسلام د آزادۍ له بريده د اوښتو مخنيوي کوي، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لوی خدای د حکمت او د اسلام د معجز دين ښه نتيجه ده چې ورو ورو يې تجربه کار او با علمه شخصيتونه په حکمتونو پوهيږي او ساينس پوهان يې په عصري تجهيزاتو سره کشف کوي. غربې مقلدين بايد په دې پوه شي چې د دوی تقليد موږ ته او زموږ ګران هيواد ته په ګټه نه، بلکې په ضرر تماميږي، لکه وړاندې چې د هغه مثال وينو له غربې تقليد سره ښايې زموږ ټولنه او خلک دماديا‌تو له پلوه پرمختګ وکړي، خو له بل پلوه يې معنويات هغه معنويات چې په ماديا‌تو او پيسو نه پلورل کيږي او نه پيدا کيږي له منځه ځي، هغه معنويات چې زموږ د دوديزې ټولنې لپاره د لويو نيکمرغيو سبب کيږي.

اوس تر ټولو مهمه داده که د غربې مقلدينو د تقليد مقصد تمدن او پرمختګ وي، تعليم او تربيه، ساينس او تکنالوجي وي، نو اسلام خو له هغه سره په هيڅ شکل ټکر نه لري او نه ورسره کوم مشکل سته. که د هغو موخه د دوی د کلتور، غربي قانون ، د دموکراتيکو بې جلوه آزاديو، بشري حقوقو يا د نر او ښځې د بشپړې آزادۍ تقليد وي؟؟؟ نو دا خو دافغان مسلمان هيواد لپاره د بد مرغۍ ورونه پرانيزي، که لږ کوچنی مثال د غربې تمدن د واکمنو د يوه سالار امريکا را واخلو او بيا د هغه نتايج راوسپړو نو ښه به ومومو لاندې جدول د هغه ښه لږ تحفه راښيي:

۱. په امريکا کې د همدې دموکراسۍ په رڼاکې هره ورځ **۲۵۳** کسان په مخدره توکو روږديږي. سره له دې چې شراب څښل له دې نشې څخه مستثنی دي.

۲. هره ورځ د ۱۸۰ ښځو پرېت باندې په زوره تيرى کيږي.

۳. هره ورځ **۵۵** تنه د غلو او بد معاشانو لخوا وژل کيږي.

۴. هره ورځ دغلا ۲۶۲۰ پيښې د پوليسو سره ثبتيږي.

۵. هره ورځ **۱۲۸۳** ارموني يابي پلاره زامن له زنا څخه پيدا کيږي.

۶. هره ورځ **۲۹۸۶** ښځې په خپله طلاق اخلي او يا د مړو لخوا طلاقيږي، چې له دې کبله اوس په سلو کې اويا خلک ودونو ته زړه نه ښه کوي او په زناباندې ژوند تيروي.

۷. هره ورځ نوي ميليونه بوتله مختلف شراب څښل کيږي.

۸. هره ورځ **۲۷۴۰** زنا کاري نجوني ځکه له زنا څخه حمل اخلي چې تر زنا وړاندې واده ته له دې امله غاړه نه ږدي چې نر د ځو نجونو او ښځه د ځو هلکانو خوندونه وګوري.

۹. په سوونو ځوانان او ځوانانې د ايډز او سفليس په ناعلاجه مرضونو اخته کيږي، چې تر ټولو لوی علت يې زنا او لواطت دی. سره له دې چې د دغو ناروغيو لپاره په ډيره لوړه کچه روغتونونه کار کوي. دا چې دغه ټول امراض له غربي کلتور او پرمختيا څخه سرچينه اخلي زنا او لواطت هم په تمدن کې راولي. د حيواناتو سره هم جنسي اړيکي دوی **(Beastiality)** ياله محرم سره نکاح کول هم د تمدن يوه برخه ده. زه فکر نه کوم چې مسلمان افغان بچی دې له داسې کلتور سره مينه ولري که څه هم فقر او غربت او د واکمنو او چارواکو خيانت او لا ابالیتوب د لويې بې اعتمادۍ فضا رامنځ ته کړيده ترڅو زموږ خلک ديته اړ او مجبور شي چې د مرستي او کمک لپاره لاس غرب ته اوږد کړي. زموږ د مجبورۍ له امله د ايډز او سفليس تحفه اوس زموږ هيواد ته د غربې زنا کاروسره يوځای راغلې او مخ پر ډېرېدوګړندۍ روانه ده.اسلام او اسلامي نظام يې د مشکلاتو علاج کولای شي ځکه چې د هغه په وړاندی کورنی مخالفت يا تاوتريخوالی په نشت شمارل کيږي. د هر کور د جوړولو لپاره داخلي توافق تر بهرني امتيازاتو او تر ټولو اړين دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډیورنډ کرښه

لکه څنګه چې مې وړاندې یادونه وکړه د ډیورنډ ناولې کرښه د افغانستان لپاره د ناسور د زخم حیثیت لري خو دا ناسور د مشکل په توګه هغه چا افغانستان ته ور ډالۍ کړی دی چې همدااوس اوس د مرستې او بشري خواخوږۍ په نامه زموږ ورونه، خویندي ښځې او ماشومان تر مردکو او ګولیو تیره وي، هره ورځ د مځکې غیږې ته د افغانانو په لسګونو مړي او جنازې وراستوي، کلي او کورونه په بمونو، لویو لویو توپونو او غټو توغندیو د خاورو سره خاورې کوي، د دیموکراسۍ نظام د پلي کولو لپاره یې د وژلو او تبلیغ ټول اسباب په کار اچولي دي. دغه سره بلا یوځلې بیا غواړې چې د دغه ناسور زخم وسپړي او پر زړو زخمونو باندې تازه مالګې وشیندي، دا چې څه به کیږي، هغه به هغه وخت ته پریږدو، مګر موږ باید د دغه ناسور د زخم اسباب په غورسره وڅیړو:

که د افغانانو پخوا ته ځغلند نظروکړو وبه وینوچې د نړۍ په تاریخ کې افغانانو له خپلواکۍ سره د مینې یو ښه تاریخ درلود، د آسیا په زړه کې دغه ملت د زړه مراندي او واکې سره نښولي دي، خو د افغانستان عزت او وقار یې او چت ساتلی دی، مګر له بده مرغه چې له تیرو څو پیړیو راپدیخوا د نړۍ د یرغلونو ښکار ګرځیدلی دی، چې تر ډېره یې د نړۍ ژوندي تاریخونه دعکس او تصویر ښکارندوي او شاهدان دي دا چې ولې نړۍ خوړونکو او حریصو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

بلاګانو ورته خولې وازې نیولیدي مختلف علتونه لري چې یو عمده علت یې

د افغانانو د زعماوو خودخواهي او جاه طلبي په ګوتو شوې ده، چې البته په تدریجي توګه د افغاني مختلفو قومونو د فرقوي، تفرقي او انشعاب سبب ګرځیدلي، چې په نتیجه کې یې د افغان او اسلام د ښمنو نړۍ خوړونکو لیوانو لپاره د یرغل زمینه برابره کړې ده.

د دې مثالونه ډیر زیات دي او نتایج یې چې منفي اړخ لري ټولو خلکو ته بربنډ شوي دي. موږ کولای سو هغه ښېګړې له بیخه راوسپړو چې

د ډیورنډ منحوسه لانجه یې له دی یوولسو لسیزو راپدیخوا لاینحله پرې ایښې ده، احمدشاه ابدالی (رح) له هغو تاریخي اتلانو څخه یو اتل دی چې په یاد او نامه سره یې تر اوسه پورې موږ افغانان ویاړو او په نامه یې د غلیمانو د ماتې یادونه کوو. احمدشاه بابا د زړو، خړو او ساده پښتنو په ټاټوبې کندهارکې دنیا ته سترګې راسپړلې وې. هلته ستر شوي او هلته بیرته خاورو ته سپارل شوي دی. احمدشاه بابا د یوه لوی افغانستان د جوړیدلو ابتکار په اسلامي نظام سره کړې چې هغه وخت یې د هیواد حدود د مشهد، بخارا او بیا د هند تر نیمایې پورې رسیدلی دی. احمدشاه بابا په خپله واکمني کې اسلام او اتحاد ته په نه سترې کېدونکي توګه خدمت کړی. د اتحاد او اتفاق په مټ یې د غلیمانو ټولو دسیسو ته معقول ځواب ویلي دی.

کله چې لوی احمدشاه ابدالي (رح) په **۱۷۷۳** میلادي کال له دنیا څخه سترګې پټې کړې دهغه پرتاریخي میراث دهغه زوی او لمسي ټېر ولګاوه، چې تر یو څه وخته یې د پلار میراث په نیمګړتیا سره وساته خو د هند ځیني برخي یې له لاسه ووتي. هند ته چې د

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګريزانو د استعمار لاس په تجارتي، اقتصادی او بشري نومونو باندې را اوږد شو، په همدې وخت کې د افغانستان په وړاندی د شيطانت او دسيسو لاسونه دننه راوغځېدل، چې د افغانستان دننه يې د دراني قومونو په بې اتفاقۍ کې پوره نقش ولوباوه، د بارک کهول يې د سدو د کهول په وړاندې چې په حکومت کې يې ښه اعتبار درلود په قومي نامه راوپاراوه دهغه په نتيجه کې د افغاني قومونو ترمنځ خونړي جنګونه پيل شوه. په پنجاب، سند، کشمير او د ډيلي په شا وخوا کې د سيکانو او مسلمانانو تر منځ خونړي جنګونه تاوده شول، برتانوي شيطانانو به ورته له ورايه د ګرميدو لمن وهله، د تيمورشاه تر مرګ وروسته دده ۳۳ زامن چې د بيلابيلو ميندو څخه وه هريوه يې د سلطنت غوښتنه کوله؛ نوري هم دنفاق جرړې قوي کړې او د قدرت سيمه يې تر خپلو قيادتونو پورې محدوده کړه. بالاخره په ۱۸۱۹ ميلادي کال کې د سدو کهول خپل واک له لاسه ورکړ. د پاينده خان تر بيرحمه وژنې وروسته د هغه زامنو د زمانشاه په وړاندې بغاوت پيل کړ چې جمله۲۳ تنه وه د هغو د هڅو په نتيجه کې د پاينده خان مقاومت د هندپه وړاندې ډير ضعيف سو. له ځانه څخه يې دفاع نه سوای کولای چې تر ډېر تدريجي مقاومت وروسته د سدو کهول د حکومت په کارکې پاته راغی.. د بارک کهول ته ښه زمينه برابره سوه چې له موقع څخه استفاده وکړي. د وخت په تيريدو سره د زمان شاه کورنۍ هدف ته ورسيدل. هغو د پاينده اوسدو د کورنۍ په وړاندې ډير سخت عکس العمل وښود، حتی د سدو کهول يې د خپل پلرنې ټاټوبې (کندهار) څخه هم وشاړه چې د هند په سيمو کې تيت وپرک شول. چې تر اوسه هم د هغو اولادونه د خان او پښتان په نامه هلته خال خال ليدل کيږي . ژبې يې ګرځېدلي دي ، خو د قبيلې نوم لا

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

يو څه ورته پاته دی. څه وخت وروسته د بارکزو کهول هم د بې اتفاقۍ په رنځ اخته شول، لوی افغانستان يې پر وړو وړو ټوټو سره وويشی. هر ورور يې ځان د يوې سيمې امير او واکمن وټاکه، چې د دوی په دې احمقانه کار سره د برتانيې يرغل ته ښه زمينه برابره شوه. برتانوي واکمنانو د هند سکهان دې ته چمتو کړل چې د سيمې د آزادولو لپاره جنګ وکړي چې د هغه په نتيجه کې د بارکزو واکمنۍ د هند ډيري سيمې د کشمير تر پولو پورې له لاسه ورکړې. که څه هم امير دوست محمد خان د يوه امير په حيث پيژندل کيدی؛ خو د هغه په مقابل کې ډيرو شخصي امارتونو وجود درلودی چې ټول په بارکزي قوم پورې تړلي وه.

د سکهانو له اختلاف سره سره شاه شجاع چې د سدوزو د پښې او د پوپل د قوم د مشرۍ دعوه يې کوله په هند کې د برتانيې د امپراتورۍ د مرستې په هيله شپې سباکولې، دلته دافغانستان د واک پر سر خونړي خپل منځي جنګونه ګرميدله. ورځ په ورځ د واکمنو د واک واګې سستيدلې چې د هرې ورځې په تيريدو سره يې د برتانيې حرص ورزوندی کاوه، په ۱۸۳۸ کال کې برتانيه دې نتيجې ته ورسيده چې نور نو د افغانستان د خوړلو وخت دی. د شاه شجاع غوندې ګوډاګی يې د دې ورځې لپاره نور هم ساتلې وو. شاه شجاع چې د افغانستان په نيولو کې يې د برتانيې مرستې ته سترګې نيولې د هغو د مرستو په بدل کې يې هرڅه پر ځان منلې وه. پر افغانستان باندې تر حملې وړاندی د شاه شجاع او برتانيې ترمنځ ځينې قراردادونه په هند کې لاسليک شوه، چې د هغو له مخې کشمير، پيښور، بنو، وزيرستان، ډيره اسماعيل خان او نورې سيمې د برتانيې واکمنو سکهانو ته ور بخښلې وې. قرارداد يې ورسره لاسليک کړی وو څو شاه شجاع په محدود افغانستان کې محدود

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قدرت ته ورسيږي. په قرارداد کې د افغانستان بهرني او کورني سياستونه هم محدود شوي وه. همداسې ډير د غلامي ټکي پکښې لاسليک شوي وه. که څه هم شاه شجاع د کرزي په شان د احمد شاه ابدالي رحمه الله د وراثت دعوه کوله خو دې ته ښه متوجه نه وو، چې احمد شاه بابا ابدالي څه کول او څه يې ګټل او دوی څه کول او څه يې بايلل؟

په هر صورت شاه شجاع د انګريزانو بدغوني لښکري د افغانستان پر مقدس حريم باندې راورمولي په ۱۸۳۹ميلادې کال کندهار ته د انګريزانو پر اسونو سپور راغی. د انګريزانو په مرسته يې هلته د پاچاهۍ اعلان وکړ چې په لنډ وخت کې يې کابل هم د امير دوست محمد خان له لاسه وايست. د کابل د ډنګوغرونو په منځ کې يې د قدرت پر تخت تکيه ووهله ، خپل ارمان ته د برتانوي عسکرو په مټو ورسيد.

که څه هم امير شاه شجاع له ډيرو اميدونو سره هيواد ته راغی او هدف ته ورسيد ، مګر لږ وخت وروسته هغه د دې کار په هکله خپله مايوسي او پښيماني وښودله ځکه چې انګريزانو د اوسنيو متحدو انګريزانو په څير خپلسري کوله. د افغانستان د خلکو د زغم کاسه يې تر څوکو پوري ورسوله چې له کبله يې د جهاد لپاره افغاني مجاهدينو پر انګريزي يرغلګرو حملي پيل کړي. لږ وخته وروسته انګريزي يرغلګر د شاه شجاع د غلام حکومت په شمول د سختي وارخطايي سره مخامخ شول، امنيتي ګډوډۍ زياتي شوې هرځای پر هغو باندې حملي جاري او ورځ په ورځ زياتيدلي چې په نتيجه کې يې بالاخره په ۱۸۴۲-۴۲کال کې انګريزانو ماته وخوړه، د کابل او نورو سيمو پريښودلو ته اړ شول، همدا د انګريزانو لومړنۍ ماته وه چې له درنو تلفاتو سره مل وه، له کابل څخه تر جلال آباده پوري يې اوولس زره

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

عسکر د مجاهدينو تر ګوليو تير شول، يوازي يو عکسر چې (ډاکټر برايډن) نوميدی ژوندی پريښودل شو ، څو د نورو يرغلګرو له حالاتو څخه برتانويان خبر کړي، خو برتانويانو دا ماته يو تصادف باله او حقيقي ماته يې نه منله، همدا سبب وو چې د شاه شجاع د موافقي سره سم د دويم ځل لپاره يې بيا د افغانستان خوړلو ته زړه ښه کړ، په ۱۸۸۸ميلادې کال انګريزان د دويم ځل لپاره بيا د کابل د هسکو غرونوڅوکو ته ورسيدل او د وخت واکمن امير شير علي خان يې له واکه ګوښه کړ.

امير شير علي خان تر خپلي ماتي او تيښتي وروسته په مزارکې د روسانو د وعدي د پوره کولو په تمه د هغو د کمک انتظار کاوه د هغه زوی محمد يعقوب خان يې په وراثت پاته وو، مګر روسانو پر خپلو وعدو هيڅ وفا ونکړه. شير علي خان د روسانو له وعدو د نهيلۍ په وجه زړه چاودی په مزارکې مړ شو.

انګريزان يوځلي بيا د څه وخت لپاره پر افغانستان واکمن پاته شول. د شيرعلي خان ځای ناستی امير محمد يعقوب خان يې د اسير په توګه له ځان سره وساته. د امير د اسارت په وخت ياموده کې بيا هم انګريزانو څو قراردادونه په زوره په هغه باندې لاسليک کړل چې دهغه له مخي کورمه، مردان، پيښور، کوټه او ځيني نوري سيمي انګريزانو ته وبخښل شوي، خو د قرارداد متن د موقت وخت يالفظ يادېدو په ډول ليکل شوي وو، دا قرارداد د ګندمک عنوان درلود، مګر د دوی له داسې کړنوسره سره هم له انګريزانو سره مقاومت دوام پيدا کړ هغوی يې دې ته مجبور کړل چې افغانستان تر لږو تلفاتو وروسته پريږدي؛ خو د امير عبدالرحمن په مريې ډوله توافق انګريزان له کابل نه پر شا شول، چې له درنو تلفاتو سره د هند او افغانستان د پولي پر منځ دڅه وخت لپاره تم سول. د عبدالرحمن تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرارداد وروسته په اصرار او دوام سره انګریزانو غوښتل چې د افغانستان ډیري سیمي له افغانستانه بیلي کړي چې لوی کندهار هم د دغه قرارداد یوه برخه وه، چې وروسته افغانانو له میوند او کندهارڅخه انګریزان د دیارلسو زرو عسکرو په له لاسه ورکولو تیښتي ته مجبور کړه، خو د ډیورنډ تر پولي اخوا سیمي چې اوسنی پاکستان یې د ځان لپاره سرحد بولي هم داسې په مقاومت کې پاته شول. همدارنګه د ډیورنډ کرښي پر هغه بله خوا به همیشه له انګریزانو سره پوره مقاومت کیدی. انګریزان به یې نه پریښودل چې پر آرامه واوسي. دا مشکلات به ډیر ځله افغانستان ته راتلل او د افغانستان د خلکو دود به یې پاراوه. انګریزانو به د خلکو پر کورونو بمباری کولي او مسلمانان به یې شهیدانول، همداسې د مسلمانانو جهاد او مقاومت د دوي په وړاندی دوام درلود، تر **۱۸۹۳** کال پوري همداسې مشکلات روان وه چې د افغانستان او هند تر مینځ کومه پوله او پانډل وجود نه درلود، که څه هم برتانویانو عبدالرحمن ته د بډو یا کمک په نامه دوولس لکه هندی کالداري ورکولي چې وروسته یې کچه اتلسو لکو ته لوړه شوه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

کله چې انګریزانو دا ومنله چې دوی په زور سره پر افغانانو حکومت نه شي کولای او نه د دوی یرغل پر افغانستان باندې مثبتي پایلي لرلاي شي، نو له همدی کبله یې د سیمي د ارامولو او د خپل اجتماعي شکست د مخنیوي لپاره بله د شیطانت لاره په کار واچول چې د یوه سرحد په شکل د افغانستان د نفوذ مخنیوی وکړي. په همدي خاطر یې سر هېنري مورټېمر ډیورنډ (***Sir Henry Mortimer Durand***) دیوه هیئت په مشري کابل ته واستاوه چې هغه طرحه یا پلان په عبدالرحمن باندې په پټه او بډو لاسلیک کړي چې دوی

د خپلي خوښي سره سم په یو اړخیزه توګه جوړ کړي وو. همدې طرحي د یوه قرارداد بڼه درلوده چې باید د ملت په توافق سره امضا شوي وای، په قرارداد کې د ډیورند کرښه د افغانستان او هند تر منځ کرښه بلل شوي وه خو تردې زیاته نا ارامه سیمه چې د سرحد هغه بله خوا وه مستقله یا آزاده سیمه بلل شوي وه.

ویل کیږي چې عبدالرحمن په داسې وخت کې قرارداد لاسلیک کړ چې د دې لپاره یو ډیر مکرجن محفل جوړ شوی وو چې په هغه کې برتانوي ښکلي پیغلي جوړي شوي وي. د نشي یا مستی لپاره ډول ډول شراب تیار شوي وه، ګومان کیږي چې عبدالرحمن دغه قرارداد

د شهوت یا بیهوښی او نشي په حالت کې لاسلیک کړي وي خو ښکاره دلائل د انګریزانو زور او فشار ګڼل سوی دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

وړاندې مو وویل چې په دې محفل کې پنځه ماده ییزه قرارداد لاسلیک شوي وو. همدغه قرارداد په یوه پټ ځای او پټه خوله سره لاسلیک شوی وو، چې د ملت ټول وګړي وربانديې ناخبره او د ډیورنډ د کرښي دواړي غاړي له دې تړون څخه ناخبري ساتل شوي وې، کله چې د دغه مرموز قرارداد خبر خپور شو ټولو افغانانو په یوه خوله دغه

د غدارۍ قرارداد یو غلط او ناقانونه کار وباله چې دیوه قوم پر زړه د پولادو چاړه راکاږي او دوي ټوټې کوي یې. افغان ولس دا د انګریزانو مکر وباله د ټول هیواد لخوا یې یوه غیر رسمي کرښه اعلان کړه، خو بیا هم انګریزانو له زور، زبردستی او بډو څخه کار واخست. له بله پلوه د افغانستان د واکمنانو د غلامی او سستی علت هم وو چې سیمه د انګریزانو تر نیمه واک لاندې تر ډېره وخته پاته شوه. کله چې انګریزان دویم نړیوال جنګ وځپل تر هغه وروسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹۴۷ م کې له هند څخه پر شا کیدل. د مسلمانانو په نامه یې پاکستان د هند او افغانستان د مشترکې خاورې په ترکیب کې رامنځته کړ. که څه هم د پاکستان جوړېدل او له هند څخه جلا کیدل چې اوسنی بنګله دیش یې هم جز وو یو قانوني حیثیت د اکثرو خلکو په رضایت خپل کړ مګر پښتنو او بلوڅو ته پکې د برخلیک حق ورنه کول شو. فقط د اسلام په نامه د پاکستان په څنګ کې معلق پاتې شوه چې تردی دمه هم دا مغلقه معضله د بې خاونده مړي یا جنازې غوندې بې سرنوشته پاته ده، دا چې د دې کرښې قانوني او حقوقي اعتبار څه دی؟ دا یوه بیله مسئله ده. دا چې د افغانستان د امنیت او جوړیدلو لپاره فوق العاده خنډ ګرځیدلې دا بله مسئله ده چې هره مسله یې بېل تفصیل غواړي.

د حقوقي پلوه دغه قرارداد یو اړخیز شکل درلود. همدارنګه امرعبدالرحمن خان یو داسې امیر وو چې د برتانیې د غلامۍ او

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

شرایطو د قبلولو په نتیجه کې قدرت ته رسیدلی وو. دغه مرموزه او له زهرو ډکه پریکړه یالایحه د افغانستان مېشتو قومونو او خلکو ته که د ډیورنډ پر هغه غاړه که پر دې غاړه پراته وه د قبول وړ نه وه. کله چې یو قرارداد یو اړخیز شکل ولري او بیا د زور او فشار په صورت کې منځ ته راغلی وي هیڅ قانوني حیثیت او اعتبار نه لري.

دویم: په نړیواله توګه د ملګرو ملتونو په قانون کې داسې ماده سته چې کله د قرارداد یا تړون یو اړخ له منځه ځي نو د تړون متن یا اهمیت هم ورسره ختمیږي. له همدې کبله چې برتانیې د مځکې د کرې پر نیمایي برخه خیته اچولې وه هند او د افغانستان ځینې سیمې یې په خپل واک کې راوستلې وې، د انګریزانو دغه واکمنې په ۱۹۴۷م کې پای ته ورسیده. په نتیجه کې یې هند آزادي واخستله همهغه وخت په کار وه چې د افغانستان مستعمره سیمو هم آزادي

اخستې وای. هغو ته د آزادۍ فرصت ورکول شوی وای چې د خپل راتلونکې برخلیک یې روښانه کړی وای، لکه پنجاب، سند، بنګله دیش، سریلانکا او د هند نورو سیموته چې ته فرصت ورکول سوی وو، ځکه چې د قرارداد او استعمار اهمیت د دوی له واکمنۍ سره تړلی وو.

دریم: په ملګروملتونو کې په ۱۹۶۸ م کال کې یوه ماده تصویب شوه چې د قرار له مخې یې هغه ټول تړونونه بې اعتباره ګڼل شوي چې د زور له لارې تصویب شوي وه، څنګه چې استعماري قوتونه هر څه په زور او فشار تر سره کوي همدا رنګه یې د افغانستان ډیرې سیمې په زور سره جلا کړې وې ځکه نو دغه تړون د ملګرو ملتو د پورتنې پریکړې او منشور له مخې بې اعتباره بلل کیږي، په حقوقي ډول دغه درې مثبت دلائل وجود لري چې د ډیورنډ کرښه یو ظالمانه اوبې انصافه کرښه ثابتوي چې په هیڅ ډول قانوني او حقوقي ارزښت

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

نه لري افغانستان او افغانان یې ټوله په رسمیت نه پیژني که څه هم د پاکستان واکمنو د وخت څخه په استفاده په افغانستان کې له هر واکمن څخه د هغې کرښې د مراعات او رسمیت غوښتنه کړیده پاکستان په تکرار سره غوښتې دې چې د افغانستان له ضعف او کمزوري حالت څخه لکه برتانویان استفاده وکړي خوله نیکه مرغه مېړنیو افغانانو د شاه شجاع او عبدالرحمن غوندې هر څه ته زړه نه دی ښه کړی.

دا چې دا کرښه د افغانستان لپاره څومره ستونزه ده یا څومره ورته اهمیت لري رښتیاداوړه سته اوځانته بیلابیل دلایل لري:

لومړی: دا چې د پاکستان او افغانستان تر منځ په رسمي ډول حدود وجود نه لري. دا خپله یوه ستونزه ده؛ ځکه هر هېواد د خپلو حدودو د ساتلو مسؤولیت لري دلته به امنیتي مشکلات ترټولو ډیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونزمن وي چې يواړخيز ډول مسؤوليت يې بايد د يوي واکمنۍ ياحکومت تر غاړه شي.

دويم: هغه سيمه ياسيمي چې په قانوني توګه په يوه اړخ پوري ونه تړل شي نو له هره طرفه د پامه غورځيدلي وي، دهغو اقتصادي او تعليمي چاري به کمزوري مخ ته ځي، کله به هم له پوره پاملرني څخه نه برخورداره کيږي ځکه د هغوی پرمختګ دسيمي تراهميت پوری اړه لري.

دريم:ددغي سيمي ياسيمي ته د نه پام لرني له کبله به د دواړو هيوادونو تر منځ کله هم د اعتماد فضا نه رامنيځ ته کيږي او نه به ديوه او بل هيواد دمداخلو مخه نيول کيږي. هميشه به د دښمنی او رقابت په موقف کې قرار لري چې دا پخپله د بې امنيتی او بې ثباتی لامل کيږي.

څلورم: د پولي د دواړو غاړو اوسيدونکي له يوه قوم او يوي کورنۍ سره ربط لري د دې سره سره دواړې غاړې دوستی او د پولي او پانډل شراکت لري، که هر وخت د پولي په يوه خوا کې ستونزي وي نو د يوه بدن په څير به هغه بل لوری ورسره اوتومات ستونزمن کيږي او سيمه به هم له دی کبله ورسره ستونزمنه وي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

پنځم: لکه څنګه چې مو وړاندې يادونه وکړه د دغه نه بېلېدونکي قوم بېلتون په شخصي ژوند کې هم ستونزي راولاړي کړي؛ ځکه چې دغه وروڼه قومونه هميشه د يوه ګډ ژوند هيله لري او ګډ ژوند غواړي، د پولي په ويش دغه ګډ ژوند د ډېرو ستونزو سره مخامخ کيږي، بلکي مخه يې نيول کيږي.

شپږم: د پولي دواړو غاړو ته اوسيدونکي افغانان هر وخت د داسي تومتونو قرباني کيږي چې اصلا بنياد او اساس نه لري همدارنګه د زيږنده ستونزو قرباني به د تل لپاره ټول وکړي وي.

اووم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې بهرنيو دښمنانو لکه څنګه چې دا کړښه ستونزمنه پرې ايښې تري ناروا او بده استفاده کړي اوکوي به يې ترڅو د خلکو له سپېڅلي عقيدي، بې علمی، کمزوري سياسي دريځ نه ناوړه استفاده وکړي او هر وخت يې د دوو اسلامي هيوادونو تر مينځ د بې اعتمادۍ او نه باور سبب وګرځوي، هر وخت چې وغواړي چې د هغوی تر منځ نفاق او ستونزه راولاړه کړي هلته د نفاق کانې اونوکان جنګوي چې هم ګټه او هم خوند تري واخلي او هم د کوربه او غله ترمنځ منځګړ يتوب وکړي.

دا يوازنۍ ستونزه نه ده چې برتانوي شيطانانو د خپلي امپراتورۍ پر وخت افغانانو ته ډالۍ کړي، بلکي ورته ستونزي يې په چين، هند، کشمير، پاکستان، سريلانکا، تايوان، کوريا او نورو ځايونو کې هم تخليق کړي ترڅو سل يا دوه سوه کلونه وروسته هم تري استفاده وکړي. د ډيورنډ اوسنی لانجه چې يو ځلی بيا د بهرنيو يرغلګرو په موجوديت کې د هغوئ په پارونه راپورته شوي د افغانستان لپاره يوه نوي ستونزه ده داچې موجوده ستونزي ته به ګټه وکړي هيڅ فکرنه کوم دا چې خپله به يوه نوي ستونزه توليد کړي د دې به انتظار وکړو. په هر صورت! داسې او دې ته ورته موضوعات بايد حتماً حل شي او دغه جنازه چې له ډېره وخته را په دې خوا د خلکو پر اوږو بار ده خلک تري ستومانه شوي بايد نوره دغه جنازه خاورو ته وسپارل شي او هيره کړای شې، خو دا چې څوک بايد دا ابتکار وکړي دا يو ډېر مهم سوال دی چې يوه مثبت او قانع کوونکي جواب ته اړتيا لري او يو مناسب وخت غواړي. که دا کار د جرګو او مرکو له لاري کيږي او د سيمي د ميشتو افغانانو د عنعناتو په توګه کيږي دا وروستۍ خبري دې، دالوی مشکل په موجوده بحراني حالت کې نه د افغانستان حکومت حلولای شي نه پاکستان او نه په بهرنيو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یرغلګرو پوري اړه لري، دا د هغو قومونو مسئله ده کوم چې پر زړونو یې همدغو یرغلګرو یوه پېړۍ وړاندي په بل نامه چاړه راکښلې وه، هم هغه په وینو سره چاړه او هم هغه قاتل چې نن په بل رنګ ورته لمن وهي اوغواړي چې په خپلو لاسپوڅو ځیرو خپل هدف ته ځان ورسوي مشروع او مقبول نه دی.

زما مقصد دلته د ډیورنډ د فیصلي موضوع نده زما مطلب یوازي یوازي دادی چې ډیورنډ د افغانستان په بنسټيزو ستونزو کې یو جز دی چې دغه جز د ستونزي یو اړخیز حل نه مومي نو ډېر یا نور مشکلات به وجود لري، خو دا چې د دی څه په کار دی؟ د افغانانو په وروستي تصمیم پوري اړه لري چې څه باید وکړي؟ په دې وخت کې د افغانانو هوښیاري داده چې داسې موضوعاتو ته چې د بهرنیانو په پارونه ورته لمن وهل کیږي ګوتي ورنه وړي او د هغه پر ځای کورنیو ستونزو ته پام واړوي، په لوی لاس هغو غلیمانو ته موقع په لاس ورنه کړي چې له ډیره وخته یې دغه تودي ښوروا ته خوله اوبه کوي چې دا اوس هم د بهرنیانو، پاکستان، هند او نورو هیوادونو لنګي غواوي لوشي پیسي او بډي په خیټو منډي چې په دی ترتیب هم ځانونه د سولي او ثبات پلویان وبولي، هم په پټه سودا خیټې ډکي کړي او هم پر دواړو غاړو پرتو محکومو ، مظلومو قومونو ته د پردیو په زور ټینګه لغته ورکړي.

که خدای مکړه امریکایي یرغلګرو ته دایمي اډې ورکول سي ، نو دا به هم د ډیورند په توګه د بلې ناپایې ستونزي په څېر افغانستان ته پاته سي . زما مشوره د یوه افغان په توګه داده چې اوسنۍ اداره په ورځنیو اړینو چارو اکتفا وکړي اړ نوري لانجې راتلونکو نسلونو ته جوړي نه کړي . دغه قدرت چې دوی پکښي د بل په مټ ناست دي خامخا تلونکی دی او بیا پښېماني په درد نه خوري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

مخدر مواد

په دې کې شک نشته چې مخدره توکي زموږ په ټولنه کې دډېرو ستونزو لامل ګرځېدلي او ګرځي، په عمومي توګه دا کښت د افغانستان لپاره لویه ګټه نه لري، مګر بالعکس د سیاسي او اقتصادی پلوه ټول ملت له بیلابیلوستونزو سره لاس او ګریوان کوي، دا چې زموږ د هیواد د څو تنو یا اشخاصو پکښي څومره وړی ولاړه ده څومره ګټه یې ده، د نورو خلکو لپاره عام کیدلای نه شي. دا چې د ټولنې لپاره یو جدی ګواښ او د هر حکومت لپاره لویه ننګونه بلل کیږي د ټولوهیوادوالو لپاره عام شکل لري، نو له دې کبله دا یوه عامه ستونزه بلل کیږي. که څه هم د ځینو خلکو به څټونه ښه پکښي پلن شوي وي.

دا چې څوک دغه کار وبار کوي او څوک تري ګټه اخلي او څوک تري نشه اخلي دا ټول بهرنیان دی. هغوی په دې لړکې پوره زیار باسي او دغه تجارت ته ښه پراختیا اووده ورکوي.

دا چې څوک پکښي ستړي ستومانه کیږي، متهمیږي، وژل کیږي، بندیانیږي هغوی خوار افغانان دی، پردي سربیره یې وطن په همدغه نامه اشغالیږي، اقتصاد یې شاته پاته کیږي، پر کور او مال باندې یې د سروخوګانو، بېرحمو یرغلګرو لخوا چاپې وهل کیږي، ګټه یې دومره محدوده ده چې په متې د یوه کال څخه تر بله کاله فقط ځانونه له مرګه وژغوري او بس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس به وځېړو چې زموږ د ښکلي هيواد لپاره دغه بدرنګه تخم څومره ګټه لري، څومره تاوان يا ستونزه لري.

لومړی : د هر هېواد د اقتصاد لپاره يوه تر ټولو مهمه سرچينه زراعت دی چې د يوه هيواد لومړني مواد او د خلکو اړتياوي لکه غنم، وريجې، جوار، وربشي، ميوې، سابه او نور پوره کوي، او دويم لاس مواد لکه غوړي، کالي، بوره او دې ته ورته نور مواد. که خدای مه کړه د هيواد اکثريت د مخدره موادو لکه ترياکو او بنګو له کښت سره بلد شي طبعي خبره ده چې د هيواد مهمه سرچينه (زراعت) به له منځه وړي چې په همدغه صورت کې به ټول هيواد دلومړنيو توکو په لاس ته راوړنه کې اړ او محتاج وي.

دويم: د دغه کښت په عامېدو کې اسانه ده چې خلکو ته نشيي مواد اسانه او په وړيا توګه پيدا شي، چې په نتيجه کې به يې دهيواد ډېر وګړي په ځانګړې توګه ځوان نسل له دغه مهلک عمل سره روږدېږي. همدارنګه به دا کچه د هري ورځي په تيريدو سره لوړيږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دريم: هغه مواد اوميوه چې افغانان غواړي بهرنيو هيوادونو ته يې صادر کړي، له همدې امله چې له افغانستان نه پکښې مخدره مواد ليږل کيږي يا ونه ليږل شي، د تازه او وچو ميوو لکه انارو، انګورو، مڼو، انځرو، وچې ميوې او داسې نورو صادراتو مخه نيسي او هم يې بزګر او کروندګر د نرخ د ټيټ والي له کبله زيانمن کيږي.

څلورم: که لږ نور دقيق وګورو نو وبه وينو چې په ترکمنستان، ايران، ازبکستان، پاکستان، سعودی عربستان اونورو هيوادونو کې هره ورځ تر پنځه ويشت ډېر افغانان د دغه توکي د قاچاق له امله وژل کيږي يا اعداميږي، همدا رنګه په سوونو نورافغانان په زندانونو کې لويږي، څوک ورکيږي چې د مرګ او ژوند برخليک يې ټولې کورنۍ ته يو اوږد او دروند مشکل دی.

پنځم: په عمومي ډول د هر افغان تبعه لپاره چې کوم هيواد ته سفر کوي ستونزه راولاړوي. همدارنګه د افغانستان هويت او پيژند ته زيان رسوي چې دا هم دافغانانو د ځور سبب کيږي.

شپږم: په عمومي توګه د افغانستان ټول تجارت ته په هر جنس او نوع کې صدمه رسوي، په لوړه او که په کښته کچه وي، حتی هوايې الوتنې مځکنيو او هوايې ترانسپورت او ډيپلوماټيکي حقوقوته.

اوم: د ملت او حکومت تر منځ هميشه اختلافات بدګماني او ترينګلتيا زيږوي چې هم د اقتصادی پرمختيا مخه نيسي او هم په همآهنګۍ کې بېلتون ته نوره لاره پراخه وي چې همدغه اختلاف له يوه پلوه مسافه ډيروي. دويم د امنيتي ستونزو سبب کيږي او له بله پلوه د حکومت سياسي موقف ته سخت تاوان رسوي، دا بېله خبره ده چې حکومت څنګه حکومت دی، اسلامي شرعي مستقل حکومت دی او که يې عکس؟

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

اتم: تر ټولو غټه ستونزه داده چېٔ د بهرنيو هيوادونو د لويو اعتراضونو سبب ګرځيدلي چې بالاخره د وخت په تيريدو سره يې د هغو يرغل ته زمينه برابره کړه. لکه برتانيه چې په هلمند کې د ترياکو د بندولو په نامه د خلکو د سرونو او اندامونو پريکولو بيرحمه قصابۍ شروع کړيده، چې په نتيجه کې يې ټوله سيمه په هغه بدرنګۍ اخته کړې چې وينو يې، دا لا خدای ﷻ ته معلومه ده چې دوی د خپل انتقام، د اسلام د بيخ ايستلو، د افغانانو د وژلو، د همدې توکي د تجارت لپاره داسې ناتارجوړکړي او که د بل کوم هدف لپاره؟؟؟

خو اوس يې همدغه نوم د ځان لپاره د يرغل مجوز اعلان کړی دی، همداسې نوري ستونزي چې دي ته ورته ستونزي دی ټولي د افغانانو او افغانستان لپاره جوړيږي سره د دې چې په شريعت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه کښت د جواز يانه جواز يوه بله مغلقه مسئله ده چې دلته يې څېړلو ته اړتيا نسته.

اما فايده اوګټه يې څومره ده ؟ په عموم کې افغانستان، افغانانو او سيمي ته پرته له څو لويو قاچاقبرانو د نورو کروندګرو لپاره

د تارياکو او چرسو کښت په لويه پيمانه ګټه نه لري چې د هغوی خپله او د افغانستان د عمومي ستونزو لس فيصده دې ورسره مقايسه کړای شي چې سړی پرې ځان او ملت ته قناعت او ډاډينه ورکړي، که په دی باندې پوره تحقيق او څېړنه وسي چې د مخدرو توکو ګټه او تاوان سره مقايسه شي په سل کې اتيا فيصده تاوان او شل فيصده احتمالي ګټه لري چې هغه هم د افغانانو د کم مهارت، ستونزو او مجبوريت اړخ دی او بس. زما په نظر افغانان ټول په دې ښه پوهيږي چې دغه کښت زمونږ او زمونږ د هيواد لپاره يوه مهمه ستونزه ده او ستونزه به هغه وخت حل کيږي چې دغه کښت په افغانستان کې په يوه بل کښت سره بدل شي، ترڅو خلکو ته د هغه د اړتيا وو بسنه وکړي،

دکتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د نړۍ هيوادونو هم دې ته ګوته نيولې چې تر بندېدو پورې په هڅو کې دي، نو دلته يو توافق وجود لري چې هغه پر ستونزو د نظر يو والي دی، مګر اوس يو توپير وجود لري چې هغه دوې ستونزې دي: کرل، او نه کرل. کيدای شي همدا يوه مشترکه ستونزه وي چې ظاهراً يو اړخيزه معلوميږي، ځکه کرل يې لکه ماچې ورته وړاندې اشاره وکړه ډېر اړخونه لري او نه کرل يې هم يوه ستونزه ده چې هغه د افغانستان

د بزګرو مجبوريت او په عموم کې د نړۍ والي مافيا او قاچاقبرانو تجارت دی.کيدای شي د هيواد د ننه او له هيواده بهر ډېر څواکمن

لاسونه پکې د خيل وي، دا حقيقت دی چې دا دواړه ستونزې دې خو اوس دا خبره مهمه ده چې سړی يې معلومه کړي چې دنه بنديدو عوامل يې څه دي او رښتيا هم بهرنيان غواړي چې د دغه کښت د بنديدلو په اړه اخلاص وکړي او که هسې سندري دي چې په لوړ آواز سره يې بدرګه کوي، دوی په دغه مورد کې چې بند يې کړي او بزګرو ته بديل معيشت برابر کړي عاجز دی او که څنګه؟ دا يوي عميقي څېړني ته اړتيا لري ترڅو مثبته نتيجه لاس ته راوړي.

لکه څنګه چې مي وړاندی ذکر کړل چې يوه ستونزه بين المللي تجارت دی چې امکان لري د مخدره توکو په بنديدو کې دې خنډ وي، دا چې د دغه بين المللي تجارت لوبغاړي او اصلي تجاران څوک دی دا هم يو مهم ټکي دي، دا چې د کوکنارو همدارنګه د چرسو کرونده ګر د ملګرو ملتونو د راپور له مخي په سل کې پنځوس ببا شپيته يا اتيا آن تر نوي فيصده پورې افغاني بزګران دي همدارنګه وړوکي تجاران او قاچاقبران هم افغانان دي چې مثال يې د لښتيو او وړو ويالو د کبانو دی نسبت د بحر او سمندر لويو کبانو ته همداسې مثال دی د افغاني وړو قاچاقبرانو نسبت و بهرني مافيا او قاچاق برانو ته، دلته دوه ټکي د پام وړ ټکي دی چې يو د رسمي منابعو دخالت او بل د غير رسمي تجارانو غير قانوني تجارت دی، ډېر خلک په دې نظر دي چې رسمي حلقې د دغو قاچاقو او تجارت يوه لويه برخه تشکيلوی چې امريکا بريتانيا او نور غربې هيوادونه پکښې مثبت رول لري هم ديته ورته هيوادونه په آسيا او اروپا کې شته اما کوچني هيوادونه په هغو کې لوړ مقامات د وزيرانو او جنرالانو په کچه دخيل بلل کيږي. کيدای شي دا کچه تر نومړيو وزيرانو پورې همداسې ترځار ګرو ادارو پورې غځيدلای شي، که دا اټکل سم وخيژي نو د تارياکو او بنګو بندول تر کرلو ډېر ستونزمن او

دکتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخت کار دی که څه هم ځيني هيوادونه ظاهراً د هغو د بنديدو لپاره چنده ورکوي او يا تبليغاتي او نظامي امکانات کاروي، دلته بيا دوه اړخونه لري. ګمان کيږي ځيني هيوادونه هم د بنديدو لپاره هم د کرلو لپاره په تجارت بوخت دي.

دويم اړخ يې د بنديدو په نامه تجارت شروع او روان دی. د دې تجارت په لومړۍ کټګورۍ کښې هغه هيوادونه بلل کيږي چې قوي او مضبوطي ريښې لري، دويم يې د نورو هيوادونو په مرسته متې مظبوطوي لکه ملګري ملتونه او له هغو سره تړلې ادارات او نوري انجوګاني او موسسات چې هيڅکله نه غواړي د ترياکو يا نورو نشيي توکوو تجارت دی په ټپه ودريږي، دا چې ملګري ملتونه او ترڅنګ يې انجوګاني نه غواړي دا خطرناکه کار ختم شي دوه دليله دي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

لومړی: د مخدره توکو په نامه ملګري ملتونه د پيسو د پيدا کولو ښه مرجع پيدا کړي چې ميليونونه ډالر له نورو هيوادونوڅخه راټول او خپله تري استفاده وکړي.

دويم : د ملګرو ملتونو په چوکاټ کې کيدای شي په لسګونو زره کسان او په سلګونو اداري‌کار کوي چې د مخدره توکو د مخنيوي له فنډ څخه مصارف کوي او تري معاشونه اخلي همداسې ګمان کيږي چې څارګري اداري په همدغه سوري ياغار سرونه ننيستي دي.

همدارنګه د انجوګانو لپاره دغه دوه علته وجود لري چې دکوکنارو د بنديدو لپاره مهمه ستونزه ده، ځکه که د ترياکو پلمه ودريږي نو کيدای شي هم فنډ او هم دفاتر بندشي او هم د ملګرو ملتونو انجوګانې، موسسات او کار کوونکي وزګاره شي، چې يو مثال يې د مخدره توکو پر ضد د افغانستان وزارت دی چې څومره بهرني مشاورين کار پکښې کوي او څومري ډېرې او پلني تنخواګاني

لري. کيدای سي په اروپا او امريکا کې به تر ټولو لوړ معاشونه وي اوعزت به يې د يرغلګرو له برکته تر هغو څو چنده اوچت وي. سره ددې چې ګومان کيږي دغه مشاورين هغه ترټولوبې استعداده خلک دي چې په غربي نړۍ کې دکاوړتيانه لري.

د دې علت يو ښکاره ثبوت د اسلامي امارت وخت په ګوتوکولای سو چې کله په قطعي صورت ترياک بند شول يو جريب هم په سيمه کې نه وه کرل شوي، نو د دی لپاره چې ملګري ملتونه په دې کار مطمئن او باوري شي او بيا نورو هيوادونو ته په دې اړه قناعت ورکړي چې ترياک او چرس په کلي توګه بند شويدي د هغو هيئت ته اجازه ورکول شوه چې هغو سيمو ته ورشي چې وړاندی پکښې دغه کښت کرل کېدی ترڅو هغه سيمه په خپلوسترګووګوري. مګر د دې پر ځای چې نورو هيوادونو ته قناعت ورکړي او يا له بزګرو اوکروندګروسره بديل کمک وکړي، ملګرو ملتونو او د هغو انجوګانو د امارت پر ضد منفي تبليغات پيل کړل، بهرنيو هيوادونو ته به يې ويل چې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د افغانستان اسلامي امارت د دی لپاره چې ترياک ارزانه شوي دي دا کښت بند کړ. يادا چې د طالبانو چارواکو خپله ډېرترياک رانيولي او داسې نورخارجي منفي تبليغات. همدا رنګه به يې د دې په ځای چې کروند ګرو ته د حوصلې، کمک او بديل تخم معيشت خبري وکړي بالعکس يې د هغو په پارونه لاس پوري کړ ترڅو د حکومت او خلکو تر مينځ اختلافات او ستونزي راولاړي شي. بزګرو ته به يې ويل چې تاسو به څه خورئ! دا ځمکي خو ستاسو د ژوند لپاره کفايت نه کوي، حکومت ستاسو مشکلات په نظر کې نه دې نيولي، په شريعت کې هم دا کښت جواز لري قطعي حرام نه دی. په ځانګړي توګه ستاسو لپاره چې بله دعوايدو لاره نسته او داسې نور...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خپله په دې باندې پوره باور لرم چې ملګري ملتونه اوغربي انجوګاني چې په دغه اړه کار کوي مطلق سوداګر دي چې خپل تجارت په وړاندې بيايي د خپلو ګټو لپاره کارکوي ، ملګري ملتونه موسسي حتی وزير، معين، مشاورين، رئيسان ټول د دې ښې او په زړه پوري سوداګرۍ له ګټې څخه برخمن دي، ښه پلن څټونه يې پکښې وکړل

د ښو ماڼيو اوشتمنيو خاوندان شول چې کله يې مور او پلار په خوب هم نه وه ليدلي.

دويم اړخ يې سوداګريز ميکانيزم دی، په افغانستان کې د مخدره توکو تجارت په اوله کټه ګوري کې تر ډېره ترافغانانو پوري اړه لري چې ګټه يې ډيره کمه ده نسبت دويمي کټه ګورۍ ته، په دويمه کټګوري کې افغاني قاچاقبر او بهرني قاچاقبر ترخپل منځ مساوي شکل لري چې ګټه يې نسبت دريمي کټګورۍ ته ډيره کمه ده، دريمه کټګوري يوائې په بهرنی مافياو قاچاقبرو پوري تړليده چې د افغاني قاچاقبرانو پکښي هيڅ دخل نشته چې ګټه يې نسبت تر ټولو لوړه ده همداسې څلورمه، پنځمه کټګوري ده. د مثال په ډول يو کيلو هيروئين د افغاني قاچاقبر په واک کې زر ډالره قيمت لري چې هغه لومړۍ کټګوري ده. داکټګوري تر ډېره په افغانستان پوري محدوده ده، دويم لاس په ايران، پاکستان، ترکمنستان او نورو ګاونډيو هيوادونو کېده تخمين څلور زره، پنځه زره ډالره قيمت ولري چې افغانان او بهرنيان ددغې سيمي پکښي برخه لري، دريمه کټګوري چې اروپا امريکا اونورو لري هيوادونو ته ځي شايد له پنځه ويشت زره څخه تر پنځو سو زروپوري قيمت ولري چې دا کار ټول د بهرنيو قاچاقبرو، مافيا او حکومتونو له لاري کيږي. افغانان پکښي هيڅ برخه نه لري، دا چې حکومتونه څنګه پدې قاچاقو کې ونډه لري، دا

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

ګرانه خبره ده چې کچه يې معلومه شي، خو ويل کيږي چې ډېر د لوړو منصبونو خاوندان په ډيره لوړه کچه پکښي ونډه لري. همدارنګه تر ډيره شک کيږي چې دا کار امريکا او برتانيه د مخکښنانوپه توګه پر مخ بيايي.

د دې کار يو عمده دليل د کولمبيا د کوکاينوکيدای سي، په کولمبيا کې افغانستان ته ورته وضعيت دی چې په لوړه کچه د چارواکو مافيا پکښي دخيله ده. هلته د امريکا په مرسته دکولبيا نظامي مصارف د کوکينو له عايداتو څخه بشپړه کيدل او دا د امريکايي نظامي مشاورينو په مرسته کيدل. همدا رنګه د امريکا د حکومتي چارواکو په مرسته جنوبي امريکا ته د کوکاينو صادرات لېږديدل ترڅو د ځينو لويو ښارونو وګړيورباندي معتاد وساتي چې دسياست له ډګره بې برخې پاته شي.

يو بل دليل د افغانستان د اسلامي امارت پر مهال هغه تهمتونه دی چې ملګرو ملتونو، امريکا او برتانيې طالبان په دې تورمتهمول چې ګواکې د طالبانو حکومت په مخدره توکو او قاچاقو کې لاس لري او د قاچاقو کاروبار کوي په پيسويې وسلې او مهمات رانيسي جنګ پري کوي. د هغو دليل داوو چې د اسلامي امارت تر راتګ دمخه

د ترياکو د کښت کچه په سل کې پنځوس وه. د طالبانو په واکمنۍ کې داکچه له پنځوسو نه شپته تر پنځه شپيته پوري پورته شوه. د دې دا ثبوت دی چې طالبانو دا کار کاوه په همدی خاطر دغه کچه لوړه وختله. که طالبانو دا کار نه کولای نو دا کچه به حتمي کښنته تللای. سره د دې چې طالبانو په تدريجي شکل د درو کلونو په موده کې د ترياکو او بنګو کښت په کلي توګه بند کړ، تر پنځوسو ډيري يې د نشيې توکو د جوړولو فابريکي او په ټنونو چرس وسوځول، اوس

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د ناټو، ایساف، امریکا او برتانیې تر یوسل او پنځوس زره یرغلګر په افغانستان کې دې تریو سل او پنځوس زره زیات د افغانستان اردو او پولیس هم د دوی په چوپړ کې دې، د مخدره توکو د مخنیوي په نامه مستقل وزارت هم جوړ شوی دی، خو بیا هم د تریاکو او چرسو د تولید او کښت کچه تر نوي او پنځه نوي پوري لوړه ختلي ده. نو دا څه مانا لري؟ د دوي د دې ادعا پر اساس موږ په کلکه ویلای سو امریکا او برتانیه چې په بهرنیو یرغلګرو کې پوره واک او رول لري د دې کچې د لوړیدو مستقیم مسؤول ، ټیکداران اوکار کوونکي دې.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت په وخت کې د امارت د زعیم په فرمان په ټولو هغو سیمو کې چې د اسلامي امارت تر واکمنی او کنټرول لاندې وي د تریاکو او بنګو کښت په بشپړه توګه بند او په عملي توګه دا کار په ټوله هیوادکې پلی شو، خو برتانیې، امریکا او نورو هیوادونو د ملګرو ملتونو په شمول هیڅ عکس العمل ونه ښود او نه یې د هغه د بریالیتوب لپاره د کرونده ګرو او بزګرو سره څه مرسته اوکمک وکړ، آن تردې چې تش په وینا یې د دې کارهر کلی هم ونه کړ. سره له دې چې د افغانستان په تاریخ کې د مخدره توکي پر ضد دا تر ټولو لومړی ګړندی عملي ګام وو، چې نه یې له دوي څخه فوجونه، چمتووالي او الوتکي غوښتی او نه یې عسکر، یرغل اوجنګ اونه یې د ځان او مسلمانانو مرګ ژوبله غوښته، یوائینی هیواد ګاوندی ایران وو چې په هلمند کې یې یوه کمکي پروژه جوړه کړه کیمیاییې سره او د ځمکو د یوې کولو لپاره تراکتورونه به یې خلکو ته ورکول تر څو پروژه د تریاکو د کرونده ګرو سره مرسته وکړي چې بیرته د دغه توکي کرنې ته پام وانه ړوي، دا چې اوس په سوونو زره عسکر په زرګونو ټانګونه په سونو الوتکي

اونور تجهیزات افغانستان ته په خاصه توګه هلمند ته راولي په زرګونه میلیونه پونډه اوډالر خاوري کوي. په لسګونو زره افغانان په شهادت رسوي کورونه کلي په الوتکو اوچولکو او ټانګونو له خاورو سره خاوري کوي دهري ورځي په تیریدو سره خپل یرغلګر عسکر د تریاکو دله منځه وړلو په پلمه له لاسه ورکوي، اخر څه مانا لري، زما په نظر دا اټکل به روغ وي چې په همدې سوداګری کېستره ونډه لري مګرداسې مهارت او تجارت زیات عمیق بیخ لرې والله تعالی اعلم.

یو بل دلیل دادی چې موږ وینو چې د مخدره توکي پر ضد ګومره تبلیغات کیږي، وزارتونه، ریاستونه، مدیریتونه په ټولو ولایتونو آن په ولسوالیو کې جوړ شوي، د خلکو لپاره چې په دغه کار و بارکې بوخت دې د افغانستان په دننه کې د سزا لپاره خاصه محکمه جوړه شوې، چې په ځانګړې توګه د امریکایانو لخوا روزل شوي قاضیان لري. د هغو لخو معاش خوري،د افغانستان بې خاونده غریبوخلکو ته د بند حتی د مرګ سزاګاني اوروي، خو له بله طرفه هغه لوی لوی کارو بار کوونکي چې ګومان کیږي په ټنونو کارو بار به کوي او په دی تور تورن دې چې له بهرنیو قواوو سره ښې نژدی اړیکي لري او یا په حکومت کې ښه غټ اعتبار او مقامونه لري. هم ددې هنداري یو بل مخ دی چې دڅې لخوا ځان ښکار کوي.

یو بل دلیل دادی چې مخکې مو ذکر کړ. هغه دا چې اقلاً دا سوداګر یا کارو بار کوونکي په دري ډوله ویشل شوي دي چې په لومړی قطار کې افغانان راځي. هغه افغانان چې کروندګردي او د مجبوریت له کبله یې ورته زړه ښه کړی دی. دوهم ډول د افغاني قاچاقبرو او بهرنیو قاچاقبرو واړه ګروپونه دې. دریمه ډله د بهرنیانو نړیواله مافیا ده چې افغانان پکښې هیڅ ډول رول نه لري، تر ټولو

د کتاب ټول حقوق له خپرندوی ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندوی ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غټ کاروبار چې لويو لاسونو، ډېرو پيسو او ټينګ امنيت ته اړتيا لري همداډله ده. دلته د سوال اوسرخلاصی خبره داده چې د دغه توليد لويه برخه په اروپا، استراليا، امريکا او ځينو آسيايي او افريقايي‌هيوادونو کې لګيږي، د هغو بازارونه په دغه توکي ګرم، ډك او په ميليونونو خلک يې پري معتاد دي. دا چې دلته اختصاصي محکمه جوړيږي افغانان چې ديوې، دوو تر لسو کيلو ګرامه په هيواد کې دننه او يا لږ تر لږه په نږدې کاونډيو هيوادونو کې د اختناق او مخمصي سره په مشابه وخت کې معامله کوي نيول کيږي، بنديان کيږي، وژل کيږي، په اعدام باندې محکوميږي، ولي هغه کسان چې دغه لوی کاروبار کوي په ټنونو مواد په کښتيو، الوتکو کې انتقالوي نه نيول کيږي او نه ورته ځانګړې محکمه جوړيږي؟؟؟

برتانيه، امريکا او نور غربي هيوادونه چې په ميليونونه خلک وينې چې معتاد دي په لارو، کوڅو او واټونو کې دغه مواداستعمالوي په دې باندې نه شي توانيدلای چې دغه مافيايي قوه درک کړي،هم دې ته متوجه شي چې دغه خلک دغه مواد له کومه او په څه طريقه پيداکوي او څوک يې ورته راوړي. آيا افغانان دي که د همدغو هيوادونو کارکونکي دي. د چا په مرسته د چا په الوتکو او کښتيو کې راوړل کيږي. دوی کولای شي چې په ډېر کښته مصرف او نه تلفاتو په دی کار سره موفق شي او هم يې مخ نيوی کولای شي، خو دا چې افغانستان ته راځي او بيا دلته د وينو په تويولو دا کار ترسره کوي څه مانا لري؟ والله تعالی اعلم.

دلته دا مهمه نده چې دا کار څوک کوي، څوک يې ګټه وړي، څوک ورباندې ځوريږي او څوک ورباندې مړيږي او ړنديږي. مهمه داده چې که دا اټکل سم وخيږي چې ملګري ملتونه نه غواړي چې دا کښت دی ختم شي، دننه او بهر لوی لاسونه او حکومتونه په دی کې

دخيل وي، د بلي خوا ځيني هيوادونه او واکمنان غواړي چې دا مضر کښت له منځه ولاړ شي، نو دا يقيني او معلومه خبره ده چې داد افغانستان او افغانانو لپاره يوه غټه مغلقه ستونزه ده، کرل يې هم ګران کاردی بنديدل يې هم ورته ګران او مشکل کاردی، دا ځکه چې په دواړه صورته کې افغانستان له امنيتي،اقتصادي او سياسي کړاونو سره لاس او ګريوان کيږي چې په نتيجه کې افغانستان او افغانان له سخت اقتصادی کړاو سره مخ کيږي چې هغه خپله د زرګونو بد مرغيو سبب ګرځي. ګټه او خوند به بل او يا کم افغانان تري اخلي او قرباني به يې ټوله ولس او ملت پر غاړه اخلي، دا چې اوس افغانانو ته څه په کار دي خلک هيڅ نه پوهيږي. د مثال په ډول که محکمي ته ورسو چې پر ځينو غريبو خلکو يې د بند او اعدام حکم کړی دی له بلي خوا په ټول هيواد کې دغه کښت کرل کيږي. حکومت د بهرنيو برغلګرو په شمول په دې کارکي پاته راغلي چې په زور يا د خلکو په قناعت سره داکښت په بشپړه توګه بندکړي. په نورو خلکو باندي چې واسطه اوقوت نه لري فيصله کول هيڅ حقوقي او قانوني اړخ نه لري، يوازي دا چې پر خلکو به د ظلم مانا ولري ځکه چې داسې پردی قضاوت نور هم د خلکو د ځور سبب کيږي دا چې حل يې څه دی موږ به يې ان شاءالله څه ناڅه روښانه کړو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

نتيجه:

هره څېړنه په تکرار سره د خلګولپاره مثبت انځور لري چې بالاخره ښه نتيجه ترې لاس ته راوستلای شي، يا دا چې په څېړنو سره د ډېرو مثبتو او منفي برخونو ارزښتناکې تجربې په وجود راولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شربلوسره کيدلای شي په نوره څېړنه او بشپړتيا سره ترې کوچ وايستل شي، خو دقت او حوصله او بې تبعيضه او تعصبه مطالعه او څېړنه به نوره ښه نتيجه ولري، په لوړه سرسري څېړنه کې ما په پنځو علتونو او يا پنځو اصولو کې ډېر علتونه ځېرلي که په ښه ځيرتيا ورته د بل ښه مجرب عالم په هڅو کې نيمګړتيا په ګوته شي، يا ورسره نور علتونه او يا د نورو علتونو اصلونه په فهم کې راولي، ورسره ضميمه کړای شي او نيمګړتيايې په دقت سره بشپړه کړای شي زه باور لرم چې د يو اصل پر بنا به ترې ګټه واخستل شي.

زموږ ګران، ښکلي او لرغوني هيواد په پرله پسي ناورين کې راګير شويدی لاتر اوسه هم د نورو ويرونو او کړاوونو بلاګانو خولې وازي نيوليدي. تر ډېره پورې ګټه ترې بل اخلي او په اورکې موږ او زموږ هيواد سوځي. په نړيواله کچه مو اعتبار کميږي، اقتصاد مو کمزوری کيږي او ياله منځه ځي، بې علمي او بې کسبي رايکښې جرړې ټينګوي ، د نړۍ په تيره د ګاونډيو هيوادونو له سيالۍ نه شاته پاتېږو، په غربت، هجرت او فقر کې به نورهم تر ډېره پاتې يو، په دغه وره ډالۍ کې زه زما د تجربې په زيرنده فکر او د تيرو تيارو او د ژونديو د قبرونو په دوران کې هغو ډيرو نيمګړتياوو ته ځير شوي يم، د فکر آس مي ورباندي ځغلولی دی، دماغ مي ښه ورباندي ستومانه کړيدی، خو هغه څه ته مي تلوسه کوله چې د اسلامي عنعناتو او ملي کلتور په رڼا کې رامنځ ته شي د هغه څه په وړاندي استقامت او مبارزه وسي چې زموږ هيواد، د هيوادوالو له لاسه د ډيري بيځايه خوشباورۍ له کبله د پرديو په مستقيمه مداخله د هغو د شومو او ناوړو اهدافو قرباني شوي؛ لاتراوسه ورپسي قرباني کيږي، دا چې څوک بريالي شوي يا څوک شاته تللي او ياهغوی خپله په هغه اور کې سوي دا د

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

هغو د تدبير سرچپه نتيجه او د الله د تقدير فيصله وه، خو په شروع کې هر څه په يوه تدبير سره پلان شوي او بيا مخته تللي.

لومړی:زما په ټوله څېړنه کې د اسلام او کلتور ټکي هرځای کارول شوي، په ډيرو علتونو کې له هغو سره ربط ورکول شويدی دا ځکه چې هره اسلامي ټولنه په ځانګړې توګه په افغاني ټولنه کي دا تر ټولو يو مهم او ښکاره اهميت دی، نوځکه چې په هغه سره ټينګار تر هرڅه ډير په کار دی زما اوس هم فکر او نظر دادی: کومو افغانانو چې د رهبرۍ دعوه کړې ياورته د چارو واګې ور سپارل شويدي يايي ترشا د ملاتړې په توګه همکاري کوي د افغانستان د حل يا مشکل له اصل نه پر بل لور روان دی. هغه څه چې افغانان يې غواړي او افغانان پرې اعتماد کوي افغانستان په جوړيږې اويا د افغانستان د ستونزو لپاره د حل لاره اواره وي شاته غورځولې. په هغه څه کې خپله ګټه لټوي چې له هغه علته څو ځله خراب شويدي، هغه چا ته دوست وايې چې د سرماغزه يې ترې کنبلي، هغه چاته يې د خپل زړه بوخچه پرانيستي چې وړاندي دهغه د زړه رګونه ور پريکړې، هغه چاته يې زړه ورنژدې کړي چې د قتل خنجر يې د هغه زړه د راکښلو لپاره له پولادوڅخه جوړ کړي، له هغه چا څخه يې د وطن د جوړيدلو هيله اوغوښته کړې چې په توپونو يې ورته وران کړي دی، خو بيا هم دغه کسان لاتراوسه په خپلو سرچپه کړو نه پوهيږي او نه ورباندې پوهيدلای شي، په دې تمه چې له هغو څخه مثبته نتيجه لاس ته راوړې. بالعکس په رواني او روحي امراضو اخته شول، بيا هم د يوه احساس په رهبرۍ کې د زړه بداوي بيلګې ډيرې ليدل کيږي.

بيرته به د څېړني پايلي ته ورشو، زما نظر دادی چې افغانستان يوازې د افغانانو په زيار او پوره اخلاص جوړيدلای شي. د حل لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

به يې له هغو موثرو اصولو کار اخستل کيږي چې اسلامي او افغاني صبغه ولري. د تعصب مخه به په ډيره زيرکتياسره نيول کيږي، له زغم او تحمل څخه به کار اخستل کيږي، د افغانستان پر اصل او د افغان پر وجود به اعتماد کيږي، بهرنی فکر او د هغو مداخلي ته به نه ځای او نه اهميت ورکول کيږي، که څه هم تر ډيره دلته د بهرنی مداخلي قوت موثر ښکاري او ځيني افغانان په دې عقيده لري چې بيله بهرني تاثيره به د افغانانو شتون پياوړی بنسټ ونه لري او يا به تري ګټه وانه خستل شي، خو زه په دې عقيده يم چې د افغانستان په مستقله پريکړه او جرګه کې د بهرنيو شتون د هغو د منافعو نماينده ګي کوي، افغاني ستونزو ته د افغاني وقار کلتور او مذهب په رڼا کې د حل
د لارې د موندلو لپاره خنډ ګرځي. د افغانستان هغو ستونزو ته چې د داخلي مسئلي په توګه د افغانانو تر منځ وجود لري او بهرنيان تري د ځانونو لپاره استفاده کوي، د سپين ږيرو، علمای کرامو،روحانيونو او منورينو په ملګرتيا د حل لاره پيدا کيدلای شي چې د خير او مصلحت لپاره پر ټولو ابعادو څيړنه وکړي، ټولو خواوو ته په افغاني دود قناعت ورکړي او يوه معقوله او مقبوله فيصله وکړي.

موږ دا منوچې دلته همدااوس د بهرنيو هيوادونو او بهرنيو قوتونو مفکوري له نظره نشي غورځيدلای، ځکه چې هغوی اوس په صحنه کې په اوتوماتيک ډول مطرح دي. که څه هم دوی زموږ د هيواد لپاره د زهرو او د ساري امراضو مثال لري، خو بيا هم يو ډول قناعت ورکول پکار دي ترڅو د هغوی شر دفع سي خو داسې نه چې هر څه چې هغوی غواړي بايد ومنل شي او هر څه يې پلي کړای شي، بلکي بايد تر اسلامي او ملي منافعو ورته په هيڅ شکل ترجيح ورنه

د کتابتون حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

کول شي، ځکه د دين او وطن پر سرمعامله د هيچا حق نه دی، زما نظر او ادراک دادی چې د بهرنيو قوتونو استمرار يا ډير پاته کيدل که څه هم د څو محدود اشخاصو د کنټرول ساتلو په نامه وي د افغانستان د ځمکنۍ بشپړتيا لپاره يوه لويه او خطرناکه پايله لري. د دې استمرار په نتيجه کې به داسې ستونزي راوخوټيږي چې بيابه يې جبران ناشونی وي.

دلته يوه توصيه ليکم او دا چاته د عار او عيب او پيغور ورکولو خبره نده. که د طالبانو د واکمنۍ په وخت کې چې هم افغانان او هم مسلمانان وه دومره تحمل شوی وای لکه اوس چې له امريکايانو، برتانويانو او نوري کفري کړيو سره چې نه مو په دين مذهب، کلتور او ملت راسره شريکان دي، نه مو د ژبې او سيمي مشترکات سته، نه خدای او د هغه رسول د دوی دغه تقرب ته اجازه ورکوي، نو ولي به د داسې ستونزو سره مل کيدلای، ولي به مو د ورور په مقابل کې د پرديو د ناولو مفکورو ټګلاره تعقيبولای، ولي به مو پر افغاني او اسلامي وقار ګوزارونه کيدلای، که تر طالبانو وړاندي د رباني صاحب د حکومت په وړاندی بيا هم د تحمل لاره تعقيب شوې وای زيات نه دومره تحمل چې دا اوس له يوه سرټمبه مغرور امريکايې سره کيږي، زه په دې باوريم چې هيڅ به پيښنه شوي نه وای، زه بياهم پر دې خبره ټينګار کوم چې د بهرنيو قوتونو قرباني که د پيسو ده که د سرونو ده د افغانستان او افغانانو لپاره نه ده، هر څوک چې وي او
د هر دين سره چې تړاو ولري د افغانانو د يو کولو او اتحاد لپاره هڅه نه کوي بلکي پر عکس خپلې منافع د مسلمانانو او افغانانو په بې اتفاقی اوتوپيرونو کې لټوي. په ټوله نړۍ کې د مسلمانو له همدی

د کتابتون حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې اتفاقۍ نه خوند اخلي، يوله بله يې سره جنګوي، يو په بل يې سره وژني او نور پکښې د دښمنۍ او تعصب ريښې او جرړې غځوي.

دلته د غربيانو د سيسي جالونه اوهغه مخفي اوپټ رازونه په ګوته کوم چې دافغانانو د کمزورۍ او ناوسۍ لپاره ورباندې کار شوی او کار کيږي. هغه د غربيانو پوخ پلان په اسلامي نړۍ کې په مختلفو نومونو د ډيرو ټوليو او ګوندونو جوړول دي، د ډيرو ګوندونو او شوراګانو جوړېدل څه فايده لري؟ هغه دا چې په هر لور او هره سيمه کې مختلف احزاب او ګوندونه له مختلفو افکارو سره کار وکړي کوچنۍ ډلې او ګوندونه په خپلو کې سره اړم او مختلف اوسي،

د خپلو منافعو يا برياليتوب په لټه کې شي، يو بل ته د ماتې ورکولو تکل وکړي له همدې کبله د بهرنيو مدارکو څخه د پيسو او کمک غوښتنه کوي، د فقر لاس د مادياتو د لاسته راوړلو په خاطرد خپل ورور سره په مقابله کي پرديو ته اوږد ساتي ، څو په داخل کې د خپلو ورونو په وړاندي رقابت ته دوام ورکړي، مګر په داسې احتياج سره مجبورا هغه څه ومني او د هغه چا ومني چې ورته پيسي ورکوي.

د همدې مرستي په بدل کې د دوی فکر ته وده ورکړي، دلته د سوال او جواب ډير مشکل نشته خو موږ بايد له داسې حالت نه تجربه واخلو او تيري نيمګړتياوي جبران کړو. دانه چې د خپلو خطاګانو تسلسل وساتو، موږ د دې تسلسل ژوندي شاهدان يو د مقدس جهاد وخت موتراوسه ښه په ياد دي داچي د جهاد په وخت کې په پاکستان او ايران کې څه له پاسه ۱۴ ګوندونو او افغاني تنظيمونو فعاليت کاوه، ښه وده يې وکړه او سياسي مشرانو يې له يوه او بل سره نژدې اړيکي درلودي، له بده مرغه کوم چا چې د جهاد د پيروزي نه وړاندې د قدرت د نيولو لپاره د جهاد واګې ټينګې کړي هغوی د

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

راتلونکي په فکر کې شوه، د سياسي وړتيا لپاره يې بهرنيو مرستندويو ته نور هم د سوال لاسونه ور وړاندې کړه، د جهاد له بري او کابل ته د ننوتو سره سم په خپلو کې اړم شول او هغه څه يې وکړه چې بايد نه يې وای کړي. هغوی د دې لپاره چې خپلو وروڼوافغانانو ته چې همسنګري، هم مذهبې، هېوادوال او هم هدفه ملګري يې وه ماته ورکړي، هغه چاته د مرستي او کمک لاس وغځاوه چې تردې مهاله يې دښمن، په دين او ملت يې پردی وو، ان تردې چې د خپل مقام او قدرت د ساتلو لپاره يې د امير عبدالرحمن په څير د وطن ټوټه کيدل هم پر ځان منلي وه.

دلته به له چا سره سوال پيداشي چې هغه ګوندونه او اوسني يا راتلونکي سياسي ګوندونه به ډير توپير ولري ځکه چې پخوانيو ګوندونو مسلح کسان او نظامي قوتونه درلودل اوسنی ګوندونه بيا يوازې پر سياست او رقابت ولاړ دي؟ د هغوپه ځواب کې زه ابعاد نه څيړم خو دومره ويلای شم چې ماته د اختلاف تر ټکو د اتفاق ټکي ډير مهم دي، اتفاق موږ جوړولای شي خو نفاق مو له وطنه ورکوي.

دويم په بهرنيو هيوادونو کې چې کومې پارټۍ پر پرمختلفو ايډيالوجيو اتکا لري هغوی د خپل استقلال، بهبود او پرمختک لپاره کار کوونکي دي. هغوی د ماديات‌وله کبله کافي امکانات لري.

هغوی د خپلو خلکو په مالي مرسته خپلو پارټيو ته وده ورکوي. خارجي مادياتو ته سترګي نه کږوي، مګر په اوسني حالت کې چې په افغانستان کې څومره سياسي قوتونه ډيروالي پيدا کوي هم دومره بهرنی لاسونه هيواد ته ننباسي، هم دومره بهرنی ايډ يالوژۍ په هيواد رانوځي، هم دومره د نفاق جرړې پياوړې کيږي، ځکه چې د سياسي پارټيو مالي لګښت له داخلي منابعو څخه نه تمويليږي، بهرنی پانګه يامرسته کله هم وړيا اوبې مقصده نه وي. دا طبعي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره ده چې کومه پارټۍ د چاله خوا تمویلیږي د هغو له اغېزي څخه به برخمنه وي.

یوه بله مهمه خبره چې سیاسي احزاب وربانديې تقویه کیږي داده چې په نورو هیوادونو کې اکثره وګړي د زړه له کومې دا غواړي چې خپلو سیاسي ګوندونو ته پانګه ورکړي. د دې امکانات لري چې خپله ډله غښتلي کړي، مګرله بده مرغه په افغانستان کې تر ورکړه د راکړه اصطلاح ډیره دود ده، نو ځکه چې سیاسي قوتونه یا پارټۍ خامخا بهرنیو پانګو ته سترګي کږه وي که په رشتیاقیاس وکړو نو نتیجه به یې پانګي ته وفاداره شي دا به یو مهلک مرض شي چې واکمن واک ته په رسیدوسره پرخپلوعدووفانسي کولای.

دریم: که موږ هغو هیوادونو ته ځیر شو چې اوس په افغانستان کې د احزابو پر ډیر والي ټینګار کوي او یا دغي رواني پروسي ته په جدي توګه وده ورکوي، د هغو په خپلو هېوادو کې دومره احزاب ولې نشته، د مثال په توګه په امریکا کې یوازي مطرحي پارټۍ دوی دي چې سم فعالیت کوي، جمهوري غوښتونکي،(ریپبلیک ګوند)او لیبرال پارټۍ (دموکرات ګوند) دی. د دغو دوو پارټیو په منځ کې همیشه رقابت روان دی. د امریکا واکمني اداري ډیر زیات کوشش کوي چې نوري مطرحي پارټۍ جوړې نشي دا ځکه چې په ملت کې د انشعاب او ډیرو اختلافاتو سبب ګرځي. همدارنګه کاناډا، استرالیا، برتانیه، جرمني، فرانسه او نور هیوادونه چې ډیري کمي او محدودي مطرحي پارټۍ او احزاب لري، دا چې د هغو ځمکني مساحتونه او نفوس تر افغانستان څو چنده ډیرهم دي په لږو احزابو کفایت کوي، مګر زموږ په کوچني کور کې چې د امکاناتو کچه یې صفرده سل تر دوه سوه پارټۍ غواړي او لا پسي ډیریدل د څه مطلب لپاره دي؟ که دا کار ګټه او ښه پایلي ولري سوال دادی چې ولي یې دوی پخپلو

هیوادونو کې نه غواړي او که ښې اومثبتي پایلي و نه لري نو بیایې دلته په ډیریدلو کې څه مطلب دی؟

څلورم: د رقابت خبره ده. دا مهمه ده چې د ځینو پارټیو په منځ کي که رقابت نوي بیا به مطلقه دیکتاتوري خپریږي. د پرمختګ مخه به نیول کیږي، دواکمنانو عیبونه به پټ پاته کیږي مګر د رقابت مانا باید دانه سي چې باید سل یوسل او شل ګوندونه جوړسي دا ګوندونه چې نه د ځانونو واک ولري او نه د دفترونوکرایه د ګوند مشر په ځان پوري حیران او خلګ په ده پوري حیران وي. په هغه صورت کې چې د خارجیانو ماغزه نورمال نه وي.بیا خو نور هم کار خرابیږي پاته درقابت خبره سوه رقابت په دوو او درو تر پنځو ګوندونو پوري په وجود راتللای شي تر دې زیات هسې د ګډوډیو لامل ګرځي او بس.

دلته باید په ډیر غوراو فکر سره وګورو چې په اوسنیو شرایطو کې چې خلک د لوږي فقر او بې امنیتي سره لاس او ګریوان دی د احزابو ډیر والی د دغه ځپلي هیواد لپاره د ژور نفاق زنګ دی. د دې ډیروالي په نتیجه کې به ملت پر څو توکمیزو برخو ویشل کیږي او دښمن چې اساسي، بنیادی او تاریخي دښمن دی، د ټولو جریاناتو په صحنه کې واکمن او حاضر دی او عمیق فعالیت لري تري خوند او ګټه اخلي. زه په دې باوریم چې افغانستان په اوسنیو شرائطو او په نژدی راتلونکي کې هیڅ د دې جوګه نه دی او نه کیدلای شي چې په داسې یوه چوکاټ کېعمل وکړي او ځانونه دي یو په بل کي مدغم کړي چې ټولواک دې قانوني کړل شي، دلته د خنډ په توګه دوه عمده علتونه پروسه ډب کولای شي، لومړي دا چې د افغانستان تاریخ د زور واکۍ په حاکمیت کې ځوان شوي او د هغه فکر سره یې وګړو وده کړي ده، که څه هم د خلکو د پوره خوښي واکمني د خلکو لخوا نه ده حاکمه شوي او له دغه فکر سره د خلکو اشنایې نه ده پیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي، په دې صورت کې بيا دوه علتونه په ګوتوکولای سو اول دا چې د حاکمانو فکر د انحصار، جاه طلبۍ او حرص پر محور چورلي او په دې اعتماد ډير غټ کارونه صورت نيسي. دويم: ډېری افغانان په يوه مذهبي غونډې حاکميت سره لاري ته له سيخېدو پرته ګرانه ده چې په سراسر يو غربي قانوني چوکاټ کې روان شي ځکه چې عمده علت د مذهبي او کلتوري عنعناتو سره ليوالتيا او په غربي قانون نه پوهيدل دي.

دويم علت: خپله پر هغه قانون د خلکو اعتراضات دي چې محتوا يې ډيرو وګړوته د قناعت ورکولو جوګه نه وي داځکه چې دلته د الله ﷻاو د هغه د دښمن خپلول پکې را نغښتي دې. ديته اجتماع د نقيضينو وايې دا په خپل ذات کې محاله ده چې دواړه طرفه په يوه وخت کې خوښ او خوشحاله وساتل شي، نو مانا به يې داسې چې دوې هندوانې په يوه لاس کې نيول ياپه پام کې نيولي دواړي ګټې به له لاسه ورکړي، نه به الله ﷻراضي کړې، نه به لويديځ باهدفه او مغرور ځواکونه راضي شي او نه به هم هيواد د بل په موټو جوړ شي، د خلکو لپاره به امنيت هم برقراره نه شي او همدا وژل، تړل او ايله کول به روان وي، ځکه چې دلته د خلکو د افکارو عقيدوي توپير وجود لري چې حل ته يې ډېر دخيل اړخونه زړه نه شي ښه کولای.

دوهم: لکه څنګه چې ټول ملت اوهيوادوال په دې کې شک نهويني چې په هيواد کې ډيري ستونزي او مخالفتونه زاړه او نوي وجود لري او زموږ ګران هيواد او وګړي د دې ستونزو او مخالفتونو قرباني دي، له همدې کبله څوک خپل خوږ ژوند له لاسه ورکوې او څوک خوږ اولاد ورور پلار او بل قريب له لاسه ورکوي. د چا پښې او لاسونه غوځيږي څوک د پلرني ټاټوبې پرېښيدلو ته مجبوريږي، رشتيادا هغه وژونکې اودردونکې ناروغي ده چې يا خپله زموږ له لاسه

زيږيدلي او يا ورته بهرنيو دښمنانو فعاليت کړی ترڅوزموږ له وينوخوندواخلي، زما په نظر ښه به داوي چې د ټولو ناخوالو پيټې په خپلو اوږو بار کړو او بهرنيان که لري دي او که نژدې دي پړه ونه ګرځوو دا ځکه چې دا ټول موږ يو چې بهرنۍ لاس وهني او يرغل ته مو يا دعوت ورکړي او يا مو ورته زمينه مساعده کړيده. موږ د دې مسؤوليت د همدې درانه مسؤوليت د پورته کولو لپاره به دا ښه فيصله نه وي چې ځان ته پخپله برائت ورکړو.

ما تر خپله وس ، توان او ستعداده او تر خپل لنډ، تنګ ادراکه کوشش او هڅه کړې چې د دی ستونزو عوامل وڅيړم او پايلې يې په ګوته کړم.

لکه څنګه چې مې په څيړنه کې پنځه اساسي او دوه عارضي مشکلات وڅيړل هغه راته په څيړلو دا نتيجه پلاس راکوي چې رشتيا د افغانستان لپاره په لنډ مهاله او اوږد مهاله توګه د ستونزو بررسي او د هغو وحل ته اړتيا لرو چې په سوله ييزه او امنيتي فضا کې

د وروروليی ژوند وکړو، دلته بايد ووايم چې د مشکلاتو حل اسانه او ساده کار نه دی چې په سادګی اواسانه ډول پري اقدام وشي، دا يوي اوږدی پروژي ته اړتيا لري چې تر امينو لاسونو لاندې پري کار وکړای شي، لکه څنګه چې دا مشکلات او ستونزي په تدريجي توګه زيږيدلي او پيدا کړل شوي او بيا د پيچلتيا حد ته رسيدليدي همداسې په تدريجي توګه حل کيدلي شي. په ځانګړي توګه ښوونه او روزنه، قومي جوړښت، او ځيني نوري ستونزي هم تدريجي فکر، تحقيق او څيړني ته اړتيا لري داچې نوري ستونزي هم لويې ستونزي دي خو بيا هم د ښووني او روزني په نسبت لږ وخت ته اړتيا لري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر صورت په افغانستان کې د اخوت او وحدت فضا رامنځ ته کیدل یوازې او یوازې په خالصه اسلامي مفکوره او افغاني طریقه باندې منځ ته راتللای شي، خو دا پکښې تر ټولو ضروري خبره ده چې صداقت علمیت پوره پوهه او قوي تحمل موجود وي، دا ځکه چې اسلام یوائنی ماده ده چې د ټولو افغانانو تر منځ بې له توپیره، بې له شک او تردیده د یقین ماده ده چې په ټول هیوادکې څوک پرې اعتراض نه لري، بغاوت ترې نه کوي، که بالفرض د بهرنی لاسوهنې په لمسون په زروافغانانوکې یوهم پیدا کیږي نو هغه ته شاذ اونادر ویلای شو چې په نه څه باندې شمیرل کیږي، مانا دا چې د افغانستان د بنسټیز مشکل بیخ ابستل د توافق په ماده سره کیږي خو اسلام به د دې اجنډا په سرکې وي.

کله چې موږ د اسلام خبره کوو ماناداچې د الله ﷻاو د رسول الله ﷺ ټولو اوامرو ته ځان تسلیمول دی که هر مسلمان د اسلام په دعوه کې صادق او ریښتونی وي نو له اسلام څخه بغاوت نه شي کولای او نه یې کوي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

قومي سپین ږیري، د قوم علمای کرام، سادات او مخور خلک، علمي کدرونه په دې اړه ښه او مثبت رول ادا کولای شي، ترڅو د اسلام تر مبارک عنوان لاندې صادقانه مذاکرې، ټولنې او جرګې ته لاره ولټوي ترڅو د بې اتفاقۍ او وېش مخه ونیول شي او یوه اسلامي ټولنه رامنځته کړای شي.

لکه څنګه چې مو په څیړنه کې دکلتور یادونه کړې دا ضروري ده چې د ټول افغان ملت کلتور چې له اسلامي قوانینو سره ټکر ونه لري پوره په نظر کې ونیول شي ترڅو د یوه پلوه د خلکو احساسات زخمي نه شي، او له بل پلوه هره افغاني ټولنه اسلامي کلتوري صبغه ولري، له شک او تردید پرته له بهرني سازش او نفوذ څخه ځانګړي سالمه

پاتي شي. په همدی توګه کیدلای شي د مخالفت ټول اړخونه قناعت حاصل کړي، له دې سره سره د پوره اعتماد فضا جوړه شي، مانا دا چې د ستونزې لپاره په اسلامي چوکاټ کې د علمای کرامو قومي مشرانو او ساداتو رول په درانه احترام په بشپړ ناپیلتوب ډیر مهم دی. همدغه نسخه کیدلای شي د افغانانو د زخمونو او کړاونو دوا او دسیمي لپاره شفا وګرځي، کله چې موږ د جرګې خبره کوو له هغه سره جوخت د ناپیلتوب خبره کوو مطلب یې دادی چې افغاني کلتور او افغاني عنعناتو ته خامخابايد د پردیو لاسونه ننه نه وځي، همدارنګه داسې مهمو نسخو ته د هغو نفوذ او رول لاره و نه مومي چې دهغه په نتیجه کې به د دغي نسخي مثبت اثر له منځه ولاړ شي له دې کبله به د افغانانو د ګڼو ناروغیو لپاره دغه مجربه نسخه دهیوادوالود بې اعتمادی په خاطر شنډه شي، کیدای شي د ډیرو بهرنیو دښمنانو هدف همدغه وي چې هر وخت جرګه جرګه یادوي او بیا ترې خپله ګټه اخلي والله تعالی اعلم.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د افغانستان بهرني او کورني سیاستونه باید د اسلام په چوکاټ کې د اسلامي اساساتو او ملي غوښتنو په پوره نظر کې نیولو سره جوړ شي. د هغو اشخاصو چې مطلق د خپل مال، عزت، منصب، منطقي ګټې ورته تر ټوله هیواد او هیوادوالو اولویت لري او ترجیح ورکوي

د هغو نظرونه باید مردود وبلل شي او د هغو موقت نفوذ د دې سبب ونه ګرځي چې د ټولو هیوادوالو یا د اکثریت احساسات مجروح کړي، بهرني سیاستونه چې تر ډیره یو قطبي اړخ لري پر دوستي او دښمني تعبیریږي، لیدل کیږي چې تر ډیره پټ او په محدودو خلکو پوري تړلي دي چې د هغو روابط او پلانونه غلاته ورته مثال لري که څه هم په اصطلاح ملي منافع په نظر کې نیول شوي وي خو بیا هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر منفي اړخونو ته پام نه وي شوي اړینه ده چې د اسلامي چوکاټ په غلبېل کې چاڼ او صاف شي او د اسلام تایید ترلاسه کړي، همدارنګه د اتفاق او اختلاف اړخونه یې ښه وڅېړل شي. د پردیو هیوادونو له یرغل او یرغمل کیدو، همداسې د هغو له تاثیر څخه محفوظ او وژغورل شي ترڅو د خلکو د رضامندی سبب وګرځي. د هغو د اعتماد پوره حفاظت وشي، دیني او عصري ښوونه او روزنه په متوازنه توګه او پوره پاملرنه پرمخ ولاړه شي. د هر وخت حکومتي واکدار باید د دواړو سیکټورونو اهمیت له نظره ونه غورځوي. د مدرسي او مکتب په پیاوړتیا کې جدي پام لرنه وکړي ترڅو ټول هیواد له دې لوی نعمت څخه پوره برخمن شي.

که څه هم دا ښکاره خبره ده چې د نړۍ ډیرغیراسلامي هیوادونه له ښوونځیو سره خپله بې حده او ډیره لوالتیا ښیې، په ځانګړي توګه د ښځو په تعلیم او تربیه او د هغو په روزنه کې ډېرجدیت لري، مګردا خبره هم ډېره اړینه ده چې زموږ جامعه تر ټولو وړاندې مذهبي اسلامي پوهي تعلیم او تربیې ته اړتیا لري، ټولي کورنۍ ټول قومونه له دې زده کړې سره خپله لیوالتیاښیې او هم ورته اړتیا لري، دا غلطه خبره او احمقانه مفکوره ده چې یو افغان دې د خپلو هیوادوالو اړتیا او لیوالتیا په یو اړخیزه توګه له نظره وغورځوي او بهرنۍ ایډیالوژۍ او لیوالتیا ته دی ښه راغلاست ووا یې. د هر حکومت لپاره په اسلامي جامعه کې اړینه او ضروري ده چې دواړو اداروته په نه تبعیض سره پاملرنه وکړي. یوه هم له نظره ونه غورځوي په بهبود کې یې مرسته او کومک وکړي. د فارغینو لپاره یې په احترام سره د هغو د برخلیک په اړه اقدام وکړي، هغه بېلتون ته ډیره پاملرنه وشي چې د ډیر وخت په تیریدو سره د کرکي، نفرت، نفاق او بالاخره د نورو بدمرغیو او بدبختیو سبب ګرځیدلي یا ګرځي، چې په

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

ښوونځیو او مدرسو کې پر دیني او مذهبي روحیه سمبال د لایقو استاذانو شتون، هر طالب ته په مساوي توګه د لیاقت او استعداد په پام کې نیولو سره امتیاز، درجه او داسې نور، په نصاب کې دمذهبې کتابونو داخلیدل او هغو ته پوره پاملرنه کول، د مکاتبو او مدرسو د استاذانو او شاګردانو په منځ کې انجمنونه اوګډ مجلسونه جوړول، هغو ته مساوي امتیازات، ډالۍ او جایزي ورکول ترڅو د زړو په نژدی کولو سره د هغو د ذهنونو د شکونو او تهمتونو لریوالي راشی له یو او بل سره یې مینه او محبت پیدا شي. په هېواد کې دننه دلایقو او ښو استاذانو چې دعالي تحصیلاتو درلودونکي ماهر او ځیرک اشخاص وي، همدا سې د هغو د تجربو لپاره تجهیزات چې په عملي ډول دساینس او تکنالوجۍ په اړه کمک کوي تمرکز وشي، ترڅو د نوو شاګردانو لپاره په خپل هیواد کې د زده کړې زمینه برابره شي او کوشش وشي چې له بهرنیو مفکورو او دسیسو څخه د زده کوونکو دماغونه وژغورل شي، په مکاتبو او مدارسوکې د زده کړي په ټولو درسونو کې اړینو مضامینو ته وخت ځانګړی شي، همدارنګه په مکاتبو او مدرسو کې په اسلامي عنعناتو افغاني فرهنګ باندې زده کوونکي مکلف شي خو لږ تر لږه استاذان باید دا عمل پلی کړي.

د هغه په اهمیت باندې باید شاګردان ښه پوه کړي، په اوونۍ، میاشت او کال کې باید حداقل یو ځلي د مدرسو او مکاتبو د زده کوونکو په منځ کې د ازمویني مسابقات تر سره شي، همدارنګه د دې پر ځای چې زده کونکي بهر ته د روزني لپاره ولیږدول شي دننه استاذان راوستل شي ترڅو زده کوونکي د خپل مذهب او کلتور په غیږ کې ستر او وروزل شي، چې په دې کار سره کیدای شي فاصله نوره هم لیري شي، په دې سره به هماهنګي او اتفاق هم راشي ټول زده کوونکي باید د نورو مختلفو مضامینو لکه مذهب، ساینس،

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاست، اقتصاد تاریخ، جغرافیه او نورو علمونو په اهمیت پوره پوی شي، ترڅو په خپلوکې د مختلفو نظرنو درناوي وکړي، جغرافیایې ستونزي چې د ډیورند د کرښي سره یې هم اړین توب لیدل کیږي په ستراتیژیکي ډول دګاونډیو هیوادونو او لیري پتو د زبر ځواک هیوادونه چې د خپلو ګټو یا ارزښتونو په پام کې نیولو سره زموږ هیواد ته لاسونه راغځوي تر ډیره زموږ د هیواد په مثبته پالیسي او ټینګ وحدت پورې اړه لري، که موږ ددوستۍ او دښمنۍ یو اړخیزه پالیسي ولرو ځپاندوهلي ټولنه او جامعه مو په خپل کور او دباندې منطقه کې پراګنده اوسي نو دې ته به ښه زمینه مساعده شي چې هر بهرنی دښمن له همدغه حالته بده استفاده وکړي، چې څه یې زړه غواړي هغه راباندې وکړي، وینه به مو وړیا وې، قدر به مو کم او قوت به مو پر نه څه شمار وي، غم به مو د بل لپاره خوشحالي وي. په شکایت او ژړا پوري به مو خلک خانديې، دژوند په برخلیک اوسرنوشت به مو دښمنان د دوستۍ او دښمنۍ په نامه په ډېره اسانۍ سره لوبې کوي، وروڼه او خویندی به مو د خیر لاس دوست او دښمن ته ورغځوي، ځوک به مو وژني، ځوک به مو پلورې، ځوک به مو د خپل ناروا هدف لپاره په تورو جیلونوکې بې تحقیقه او محکمې غورځوي په یوه او بل نامه سره به چې څه یې زړه غواړي هغه راسره کوي. د ډیره وهمه او ویري به ځوک د بېګناه خلکو شفاعت هم نه سي کولای.

جغرافیا یې ستونزه زما په اند تر هغه وخته نه شي حل کیدلای ترڅو زموږ پاشلی ږغ یو نه شي او خپل مینځي اختلافات او ځان ځاني مو په یوه مخلصه او یوه ښه ټولنه بدله نه شې ځکه چې دادومره ستونزه ده چې یوه قوم او ټبرته یې نسبت نه سې کیدلای اونه دخاصي منطقي سره تړاو لري. دا تر ټولني او ټبرونوپوري تړاونیسي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولني سره خوندي دي

د تاریاکو او چرسو کښت جغرا فیایې ارزښت ته ورته ستونزه ده چې زموږ د ځانځانۍ، بې اعتمادی اونفاق نه ریښه اخلي ځانګړي باندونه تشکیلوي، د افغانستان دښمنان تري ناوړه ګټه اخلي. مخدره مواد بندول یوه داسې قوت ته اړتیا لري چې ملت ورسره په صادقانه توګه همغږی وي او په غم کې یې ځان شریک وبولي.

بدنامي
یې
د ځان بدنامي او ګټه یې د ځان ګټه او تاوان یې د ځان تاوان او بری یې د ځان بری وبولي، نه په زور او قوت، نه په مرګ او بند سره ددې کار مخه نیول کیږي، لنډه دا چې دافغانستان د وحدت لپاره د افغانانو جرګه په کار ده. د جرګې لپاره اسلامي چوکاټ او په نهایې ډول ناپیلتوب په کار دی. د ناپیېلتوب او اسلامي چوکاټ د پوهولو لپاره، علمای کرام، سادات، محترم شخصیتونه، قومي مشران او ربښتونی صداقت اوزړه سوی په کار دی، خو یو شی چې تر هر څه مهم دی هغه دادی چې د جرګو مرکو ابتکار باید د افغانانو په خپل لاس وي او پخپل کورکې یې له خپل مذهب او عنعناتو سره سمه جوړه کړي چې د داسې حرکت تر شا ټولنه په ټینګه ودریږي چې په مستقله توګه د دین، وطن او ملت سره مخلص وي. دغه لرغونی اسلامي هیواد نه په بهرنیو قوتونو، نه په بهرنیو زهرجنو افکارو، نه په غربي فاحشه ډموکراسي او کمونستي نظامونو او نه په خونړیو جنګونو، وژلو، نیولو سره جوړیږي ترڅو د هر ملت په ځانګړنه حل و نه موندل شي، زموږ د هیواد ځانګړتیا د جرګو اسلامي او قومي عنعناتو، د استقلال او خپلواکۍ غرور، پر علمای کرامو ساداتو مشرانو باندې نیک ګومان او غوږ ورته نیول، د مشرانو احترام، د هغو په وینا عمل کول، خو دا ټول په اسلامي چوکاټ کې، په افغاني ابتکار پوري اړه لري ترڅوهیوادوال ورباندې اعتماد او باوروکړي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولني سره خوندي دي

الله پاک دې وکړي چې زما دغه نيمګړې ليکنه ستاسي درنو لوستونکو ورونو او خويندو د توجه وړ وګرځي ستاسو د دعاپه هيله والسلام.

لوی څښتن فرمايي:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِي ٱلۡأَمۡرِ مِنكُمۡۖ فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ٥٩ ﴾ [النساء:59]

ژباړه: ای مومنانو! د الله حکم او د رسول حکم او د خپلو چارواکو حکم ومنئ، که مو په څه کي شخړه سره راغله ، نو الله او رسول ته يې وروګرځوئ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډېره ښه ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

شعر

دښمن وخوړل بانډونه د نفاق | وران ويجاړ وې ټل کورونه د نفاق
د غليم په وړاندې سم درېدای نه سي | ړلی سولی مات فوجونه د نفاق
د ليوانو ومنګولو ته به لوېږي | جدا سوي شاذ پړ کونه د نفاق
د حرم مال اوعفت ساتلای نه سي | سوړي سوړي ديوالونه د نفاق
سيال به نوي د سيالانو په ټولۍ کي | چې پرانيستي وي ډېر ورونه د نفاق
د پنا دښتونه خوري هډوکي واړه | لار چې واخلي کاروانونه د نفاق
درنده د ښکار په نخښه هغه ګوري | لټوي چې پټ رغونه د نفاق
دښمنان به يي په هر تصميم خبرېږي | ساتل کېږي نه رازونه د نفاق
په حاصل به يي ودان کورونه نه سي | په سيلی چې سي باغونه د نفاق
ملتونه به يي ورک سي په نړۍ کې | وروسته پاته هيوادونه د نفاق
بې ذلته به نور هيڅ ګټلای نه سي | څوک چې پور ته کي سوالونه د نفاق
وچ لانده به يي د اور په مخ لوګی سي | چې تعقيب کي څوک جنګونه د نفاق
مزه نه کوي که هر څومره رنګين سي | مجلسونه ، محفلونه د نفاق
نتيجه د اثبات نه لري هيڅکله | که مظبوط هم وي فکرونه د نفاق
ضعيف هر کله د هغه چا خادم دی | ماتوي چې زنځيرونه د نفاق

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library